

Kongen af Wuvulu

En Læsø-drengs eventyr

En biografi om
Edward Christian Antonius Nielsen Ørtoft.

Børge Mikkelsen

Forord

Den 29. august 1875 fødtes i et lille skomagerhjem i Byrum på Læsø en dreng, hvis liv skulle komme til at forme sig mere eventyrligt end de flestes. I dåben fik drengen navnet Edward. Forældrene var ikke velhavende, men stræbsomme folk, og som det var skik og brug, når man ikke kunne give børn andet, så gav man dem gode navne. Derfor kom drengens navnerække til at se således ud: Edward Christian Antonius Nielsen Ørtoft. Senere i livet ændrede han, af ukendte grunde, navnet til William Peder Leonard Edward Nielsen. Måske har de danske navne faldet lidt svære at udtale for hans omgivelser. Måske var det af den grund, at de øer, hvorpå han kom til at udøve sin mandsgerning, var tyske og først efter den første verdenskrig kom under engelsk overherredømme.

Gennem de sparsomme breve til forældre og søskende, samt hvad man endnu ved at fortælle der ude, hvor han levede den største del af sit, desværre alt for korte, liv, har forfatteren forsøgt at rekonstruere hans liv og færden. Men endnu i dag, mere end tredive år efter hans død, kan man på den lille ø Matty, eller Wuvulu, som dens beboere kalder den, finde høje, slanke mænd og kvinder, der er lysere i løden end deres landsmænd. Det er efterkommere af Læsø-drengen Edward. Navnet kong Faiu nævnes den dag i dag med ærbødighed, han var øen en god konge og Danmark en god gesandt.

FØRSTEKAPITEL

Rømningen

Tremastet skonnert Gerda af Karlshamn lå blidt vuggende for sine fortøjninger ved kul kajen i Blyth. Kulstøvet lå som et sort, tykt tæppe over hele skibet, lugerne var skalkede, og alt var klart til at gå til søs, man ventede kun på højvandet, som skulle indtræffe kl. fire næste morgen, så Gerda og en del andre lastede skibe kunne slippe ud gennem sluseporten, og andre skibe kunne komme ind på deres pladser under kul elevatorerne, hvorfra Englands sorte diamanter, kullene, løb ned i skibenes lastrum for at blive fragtet til kul fattige lande.

Der var endnu en time til midnat, alle lys var slukket ombord i Gerda, kun fra kabyssen ved fokkemasten trængte et svagt ildskær fra komfuret ud gennem den halvåbne dør. På kabysbænken sad en fjortenårs dreng og kæmpede med søvnen, som hvert øjeblik lukkede hans øjne, men aldrig så snart var øjnene faldet til, før der lød en klirren mod dørken, og drengen for op med et sæt. Spektaklerne kom fra en ildrager, som han havde siddet med i hænderne, og som uvægerlig faldt på dørken, hver gang søvnen løsne fingrenes muskler, et gammelt trick, som søfolk ofte bruger for at holde sig vågne på nattevagten.

Hver gang han således blev vækket, strakte han hals, kikkede ud på dækket og lyttede efter fodtrin, så satte han sig igen tilrette med sit vækkepatent, ildrageren, mellem hænderne. Dagen havde været lang og anstrengende, med lastning, for healing og klargøring af skibet. Alle mand var ombord med undtagelse af kaptajnen; når først også denne var vel ombord, kunne vagtmanden, om ikke med god samvittighed så dog uden større risiko, tage sig en velfortjent lur. Dokbetjentene skulle nok vække ham i god tid til at purre de andre, men falde rigtigt i søvn inden kaptajnen kom, det gik ikke, det ville i hvert fald resultere i en overhaling med påfølgende lussinger, noget drengene i Gerda ikke var uvante med. Helt misundelig lyttede han til den taktfaste snorken, der lød op fra mandskabslukafet forude. De kunne sagtens, det var altid ham, yngstemanden, der fik det lidet misundelsesværdige job, at være nattevagt, men det var heldigvis hans sidste rejse som dæksdreng. Jungmanden Edward, danskeren, havde betroet ham, at han inden længe ville forlade skibet, så var der en chance for ham til at avancere, hvis da ikke Gerda kom til Sverige inden, men det var der ikke stor mulighed for. Det sidste års tid havde rejserne gået fra England til Spanien, Portugal eller Italien med kul og tilbage igen med salt. Skønne lande at besøge, men også en hård tilværelse at krydse den urolige Biscayabugt ved vintertide med et tungtlastet skib. Havde forholdene så været gode ombord, så havde det vel gået, men kaptajn Berg forlangte, at hans folk ikke sparede på kræfterne under arbejdet; til gengæld sparede han, hvor han kunne, især på kosten.

Nu lød der fodtrin oppe på kajen. Hurtigt var drengen ude på dækket. En mørk skikkelse kom langsomt ned ad den lange stige til dækket.

Er alle mand ombord, spurgte kaptajnen. - Javel, svarede drengen.

Hold så gluggerne åbne og kald på mig, når slæbebåden kommer, godnat!

Drengen fulgte ham med øjnene, til han forsvandt ned i kahytten agterude. Han skuttede sig i nattekulden og søgte igen ind i den varme kabys. Denne gang lod han ildrageren ligge og strakte sig velbehageligt på den hårde træbænk, nu var øjeblikket kommet, han havde set hen til. Øjnene faldt i, og endnu en snorken blandede sig i koret fra lukafet.

Men dæksdrengen var ikke den eneste, der havde ventet kaptajnens tilbagekomst med længsel. Mellem de seks i mandskabslukafet var der en, som ikke sov, selv om han lod så. I den agterst underkøje lå jungmanden, Edward, eller »dansen«, som han i daglig tale kaldtes. Han var gået sidst til køjs, og de trætte kammerater havde ikke lagt mærke til, at han i stedet for at klæde sig af havde taget det bedste tøj han ejede på. Skjult af mørket havde han ligget i køjen og lyttet efter kaptajnens fodtrin ligesom vagtmanden i kabyssen, bare med den forskel, at han ikke havde haft noget besvær med at holde sig vågen. Med åbne øjne havde han ligget og stirret ud i mørket, ved den mindste lyd dirrende af spænding, for Edward havde efter mange overvejelser besluttet at forlade Gerda og forlade den på en måde, som måske ikke var helt i overensstemmelse med den svenske sølov. Da han for næsten to år siden var kommet ombord i det svenske skib i Frederikshavn, havde han skrevet under på at sejle med skibet i indtil atten måneder. Tiden var for længst udløbet, men skønt han flere gange havde bedt kaptajnen om at blive afmønstret, havde denne nægtet dette, både fordi det ville påføre ham ekstra udgifter, og også fordi Edward i de to år, der var gået, havde udviklet sig og var blevet stor og stærk, en god arbejder og en dygtig sømand. Under skibets ophold her i Blyth havde han igen forespurgt kaptajnen om at måtte forlade skibet, men han havde fået et blankt afslag, derfor havde han med nogen ret taget sagen i sin egen hånd og besluttet sig til at rømme i nat, inden skibet igen gik ud på en flere måneder lang rejse.

Edward var atten år, en høj, kraftig dreng med lyst krøllet hår, blå øjne, der kunne være alvorlige med et lidt drømmende blik, men som oftest lod en antydning af et smil spille i øjenkrogene. Født på den lille kattedgat, Læsø, havde han lidt af øboens indesluttede væsen, ikke sådan, at han havde vanskeligheder med at omgås andre, han var tværtimod kommet godt ud af det med kammeraterne her på det svenske skib, men så langt tilbage, som hans hukommelse strakte, vidste han, at han havde haft denne higen efter at komme bort fra øen, ud i den store verden. Han var ofte blevet drillet af kammeraterne derhjemme, når de havde fundet ham siddende ensom i klitten og stirrende ud over Kattedgat, hvor barker og skonnerter for fulde sejl passerede forbi.

Edward drømmer om at sejle ud og blive konge på en sydhavsø, havde én af kammeraterne en dag sagt.

Ja, hvorfor ikke, havde han leende svaret - havde jeg for eksempel været konge her på Læsø, så havde jeg da kunnet forbyde mine undersåtter at forstyrre mig!

Faderen havde derimod bedre forstået ham, da han på sin femtenårige fødselsdag havde bedt om lov til at gå til søs.

Nåh, er vor lille ø nu ikke længere stor nok til dig, min dreng, havde han svaret. - Ja, det var også min drøm som ung, at komme ud at se mig om, det blev aldrig til noget. Vil du rejse, så lyk på rejsen og glem ikke dit hjem og vor ø!

Ja, alt det havde Edward ligget og tænkt på i mørket, men nu var der ikke længere tid til at drømme, nu skulle der handles. Så lydløst som muligt lod han sig glide ud af køjen. Han stod et øjeblik og lyttede efter de sovendes åndedræt, men hårdt arbejde giver rolig søvn, der var vidst ingen fare for, at de skulle vågne. Han åbnede låget på sin skibskiste, indeni lå en lille køjesæk pakket med de ejendele, han kunne tage med sig. Han lukkede igen kistens låg, lod som en slags afsked hånden glide hen over dens sejldugsbetræk. Den kiste havde hans far i sin ungdom lavet, dengang han selv gik med drømmen om den store verden, den drøm, som aldrig blev til virkelighed. Med forsigtige trin gik han op ad den stejle trappe til dækket. Fra kabyssen lød en kraftig snorken, han trak på smilebåndet, dæksdrengen, Kalle, sov de retfærdiges søvn, men han kan nu alligevel ikke lade være med at sende ham en vemodig tanke. Når skipperen i morgen opdagede,

at han, Edward, var forsvunden, så ville der være i en god mening til den arme Kalle. Et plaster ville han dog få på skrammerne, nemlig avancementet til jungmand, og man fik jo nu engang ikke noget her i livet helt gratis.

Med den lille køjesæk på nakken kravlede Edward op ad stigen til kajen, satte sækken fra sig og halede stigen op til sig, der var mere end fire meter fra kajen og ned til Gerda's dæk, når stigen var fjernet, var det umuligt at komme hverken op eller ned. Skulle nogen vågne og opdage hans fravær, havde han dog et forspring.

Endnu var han ikke udenfor fare, der var ti minutters gang til den lille færge, der skulle føre ham over til byen. Han havde været så forudseende at søge oplysninger om togenes afgang, for blive i Blyth turde han ikke, muligvis ville kaptajn Berg kaste anker uden for havnen og ved politiets hjælp søge at finde ham, men var han først i et tog med flere timers forspring, var der vist ikke nogen større fare for, at de skulle finde ham.

Der var lige et øjeblik, da hjertet næsten stod stille, da han trådte iland fra færgen, hørte han en røst spørge:

- Hvor hen, sømand.

Det blev sagt på engelsk, og den, som spurgte, var en politibetjent, men skønt Edward de sidste to år var kommet godt efter det engelske, var det ham umuligt at få et ord over læberne. Pludselig kom han et godt råd, han havde hørt, ihu, han rystede på hovedet for at tilkendegive, at han ikke forstod noget, samtidig trykkede han betjenten et toshillingstykke i hånden, og mønten virkede, som den skulle. Men rigtig veltilpas følte han sig først, da han en times tid senere sad i en tredje klasses kupe på vej mod Liverpool.

Med sømandens evne til at få sig en lur når som helst og hvor som helst, var Edward næsten udsovet og veltilpas, da han om morgenen steg af toget i Liverpool. Ved at spørge sig for fandt han hurtigt vejen til havnekvarteret. Det gjaldt først og fremmest om at finde et billigt logi og dernæst forhyringskontoret. Den smule penge, han havde fået af sit tilgodehavende ombord i Gerda, skulle gerne strække til så længe, indtil han fik en hyre. En af dokbetjentene i Blyth havde fortalt ham, at de bedste chancer for at få hyre med et stort skib ville han have i Liverpool, så nu måtte han håbe, manden havde talt sandt.

Han passerede flere restauranter, hvor skilte med: »Room and Board« stod i vinduet. Det kendte han og vidste, det betød kost og logi, men det gjaldt om at finde et, der var tilforladeligt og ville stå til hans penge. Endelig vovede han sig inden for et sted, hvor han syntes, gardinerne var renere end de andre steder, og en trind og hyggelig dame på et halvt hundred år tog imod ham og spurgte, hvad han ønskede. Han forklarede hende, at han søgte logi. Da hun havde hørt lidt på ham, lyste hendes runde, godmodige ansigt op i et smil.

En øjeblik, sagde hun på gebrokkent dansk, vendte sig mod trappen op til første sal og råbte: Anderson, kom herunder, her er en skandinav !

En ældre mand, kun iført benklæder, skjorte og slippers, kom ned ad trappen.

God morgen, landsmand, hilste han.

Edward kunne ikke med det samme fastslå, om det var dansk, svensk eller norsk, manden talte, senere fandt han ud af, at det var en sammenblanding af alle tre sprog. Men det kunne nu

også være ligegyldigt, manden så venlig ud, betragtede ham et øjeblik undersøgende og spurgte:

- Hvad skib er du rømt fra?

Edward følte, han blev rød i hovedet, tog sin sæk og ville gå, men manden lo, slog ham på skulderen og gjorde tegn til, at han skulle sætte sig. På hollandsk gav han konen besked om at bringe dem kaffe, og selv satte han sig over for Edward.

Ja, lo han - det spørgsmål skal du nu ikke svare på, men man har ikke for ingen ting været Boardingmaster i tyve år, man vænner sig til at se folk an efter størrelsen af deres køjesæk. Du må tænke på, at der i årenes løb kommer mange søfolk her og søger hyre, nogle har ingen penge, men sætter deres tøj i pant, til de får hyre, så det er blevet en vanesag at vurdere en mand efter, hvor meget tøj han har!

Jamen jeg har penge og kan betale for logi, svarede Edward hurtigt, lidt bedre tilpas, efter at manden havde forklaret grunden til sin nysgerrighed.

Nåh, ja, godt ord igen, lo Anderson, vi bliver nok enige. Men hvad sejler du som, og hvor gammel er du.

Letmatros, jeg er atten år, svarede Edward.

Det må jeg sige, du ser mig mest ud til at være tyve!

Jeg har sejlet to år med en skonnert, men der er jo det, at jeg ingen papirer har, da du rømte fra skibet, grinede Anderson. - Jo, jeg fik alligevel ret, men det skal du nu ikke bryde dig om, papirer betyder ikke så meget i disse tider. Det har mere at sige, at en mand kan udfylde sin plads. Jeg er selv forhyringsagent og skal nok finde en hyre til dig. Nu må vi først finde en seng, men det ordner min kone, hun er hollænder, men kom ikke for sent hjem og for alt i verden ikke fuld, for så vanker der det, I på dansk kalder øretæver; men du ser mig nu heller ikke ud til at være af den slags, så vi skal nok komme ud af det sammen.

Edward kom til at dele værelse med en jævnaldrende tysker, Piter, der havde boet i Andersons Boardinghouse en uges tid. Piter var en lille, kraftig og mørkhåret fyr, let til smil og latter. Han talte meget lidt engelsk, men Edward kunne dog forstå, at han var kommet syg i land fra et hollandsk skib og nu ville på langfart. De blev hurtigt venner, Piter havde brugt sine penge under hospitalsopholdet, men Edward delte broderligt tobak og cigaretpapir med ham. Hver morgen travede de til havnen, så på de mange skibe og spurgte efter hyre, og under deres traveture blev de enige om, at de så vidt mulig skulle se at komme med samme skib, og lejligheden kom hurtigere, end de havde turdet håbe. Den fjerde dag efter Edwards ankomst bankede det på døren tidlig om morgenen, det var Anderson.

Hvad siger I til at komme ud at sejle med en damper, spurgte han.

En damper?

De to drenge var lysvågne, sad op i sengene og kikkede spørgende på Anderson.

- Ja, det er rigtigt nok, lo han - en stor ny damper, som hedder »Olympia«, skal have en jungmand og en letmatros, det må da være noget for jer!

- Jamen, vi har aldrig sejlet med dampskib, stammede Edward.

- Betyder ikke noget, betyder ikke noget, min ven, sagde Anderson. - For et par sejlskibssømænd som jer bliver det såmænd den rene søndagssejlads. Ikke noget med at gå til vejrs om natten, rene tørre køjer at kravle i på frivagten og varm mad tre gange om dagen. Se nu at komme ud af fjerene, før andre kommer og napper kagen for næsen af jer!

Og det lod de to sig ikke sige mere end een gang. Kort efter var de, med deres køjesække på nakken, sammen med Anderson på vej spurgte efter Edwards manglende papirer, hyrekontrakten blev underskrevet, at Anderson for sin »tjeneste« fik udbetalt halvdelen af deres første måneds hyre, skænkede de ikke en tanke, sådan var det nu engang. Først da de stod ved skibets landgang, hvor Anderson skulle aflevere dem til

styrmanden, slog den tanke ned i Edward, at Anderson vist havde taget sin »venlighed« godt betalt, men nu var det for sent at klage.

- Hav det nu godt, drenge, sagde Anderson og stak dem på næven. - Skulle I finde på at gå i land i Amerika og grave guld, så tag en lille klump med hjem til mig, jeg har altid ønsket at have sådan en til at hænge i min urkæde !

Nu kom en styrmand, med tre guldsnore på ærmet, ned ad landgangen. Anderson afleverede drengenes papirer, drengene fulgte styrmanden ombord og stod lidt efter på dækket af deres nye skib og så sig forundret om. ned mod mønstringskontoret. Alt gik glat, ingen

ANDET KAPITEL

Den store by

- Jeg troede ikke, der fandtes så stor en by i hele verden! Piter havde ellers ikke let ved at lade sig imponere, men som han stod her en tidlig morgenstund på »Olympia«s fordæk sammen med Edward og så ind mod Manhattan, der som en kæmpekulos hævede sig op over disen, var hans overraskelse tydelig nok.

- Hvor mange mennesker tror du, der bor i den by, Edward, henvendte han sig til kammeraten, der endnu ikke havde svaret på hans første bemærkning.

Det gav et lille ryk i Edward, som om han først nu blev nærværende.

- Flere end der bor i hele Danmark, svarede han - men se engang statuen der, Piter, hvor høj tror du den er?

Drengene kom ikke længere i deres samtale, der lød en skingrende bådsmandspibe, og det signal kendte de. Et øjeblik efter var de sammen med matroserne i færd med at stikke en svær trosse ud gennem forklydset, ned til et par gestikulerende negre på dækket af en rygende hjuldamp, der skulle bugsere »Olympia« det sidste stykke vej op ad Hudson river til kajen ved 18. gade.

Her var nok at se på. Så snart skibet var fortøjet myldrede havnearbejdere af næsten alle racer, sorte, brune og hvide, og lige så forskellige som farverne på ansigterne, lige så forskellige var sprogene, hvori der taltes og gaves ordrer, et virvar af engelsk, italiensk, spansk og tysk, ja, næsten hvert sprog var repræsenteret. Drengene lyttede, slugte alt med øjne og øren, mens de tog luger af, og da de endelig kom så vidt, at lossearbejdet var i gang, og de kunne snyde sig til en smøg i lukafet, var der ikke bedre her.

På borde og bænke stod kufferter og kasser med skjorter, halstørklæder, fine landgangssko, livremme, både almindelige og de moderne California-bælter, med påsyede portemonæer næsten hele vejen rundt, hvori man kunne gemme en formue i guld og sølvstykker, lå spredt ud til beskuelse, mens tre-fire forretningsmænd, klædt i sort tøj med lange frakker, ternede veste med svære guldkæder fra vestelomme til vestelomme, høje stive landkrabbehatte og kravetøj, med flydende veltalenhed, på en sammenblanding af spansk-engelsk-tysk, reklamerede for deres varer.

Drengene holdt sig beskedent tilbage, som det var skik, når de var i lukafet med matroserne, *men det kan ikke nægtes, at deres øjne slugte den udstillede pragt. Kun Mack, den gamle skotske tømmermand, sad uanfægtet på sin søkiste og bakkede på sin gamle kridtpibe. Handelsmændenes veltalenhed bed ikke på ham, dertil havde han set den forestilling for ofte.

- I skal ikke lade jer imponere af den første den bedste »sjakrer«, drenge, sagde den gamle. Vent med at handle til I kommer iland, forretningerne bugner med varer til meget billigere priser, og alle vil sælge, alle vil tjene dollar i dette velsignede land, som

flyder med mælk og honning. Vent og se, om lidt kommer »runnerne«, fine herrer med guldur og slipsnål med ægte perler. De har whiskyflasker i baglommen, de skaffer hyrer og godt arbejde i land, de lover guld og grønne skove her i »guds eget land«, og hvad er det så? En slavetilværelse, amerikanske sejlskibe, hvor mandskabet drives til arbejde med spark og knubs af koffinagler, hvor man hellere sejler en mand overbord end mindsker sejl. Lad jer ikke bluffe, drenge, I er om bord i et godt britisk skib, har en tør køje og får mad tre gange om dagen, derinde i det store land finder I kun kæltringe og tyvepak, som vil forsøge at stjæle øjnene ud af hovedet på jer, hvis I ikke lukker dem, mens I sover !

Men drengene hørte kun halvt efter, hvad den gamle fortalte dem. Han havde været dem en god ven i den tid, de havde været ombord, hjulpet dem tilrette og mangen gang gået imellem, når sprogvanskeligheder eller ukendskab til arbejdet i den store damper havde sat blodet i kog, og det begyndte at trække op til håndgribeligheder, men når gamle Mack nu ville spille barnepige for dem, så gik han dog for vidt.

Edward stod lidt fra bordet, med armene over kors, han følte armenes muskler spænde under den gamle, udvaskede skjorte, som snart var ved at blive for snæver. Hvordan mon det ville føles at trække i en af de farvestrålende, den slags, som han havde set på billeder i de illustrerede blade? På den anden side, hyren var jo ikke så stor, og efter sigende fik de kun udbetalt halvdelen under opholdet i udlandet, en regel rederne havde indført for at modvirke, at folkene rømte fra skibet. Hans medfødte jyske sparsommelighed gjorde vel også, at han holdt sig tilbage fra at gøre indkøb. Der var skam ellers god gang i handelen, matroserne tog fra, hvad de ønskede, og handelsmændene noterede ned for at holde orden i regnskabet, når styrmanden efter fyraften udbetalte hver mand sine penge.

Gamle Mack fik ret. Da mandskabet efter dagens arbejde vendte tilbage til lukafet, kom runnerne. Fine herrer med knebelsbart eller snoede overskæg. Flade whiskyflasker gik fra mund til mund, og på bænke og søkister langs med køjerne førtes hviskende samtaler om gode hyrer, nye skibe, arbejde i land, og der blev nævnt summer i dollars, der nok kunne få det til at svimle for en matros med tre pund sterling om måneden, for ikke at tale om en jungmand med to pund.

Under aftenskaftningen blev der talt højroset, mænd med blussende ansigter hamrede næverne i messebordet og svor på, at her lå fremtiden, der skulle fylde deres lommer med det røde guld. Næste morgen stod fem af de fjorten køjer i »Olympia«s matroslukaf tomme.

Først tredje dag i havn fik drengene landlov. Det var søndag, og de havde hele dagen for sig. Lukketid kendte man ikke noget til i New York, en mand lukkede sin butik, når han blev sulten og gik hjem for at spise, eller han blev søvsnig og gik i seng. Også her viste det sig igen, at gamle Mack havde ret, priserne var meget lavere i land end hos handelsmændene ombord. Skønt de kun havde fået udbetalt halvdelen af deres hyre, blev det alligevel til seks dollar. Den ternede skjorte, de hver købte, slugte næsten den første dollar, de to næste røg til kasket og støvler, men så var der heller ingen, der kunne se på de to, at de først for et par dage siden havde sat foden på amerikansk jord.

Det var en herlig fornemmelse at slentre gade op og gade ned, kikke på vinduer og se på arbejderne, der selv på en søndag sled med hamre og mejsler for at flække sten til underlag for de nye elektriske sporveje på 2. avenu, som alle mennesker talte om. Så meget engelsk, at de kunne gøre sig forståelig, havde de allerede lært, men sproget var ingen vanskelighed i denne gigantiske by, hvor en forsamling af seks mennesker mindst talte fem forskellige sprog.

Dagen var brændende hed, men en citronlæskedrik eller presset appelsinsaft kostede kun to cent og serveredes fra vogn eller butik på hvert gadehjørne. Varme pølser, ristede nødder, kogte majscolber fristede med en liflig duft, og for fem cent per hoved lod de sig lokke ind i et mørkt lokale, hvor de, famlende fra bænkerække til bænkerække, endelig fandt et par ledige pladser. Mens en pianist på et klaver fremtryllede stormvejr, torden og regn der silede ned, kamplarm, knaldende pistoler og lyden afgaloperende heste, rullede levende billeder frem på et hvidt lærred, og hvilke billeder, »Det store postrøveri«, banditter til hest i susende fart efter diligencen, kusken slynges ned fra bukken, een af banditterne springer fra sin hest over på kuskesædet og griber tømmerne. Men nu kommer endnu en mand ind i billedet, helten på den hvide hest, som under tilskuernes larm og tilråb gør kål på alle banditterne og til sidst står tilbage i solnedgangen med poserne med guldstøvet og den skønne dame, som kom frem fra vognens indre.

Piter og Edward finder sig selv ude i solskinet igen, siddende på en bænk betragter de forbipasserende New Yorkere, som er så velhavende, at de har råd til at holde søndagen fri. Ingen af dem siger noget for en stund, så overraskende har deres første møde med filmen virket; endelig tager Edward ordet.

- Du Piter, hvad mener du om at blive her og prøve på at arbejde i land et stykke tid. Måske kunne vi også spare penge op og rejse vest på til California og grave guld?

- Joh, det var måske ikke så tosset en ide, men hvad med »Olympia«? Tror du, vi får lov til at mønstre af, ellers mister vi jo de penge, vi har til gode, og hvad tror du, gamle Mack vil sige?

- Nej, een ting må vi gøre os klart, vi får ikke lov til at afmønstre, så de penge kommer vi til at skyde en hvid pind efter, og hvad gamle Mack mener om Amerika, ja det har han jo allerede sagt os, men Mack har set det hele, mens det er første gang vi to har chancen. Hør nu her, Piter, der er allerede rømt fem mand af »Olympia«s besætning, og det skal ikke undre mig, om der går flere, vi to kan tjene 20 dollar om måneden ved at sejle i fast fart mellem England og Amerika, det er nøjagtig det samme, som en af de fyre, der går og slår sten til den nye spurvognsline, tjener på een uge, hvis der da var en lille smule sandhed i det, »runneren« fortalte ombord. Han sagde også, at en matros på et amerikansk skib tjente 30 dollar om måneden, men det er heller ikke det, det drejer sig om, nej, jeg vil ud og opleve noget, se noget nyt, og så måske en dag finder man det helt rigtige, et sted, man kan slå sig ned og blive sin egen mand!

Edward holdt inde. Det var den længste tale, han nogensinde havde holdt, men alt det nye, kæmpe byen med sine millioner af travle mennesker, råbene fra limonadesælgerne, forretningerne med de strålende varer, oplevelsen med de levende billeder, alt, hvad han her havde mødt, havde på en gang revet ham ud af hans vante ro. For første gang siden han rejste fra Læsø, havde han mødt noget af det, han i virkeligheden havde siddet og drømt om derhjemme i klitterne. Han kom pludselig til at smile.

- Hør, sig mig en ting, hvad sidder du og griner af? spurgte Piter, lidt forbavset - er det virkelig blevet en almindelig sag for dig at rømme fra et skib? Jeg kunne da godt ønske at få noget af mit tøj med, hvis du endelig synes, vi skal gå i land, men tror du ikke, det varer lidt for længe med at blive millionær, hvis vi skal begynde med at slå sten?

- Nåh, det var nu ikke det, jeg tænkte på, lo Edward, men der var engang en af mine kammerater hjemme, der sagde, at jeg gik og drømte om at blive konge på en øde ø.

- Den er fin, afbrød Piter leende - så kunne jeg tænke mig at blive præsident her i Amerika!

- Det har du skam også store chancer for, her i dette land kan en mand næsten blive, hvad han vil, blot han vil arbejde! Lød en stemme.

Forskrækket vendte drengene sig mod den, der så pludselig havde brudt ind i deres samtale. Det var en høj, kraftig mand, søndagsklædt og med en stor bredskygget hat på en ildrød manke, der bredte sig ned ad kinderne i to flotte barter. Et par blå øjne smilte dem venligt i møde.

Jeg kunne ikke undgå at høre, hvad I talte om, og var straks klar over, at I var et par »greenhorns«, ja, undskyld udtrykket, men det kalder vi nu alle nyankommende her i landet. Jeg kom her selv fra Irland for over tyve år siden, mit navn er Patric Donovan, jeg har et lille logihus og har netop plads til sådan et par som jer, arbejde skal I ikke bekymre jer om, hvis I ikke er bange for at tage fat. Se, herovre må enhver hjælpe sig selv. Som man siger i den gamle verden: man er sin egen lykkes smed. Der er nok, der vil snyde og bedrage en emigrant, men hos Pat Donovan i Whitehall Street kan en ærlig mand få en seng for 15 cent.

Den store mand havde rejst sig, fra inderlommen tog han et trykt kort med sit navn og adresse og rakte det til Edward.

- Selv om I ikke skulle opnå at blive hverken præsident eller konge, så kan vel mindre også gøre det, sagde han smilende og hilste med en finger til den bredskyggede hat.

Arbejdet gik sin vante gang ombord med at banke rust og male. Drengene talte ikke om deres planer, når nogen var i nærheden, og slet ikke til gamle Mack. To af de rømte matroser var ganske uventet vendt tilbage, frarøvet både tøj og penge, men deres beretning om, hvorledes det var gået til, afskrækkede ikke de to kammerater, de havde taget deres beslutning og ventede kun på en gunstig lejlighed.

Men gamle Mack kunne de ikke snyde, han så alt. Aftenen før skibet skulle sejle, havde de bestemt sig til at stikke af. Efter fyraften, da resten af besætningen enten var gået iland for at få en afskedsdrink eller var gået til køjs, sad de oppe på bakken og så ud over floden, hvor travle bugserbåde hastede frem og tilbage, og overfyldte færger fra Battery place bragte italienske, spanske og græske havnearbejdere tilbage til deres hjem i forstæderne Staten Island eller New Jersey. Pludselig, uden at de havde hørt hans fodtrin, stod Mack hos dem.

- Nåh, skal det så være, drenge, spurgte han og bakkede sindigt på sin kære kridtpibe.

Edward og Piter mærkede begge, at rødmnen skyllede op i kinderne, selv om det var så mørkt, at den gamle sikkert ikke kunne se det.

- Hvad mener du...?

- I behøver ikke at sige noget, afbrød den gamle. Jeg har længe kunnet se det på jer, og vi må håbe, at første styrmand ikke er lige så synsk, for så slipper I to ikke over landgangen i aften. Men når det nu endelig skal være, så må jeg vel hellere indrømme, at havde jeg jeres alder og mod, så gik jeg såmænd på den igen, som jeg gjorde så ofte, da jeg var ung. Der er bare det ved det hele, at i dag er chancerne betydelig større end i mine unge år. Jeg kan godt lide jer, og derfor skal I også have et par råd med på vejen, lad os sætte os og tale ud om tingene.

Drengene og den gamle satte sig tilrette på ankerspillet, og nu fik de mangt og meget at vide, som de begge forstod kunne komme dem til gode i fremtiden.

Først af alt, hold jer væk fra spiritus. Det er ganske almindeligt, at runnerne lokker sømænd iland og for gode ord og betaling lover at skjule dem, til deres skib er sejlet, og siden at skaffe dem en god hyre. Men de fleste af runnerne er sjakaler, der ikke har skrupler ved at drikke en sømand fuld, selv om der skal lidt sovemixture i øllet, for derefter at transportere ham ombord i det samme skib, han lige er rømt fra. Når han så

endelig vågner op og ser, at han befinder sig i sin gamle køje, vil styrmanden hurtigt gøre ham forståeligt, at man for at få ham tilbage har måttet betale runneren en større sum, ja, at man såmænd har et dokument med hans egen underskrift på, som bevidner, at det er sket med hans egen fri vilje. Både en og to måneder må sømanden sejle gratis for at tilbagebetale sin gæld. Se, det er det, man kalder at blive »shanghajat«.

Jamen, vi traf en mand, som havde et logihus, og fik hans kort, indskød Piter - jeg er sikker på, at han var god nok, han var irlænder og hed Donovan !

Donovan, Donovan, mumlede Mack. - Jo, jeg kender ham, og det gør tusinde sømænd med mig. Tro nu ikke, det er, fordi jeg er skotte, jeg siger det, I ved, skotter og irlændere har ikke meget tilovers for hinanden, men sky den fyr som pesten, drenge. Både levende og døde sømænd, altså hvis de sidste stod op af graven, kunne i dag fortælle om, hvordan de blev modtaget af den flinke og rare irlænder, for siden, ribbet for penge og tøj, kun med den obligate »Donkey's breakfast«, altså en tarvelig halmmadras, at være vågnet op godt ude i Atlanten og blevet sparket langs af dækket af en yankey-styrmand eller bådsmand og sendt til vejrs i storm og bidende kulde i laser og pjalter. Hvis forbandelser kunne dræbe, ville Patric Donovan i dag have ligget tre alen under jorden. Men lyt nu til mig, drenge ! Tag kun det tøj med, som I kan have på, lad resten i stikken, ser I jer godt for, får I snart penge til at købe nyt for. Landet her er ikke så dårligt for den, der vil noget, og det er altid bedre at være to end at være alene. Nu skal I have farvel, og Gud velsigne jer, jeg er glad, jeg har truffet jer. Stik så ned og gør jer klar, jeg går midtskibs og narrer vagtmanden ind i kabyssen, mens I fordufter.

Den gamle havde rejst sig, trykkede dem begge i hånden, og inden de fik tid til at takke ham, var han allerede på vej mod landgangen.

De havde gjort, som Mack sagde, taget det tøj på, de på nogen måde kunne have på, og ikke en moders sjæl så deres sidste landgang fra s. s. »Olympia«.

De fulgte den forud lagte plan. Til fods spadserede de til Battery Place, og for tre cent tog de færgen til Brooklyn, og efter endnu en travetur fandt de endelig det lille logihus, som Mack havde givet dem adressen på. En venlig ældre kone stillede ingen nærgående spørgsmål, hvor de kom fra, eller hvor de agtede sig hen. Hun anviste dem et par senge, modtog betalingen, 15 cent, og ønskede dem en god og rolig nat. Det gjorde godt at få de mange lag tøj af og komme i seng. En sømands fødder er nu engang ikke beregnet på landjorden, var det sidste Piter mumlede, inden han faldt i søvn.

TREDIE KAPITEL

Shanghajat!

Et par dage holdt Edward og Piter sig i ro, til de var klar over, at »Olympia« var sejlet. Ovre i Manhattan voldte det dem ingen vanskelighed at få arbejde, kæmpebyen var ved at gå over fra hestesporvogne til sporvogne, drevet ved elektricitet. Den brede Avenu fra Bowling Green til Bronx Park genlød af hakkeslag, og i de tidlige morgentimer sprang gnisterne som fyrværkeri fra de hårde flintesten. En summen og pludren på alverdens tungemål fortalte, at her tjente emigranter fra alle lande deres første dollar.

I mere end en måned havde de to kammerater arbejdet fra seks morgen til seks aften. Allerede klokken fire forlod de deres ' logi i Brooklyn for at nå Manhattan til arbejdstid. Halvanden dollar var daglønnen, og de penge var tjente. Når endelig ugens eneste fridag, søndagen kom, var de for trætte til at gå ud. For Edward faldt arbejdet ikke så tungt, hjemme på Læsø havde han været vant til at tage fat fra sin tidligste barndom.

Han blev dog ikke særlig overrasket, da Piter pludselig en dag smed hakken, tørrede sin svedige pande med skjortærmet og udtalte, at nu var han færdig med jordarbejde for tid og evighed, og hvis New Yorks beboere ville til Bronx Park, så kunne de for hans skyld spadsere hele vejen !

- Hvad så med præsidentposten, spurgte Edward med et smil.

- Blæse være med den, de må se at finde en anden, grinede Piter - nu vil jeg til søs !

Ja, ja, som du vil, Piter. Edward stillede sin hakke fra sig og smøgede ærmerne ned. - Jeg tror også, vi trænger til frisk luft, søluft, jeg synes allerede, jeg kan lugte Atlanten!

Nu havde de to drenge penge på lommen og tog den med ro. Der var hyrer nok med sejlskibe, men de fortællinger, de havde hørt om livet i de amerikanske sejlskibe, fristede just ikke til et forsøg. Dagligt hjemsøgte de hyrekontorerne i South Street og Whitehall Street, men sommeren var på hæld, og flere og flere søfolk, der lige som de to kammerater havde taget nogle måneders arbejde iland, begyndte nu at søge tilbage til søen.

De opdagede hurtigt, at langt de fleste og bedste hyrer gik gennem deres gamle bekendt, Patric Donovans Boardinghouse, men for at komme i betragtning var det en betingelse, at man boede hos ham. Havde man ingen penge, kunne man bo på kredit, Pat skulle nok få sine penge hjem den dag, sømanden fik en hyre. Den, som skyldte mest, kom først ud. Til gengæld hviskede man også om, at den, som kunne betale, fik lov at gå, til hans penge var opbrugte. Til sidst blev de enige om at henvende sig hos Pat. De tyve dollar, som var hele deres rørlige formue, blev gemt i Edwards California-bælte.

Skønt mange søfolk mellem år og dag gik gennem Pats Boardinghouse, genkendte han dem straks.

- Velkommen, hilste han og slog faderligt ud med hånden. - Lad som I er hjemme, her er vi alle som een stor familie. I vil finde et reglement for spisetiderne, øl kan I få, indtil seks glas om dagen, hvad I kommer til at skylde, bliver fradraget jeres hyre, når I får en. Hvad har I to unge gentlemen så tænkt jer? En lille let klipper til Kina eller Japan, en skønnert i kystfart, eller en Australienfarer?

Ja, vi havde nu egentlig tænkt os at tage til California og helst med en damper, svarede Edward.

Glimrende, svarede Pat smilende. - En damper til California, ud og grave guld og vende rig tilbage og lægge New York for sine fødder. Men bare rolig, gentlemen, tilføjede han og pegede med en finger på sit store hoved - jeres ønske er noteret, giv tid og I skal få det opfyldt!

Tror du ikke, det var lidt overdrevet, når gamle Mack fortalte, at Donovan var en af de største »shanghajere« i New York, spurgte Piter, da de senere vandrede rundt i Battery Park og betragtede skibene på Hudson River.

Ja, jeg ved ikke, svarede Edward eftertænksomt - et gammelt ord siger, man skal ikke skue hunden på hårene, men jeg synes nu næsten, han er lidt for flink, og et dårligt rygte opstår jo som regel ikke af ingenting. Nu har vi to jo den fordel, at vi ikke drikker, så vi løber ikke den risiko, at blive narret til at sætte navn under noget, vi ikke ved hvad er. Lad os nu bare roligt se, hvad der kan ske.

Der skete ikke meget de første dage. Sømændene, der boede hos Pat Donovan, hang for det meste rundt i restauranten, spillede kort og drak øl. Edward og Piter havde dog ikke boet længe i huset, før de opdagede, at de seks glas øl, som husets reglement tillod på kredit per dag, ikke blev strengt overholdt. Et par af de sømænd, de delte værelse sammen med, blev ofte båret i seng af husets opvartere, og det var gutter, som ellers ikke bukkede under for seks glas øl. Hvad de derimod bemærkede, var, at de fleste

forhyringer næsten altid foregik om natten eller i de sene aftentimer, og forinden blev der som regel afholdt et større mønstringsgilde, hvori een eller flere af Donovans »runnere« deltog. At det gik livligt til, hørte de, når de var gået i seng, eller så de, når de kom tidligt ned næste morgen, inden resterne af knuste møbler endnu var fjernet. Grunden til, at både op vartere og »runnere« ofte plejede et blå øje eller en skramme, kunne jo være så mange, men de to kammerater begyndte efterhånden som dagene gik at gøre sig deres tanker.

Den eneste luksus, de havde tilladt sig, mens de havde arbejdet iland, var een gang ugentlig at gå i biografen. Deres møde med de levende billeder var en oplevelse, de stadig talte om. Det var netop en søndag aften efter en biograftur, at de ved indgangen til boardinghuset hørte larm og højroastede stemmer fra restauranten og besluttede at se, hvad der foregik, og det kan nok være, de studsede over det syn, der mødte dem. To af opvarterne var i færd med at bære en næsten bevidstløs sømand ud af en bagdør, medens den tredje var i vild håndgemæng med en stor sømand, som de genkendte som en af deres medlogerende, en nordmand ved navn Helge.

- Giv mig en hånd mod det tyvepak ! råbte han, da han så drengene, men i det samme blev han strakt til jorden af en stol, som en af de andre opvartere, som nu var kommet igen, svingede mod hans hoved.

Det var mere, end Edward og Piter kunne se på. Skønt alene mod tre voksne mænd gik de til angreb. Et præcist kæbestød fra Edward satte en af modstanderne på enden. En anden humpede hylende af smerte rundt, efter at Piter med et velrettet spark havde ramt hans skinneben. Nu gik Edward løs på den sidste modstander, mens Piter løftede en stol over hovedet for at sende den stadig humpende og hylende opvarter over i drømmeland, da et rungende: Stop! fik både opvartere og drengene til at standse deres kamp. I døren til baglokalet stod den store irlænder, Pat Donovan, med en lille revolver i sin store hånd. Det venlige smil var for engangs skyld strøget af hans ansigt, han så ud, som om han ikke var bange for at bruge skyderen, hvis det skulle blive nødvendigt. Men det varede kun et øjeblik, da han så, hvem opvarternes modstandere var. Han så først forbavset ud, siden gled et stort smil over hans rødmossede ansigt, og han lod revolveren glide ned i lommen.

Hvad betyder dette her, spurgte han, og så fra drengene til opvarterne, hvoraf de to var kommet på benene og nu stod skulende, klar til at kaste sig over modstanderne igen.

Vi var ved at hjælpe et par gutter til køjs, forklarede den ældste af mændene - pludselig kom de to gorillaer styrtende og blandede sig i det

Hvem kalder du gorilla? Edward tog et skridt frem mod manden, men Pat Donovan var hurtigt imellem.

Tag den nu med ro, gutter. I har fået denne lille affære helt galt i halsen. Det er sommetider nødvendigt at bruge krasse midler for at afkøle et par sømænd, der har fået et glas for meget. Sæt jer nu ned og få et glas øl oven på anstrengelserne!

Nej, ellers tak, mister Donovan, tog Edward nu ordet. - Vi havde hørt en hel del om Deres metoder, og selv om vi ikke troede derpå, så har vi nu fået syn for sagen, at Patric Donovan er en slyngel, der drikker ærlige søfolk på pelsen, slår dem ned og shanghaier dem, afbrød den store irlænder leende. - Jo, jeg tænkte nok, I havde hørt den skrøne, men jeg er ked af, at I troede på den, og jeg vil sige, I

har skuffet mig, og så tør I vel ikke engang drikke et enkelt glas øl med mig? Tja, jeg ved ikke rigtig ! Edward så efter de tre opvartere, som nu var i færd med at stille de væltede stole og borde på plads, som om intet usædvanligt havde fundet sted. - Hverken Piter eller jeg drikker øl, forstår De.

Well, well, det respekterer jeg, men huset har også andet at byde på. Luis! Bring de to unge gentlemen en kop kaffe, af den gode, og giv mig et glas øl, råbte Donovan og slog faderligt ud med hånden.

Opvarteren bragte de to kopper kaffe og øllet, og drengene og Donovan tog plads ved bordet. Kaffen var stærk, måske en smule bitter efter deres smag, men ellers god. Donovan løftede sit fyldte glas til en skål.

Skal vi så lade den lille uoverensstemmelse være glemt, gentlemen, så skal jeg love for, at der skal blive en god hyre til jer med det første, ja endda med det allerførste!

Edward og Piter hilste igen med deres kaffekopper. Opvarterne, som var færdige med oprydningen, havde taget plads ved et lille bord i lokalets anden ende. Edward kom tilfældigvis til at kaste et blik i spejlet over buffeen, et øjeblik syntes han at læse et skadefro eller nærmest triumferende blik i deres øjne, men han fæstede sig ikke derved. Han følte sig pludselig lidt mat, det var nok reaktionen efter ophidselsen under kampen. Han tog igen en slurk kaffe, men opdagede pludselig, at Piter sad med lukkede øjne og trak vejret på en underlig langsom måde. Han ville tale til ham, men mærkede, at tungen ikke rigtig lystrede. Han vendte blikket mod Donovan, den store Irlænders skikkelse forekom ham lidt sløret. Noget begyndte at dæmre i hans hjerne, med begge hænder greb han fat i bordets kant, han var med eet klar over, at uden hændernes hjælp kunne han ikke rejse sig. I spejlet så han, at de tre opvartere havde rejst sig og langsomt kom hen imod bordet, hvor han sad. Han ville og måtte op, han ville råbe, men pludselig så han som gennem et tågesløv Piter glide fra stolen og ned på gulvet. Det sidste han så, var den store irlænder, der smilende satte sit tomme glas på bordet, tørrede sig med hånden om munden, så blev alt mørkt omkring ham.

Edward var hjemme igen, hjemme på Læsø. Sammen med sine gode kammerater lå han i faderens lille jolle. Der gik en krap sø, som gav jollen små huggende bevægelser, men det værste var, at han sad med siden mod den skarpe toft, og skønt han hele tiden forsøgte at flytte sig lidt, blev toften ved med at hamre mod hans sideben. Det var som et ulideligt mareridt. Langt borte syntes han også at høre stemmer, men det var ikke høje drengestemmer, men en dyb, arrig bas. Hans tunge øjenlåg gled med besvær op. Der var halvmørkt og skummelt omkring ham. En ram lugt af bundvand og tovværk, som han kendte så godt fra skonnert-lukaferne, rev i hans næse. Nu opdagede han, at smerten i hans side ikke kom fra en jolletoft, men fra en svær støvlenæse, som regelmæssigt blev hamret ind i hans ribben. Han kæmpede sig op i siddende stilling.

- Hvor er jeg, hvor er Piter, spurgte han og så op på den store mand, som stod bøjet over ham. I sin halve bevidstløshed havde han spurgt i sit modersmål, manden rystede blot på hovedet.

- Hør nu, unge mand, hvis du og det andet skrog der bilder jer ind, at I er passagerer, så skulle I se at få jeres penge tilbage. Hvis du engang til åbner tremmekassen på det niggersprog, du lige talte, skal jeg tvære dig ud, så selv ikke din mor kan holde synet af dig ud. Se så at komme på højkant, få liv i den anden strandvasker, eller smid ham over bord, hvis der ikke er liv i ham. Her har vi kun brug for levende folk, mærk dig det, min ven, meget levende folk !

Virrende på hovedet, som for at sætte hjernen i bevægelse, så Edward den talende forsvinde op gennem en lem i noget, han forstod måtte være dækket. Nu opdagede han Piter, der lå udstrakt på en presenning, og gik igang med at ruske ham vågen. Det tog nogen tid, men endelig fik han dog øjnene op og så sig spørgende om.

Hvad pokker er den af, Edward, jeg synes lige vi sad og drak kaffe sammen med Donovan for et øjeblik siden, hvor er vi nu?

Tja, det kunne jeg også godt lide at vide, men jeg er klar over een ting, hvis vi ikke i løbet af et øjeblik kommer på højkant, så får vi en hel del ubehageligheder, jeg har i hvert fald haft de første, der var en fyr, der sparkede mig i ribbenene, så jeg vil kunne mærke det den første uge. Den kaffe, som den forbistrede irlænder bød på, var lidt for stærk for os. Godt, at gamle Mack ikke kan se os nu.

- Den sjover, mumlede Piter og tog sig til hovedet. - Jeg føler det, som om der lå en jernring om mit hoved, lad os komme op og snakke med de fyre. De må da kunne forstå, at man ikke uden videre kan behandle en hvid mand på den måde.

Piter var kommet på benene og begyndte at vakle hen imod lejderen, der førte op til lemmen i dækket, men Edward standsede ham med et tag i hans arm.

- Tag det nu roligt, Piter. Det hjælper vist ikke at sætte hårdt mod hårdt, hvis der er flere fyre af hans kaliber, som var hernede for lidt siden, han var ikke af de gode børn. Der er jo ingen tvivl om, at vi er shanghaget, nu er spørgsmålet bare med hvad.

Nu lød der larm fra dækket af trampende fødder. Lysningen i dækket formørkedes af en skikkelse, og en stemme brølede: All right, boys, skal vi så se at få luft under vingerne, eller jeg skal komme ned og hjælpe jer, savvy!

Ja, det var ikke til at misforstå, og et øjeblik efter var de to kammerater oppe på dækket. Den friske luft gjorde underværker. De skutede sig lidt i morgenkulden, Edward følte til sine mishandlede ribben, og nu begyndte de at se sig om. Skibet var en firmastet bark med en høj slank rig. Oppe fra bakken lød shantymandens taktfaste råb: Hiw away, boys, efterfulgt af sang, og de ti mand, der trampede rundt i ankerspillet's spager, sang og brummede med på koret. Men de fik ikke lang tid til at se sig om, stemmen, de havde hørt før, var der igen, og denne gang så de dens ejermand, og han var ikke til at spøge med. En høj, kraftig mand i halvtredserne, med et par buskede, grå øjenbryn over et par øjne, der så ud til at kunne se ret igennem en mand. Skikkelsen var over seks fod høj med brede skuldre og et par arme, hvis store hænder så ud til at have besvær med at holde sig i ro.

- Hør, I to cowboys, begyndte han ved synet af deres ternede skjorter. - Nu har I vist snart fået frisk luft nok til en lufttur. Nu skal denne gamle tøs klædes på, savvy ! I det tilfælde, at I to landlobbere aldrig har set et skib før og pludselig, når I kommer til vejrs, skulle finde på at tro, at I er blevet til engle, og få lyst til at flyve, så vil jeg lige gøre jer opmærksom på, at uden vinger kan man kun flyve een vej, og det er nedad, og fra roylen og til dækket er der over et hundrede og halvtreds fod, så den tur tager I kun en gang, savvy! Se så at komme til vejrs, som om der var en vis mand med horn i panden efter jer !

Styrmandens lange remse fulgtes af et latterbrøl fra ankerhiverne på bakken, men medens Piter og Edward entrede vante op i rigningen, hørte de styrmanden give ankerhiverne en salve af samme skuffe, det var dem da altid en trøst.

Skønt de begge var vante til at gå til vejrs, så var der dog en forskel mellem rigningen i en tremastet skonnert og en firmastet bark, men svimmelhed havde ingen af dem kendt til. Midt i deres uheldige situation kunne Edward dog ikke lade være med at godte sig over, at styrmanden på grund af deres påklædning havde taget dem for et par landkrabber, nu skulle de nok vise ham noget andet. Komme tilbage til New York var han nok klar over ikke lod sig gøre, men han havde dog et og andet at ville sige både den rapkæftede styrmand og kaptajnen.

Der var allerede folk til vejrs, i færd med at gøre sejlene los. Edward entrede ud på royleråen for at give en hånd med. Han syntes pludselig een af mændene på råen så

bekendt ud, da manden i det samme vendte ansigtet mod ham, så han ind i nordmanden, Helges, grinende fjæs.

- Hvad er den af, danske, fik den forbandede irlænder også lejlighed til at komme sovepulver i jeres børnemælk, lo han.

Edward blev rød i hovedet. Han var nok klar over, at deres medlogerende i Donovans bordinghouse havde betragtet dem som et par lidt »grønne« fyre, fordi de aldrig deltog i øldrikkeriet, men det var dog lidt uretfærdigt af Helge at skyde dem det i skoene, da det i virkeligheden var hans skyld, at de var kommet i deres nuværende situation, han kunne derfor heller ikke dy sig for at give den ældre matros et raskt svar: Vi glemte for engang skyld at passe os selv, men næste gang jeg ser nogen i færd med at myrde en nordmand, skal jeg nok holde labberne hos mig selv, den slags fyre er ikke umagen værd at løfte en hånd for ! Hov, hov, godt ord igen, kammerat, grinede Helge - jeg håber da, I fik tid til at tvære fjæset ud på et par af Pats håndlangere, før de fik ram på jer; det tykke svin af en irlænder skal jeg nok få gjort op med en dag, når jeg kommer tilbage!

Men mere blev der ikke ud af samtalen. Fra dækket lød styrmandens råb til dem om at rubbe neglene, og en hel masse velsignelser og gode råd, såfremt de ikke efterkom hans ordrer. Med et smæld foldede det store sejl sig ud, og mændene gik i gang med det næste. Et øjeblik glemte Edward rent, hvor han var. Det var et storslået syn at skue ned over den store sejlers dæk, se mændene dernede som små myrer løbe fra fald til braser, lette rær, strække sejl, og til alle manøvrerne lød shantymandens opsang og matrosernes brølen med på koret. Da de endelig igen nåede ned på dækket, var alle sejl sat, og barken strøg af sted for en let brise. Agterude forsvandt storbyen New York i røg og dis

.

FJERDE KAPITEL

Rundt Kap Horn

Jeg ville ikke gøre det, hvis jeg var jer. Ubehageligheder er ikke noget man går efter, de kommer af sig selv! sagde Helge advarende, da Edward og Piter var på vej agterud for at tale med kaptajnen.

Man kalder Amerika frihedens land, så har en mand vel også ret til at blive behandlet retfærdigt, svarede Edward stædigt.

Allright, det er jeres begravelse og ikke min, sagde Helge og trak ligesom beklagende på 'skuldrene.

Men allerede ved lejderen til halvdækket blev de standset af en lang, tynd mand, som de rigtigt gættede var andenstyrmanden.

Hvem har haft bud efter jer?

Vi vil tale med kaptajnen, svarede Piter.

Det er muligt, grinede den lange, men jeg er ikke sikker på, at »den gamle« vil tale med jer, i så fald sender han bud efter jer, og det skal I ikke ønske jer. Skrup så af, forud, hvor

I hører hjemme !

Men nu var Edward ved at blive gal, med sin jyske stædighed lod han sig ikke sådan uden videre vise af. Han tog et par trin op ad lejderen, men måtte skyndsomt bukke hovedet for at undgå det spark, den lange sendte efter hans ansigt. Blev Edward i første omgang overrasket, handlede han dog hurtigt. Mens han med venstre hånd holdt fast i lejderens gelænder,

røg den højre hurtigt frem, greb fat i støvlehælen, og et kraftigt ryk trak den lange styrmand ned ad lejderen, mens hans ryg og nakke gjorde et ubehageligt bekendtskab med alle lejderens messingbeslåede trin. Inden andenstyrmanden fortunlet var kommet på benene, var Edward over ham, og de to tumlede rundt på dækket i vildt håndgemæng.

Forude i lukafet havde man hørt støjen. Matroserne kom væltende ud af døren for at overvære det kærkomne skuespil, et slagsmål altid var, når der vel at mærke var chancer for, at det gik ud over en af de forhadte overordnede. Piter sluttede sig til tilskuerne, bekymret for hvordan det skulle gå Edward mod den meget ældre og sikkert rutinerede slagsbroder.

Den lange styrmand var stadig fortunlet efter faldet, medens Edward var kold og rolig, optændt af raseri over det beskidte triks med sparket, som den anden havde benyttet. Var han ikke så velbevandret i boksekunsten, så hjalp ungdommens let bevægelighed ham til at undvige de susende slag, der blev rettet mod hans hoved, selv fik han også lejlighed til at slå igen, og et par gange var den lange ved at gå i dækket, fulgt af mandskabets opmuntrende råb, men atter fandt han balancen, og Edward måtte indkassere nogle drøje hug. Hvordan kampen ville være spændt af er ikke godt at sige, hvis ikke et skarpt kommandoråb fra halvdækket havde fået de to kæmpende til at holde inde.

Piter havde lagt mærke til, at både kaptajnen og førstestyrmanden oppe fra halvdækket i adskillige minutter havde været vidne til kampen, men nu, da det begyndte at se sort ud for andenstyrmanden, fandt kaptajnen det tilrådeligt at standse slagsmålet, hvilket tilskuerne ikke undlod at give deres højlydte mishag tilkende over. Var man end både shanghaget og forkuet i de store sejlskibe, så fandtes der dog en uskreven lov, som selv kaptajner bøjede sig for: et slagsmål skulle kæmpes til ende, lige meget hvem der end deltog, men på den anden måde kunne man vel godt sige, at slaget var afgjort. Medens Edward, skrammet og opsvulmet i ansigtet, stadig stod på benene, så segnede hans modstander om på lejderens nederste trin, mens han med begge hænder tog sig til sit forslåede hoved.

Edward stod spændt ventende på, at de to officerer ville falde over ham, og han forberedte sig til at sælge sit liv så dyrt som muligt. Også Piter ventede noget lignende, og heller ikke han tænkte et øjeblik på at trække sig tilbage. Hans blik søgte dækket rundt efter et våben af en eller anden art, men til begges store forbavselse skete intet af det, de havde ventet.

Den lange andenstyrmand fik lov at passe sig selv og halede sig med besvær op af lejderen og forsvandt ned agter. Førstestyrmanden kom ned på dækket, stod et øjeblik og så vist på Edward, der med spændte muskler gengældte hans blik. Edward var senere ikke rigtig klar over, om han ikke havde set et ganske lille smil i de ellers så kolde øjne. Så gav han en ordre, og mændene stillede sig op i en række langs lønningen. Styrmanden gik ned langs rækken, når han kom til en matros, som havde en kniv i skeden, og det havde langt de fleste, trak han den frem, målte den i sin åbne hånd, og det, som kniven var længere end hans håndflade var bred, brækkede han af ved at stikke knivsbladet ned mellem to dæksplanker og træde på skaftet.

- Her ombord har vi ikke brug for lange knive, en kort kniv er både god nok til at skrabe rundholte med og arbejde i tovværk. Er der nogen, der føler trang til at prøve kræfter, kan de komme til mig. I er kommet her ombord for at sejle dette skib, og ikke for andet. Hvordan I er kommet her, vedkommer ikke mig, men I kan bande på, I kommer ikke herfra, før det passer kaptajn Brown og undertegnede. I kan få det, som I vil, pas jeres

job og pas jer selv, og I kan have det godt. Hvis I ønsker ufred, skal I få det. Jeg skal gøre dette skib til det hedeste sted på jorden, ja så hedt, at et andet varmt sted vil føles som et isbjerg ved siden af dette skib, savvy! Styrmanden så op og ned langs rækken og op mod kaptajnen, der nikkende tilkendegav, at de to i hvert fald var enige.

Forude i lukafet var mandskabet ved at finde sig tilrette. Kun et par mand havde skibskiste og køjetøj, resten var som drengene og nordmanden, shanghajet. Alt deres jordiske gods bestod i det tøj, de gik og stod i, samt den obligate »donkey's breakfast«, halmmadrassen, det eneste bordingmasteren gav den shanghajede med for dog på et punkt at dølge sin samvittighed.

- Eller måske for, at vi ikke skal ligge søvnløse og tænke på den sjover, der shanghajede os, sagde Helge.

Edward havde badet sine skrammer i en pøs vand og så efter omstændighederne helt godt ud. Nu sad han, sammen med Piter, på sin tomme køje og betragtede deres nye skibskammerater. Det var en broget flok, der diskuterede og skændtes på mange tungemål. Størsteparten var øjensynlig italienere eller folk fra andre middelhavslande. En ældre, koparret mand, een af dem der havde både køjetøj og søkiste, så mere skandinavisk ud. Han sad på sin søkiste og røg en pibe tobak, medens han betragtede hele sceneriet, som var det ham så ligegyldigt. Nu kom Helge ind i lukafet med favnen fuld af sejldugsstumper, som han smed fra sig på Edwards køje.

- Bare ta' fra, gutter, her kommer køjetøj. Lagnerne er måske lidt grove i det, men I er vel ikke vant til dun og silke, der hvor I kommer fra. Jeg troede ellers aldrig, du var kommet til at ligne et menneske mere, sagde han og betragtede nøje Edwards ansigt. Hvordan pokker bar du dig egentlig ad med at få den lange slambert ned på dækket? Både Edward og Piter fortalte nu, hvordan det hele var begyndt. - Jeg var nu lidt nervøs for, at jeg skulle have fortsat med førstestyrmanden, sagde Edward - det var slet ikke min mening, men der er ingen, der skal sparke mig i ansigtet, tilføjede han med harme.

- Helt rigtigt, danske, lo Helge - og du skal såmænd ikke være nervøs. Den eneste ret vi har i disse slaveskibe, er retten til at forsvare os. Du kan være sikker på, at det slagsmål og måden, du ordnede den langt bandit på, selv om han nok var halvt bevidstløs efter den rutsjetur ned ad lejderen, har skabt respekt om dig. De fleste af de fyre her er dagos, italienere og grækere, og de betænker sig to gange, før de ypper klammeri med en mand, der har dit håndslag til at stikke øretæver. Jeg lagde også mærke til jer to til vejrs, og det var der for resten een til, der gjorde, nemlig førstestyrmanden. Det, det først og fremmest gælder om i amerikanske skibe, er, at man kan sit job, så går resten af sig selv. Selv om det ikke lige var et skib som denne æske, I havde ønsket jer, så kunne I have været mere uheldig. Vi skal først til Valparaiso i Chile og losse lasten og siden laste salpeter, så kender jeg een, som skal i land, og så kan hvem der vil sejle »Silver Spray« tilbage til Amerika ! Jeg troede ellers, du skulle lige tilbage og gøre op med ham irlænderen, Donovan, som shanghajede os, indskød Piter.

- Nåh, grinede Helge, - men ham får jeg nok ram på engang. For resten har jeg sejlet så længe og været shanghajet så tit, at hvis jeg skulle rejse rundt og jævne fjæset på alle de slyngelagtige boardingmestre, så fik jeg slet ikke tid til at sejle mere.

Det sidste kunne de to drenge ikke lade være med at more sig over, og for første gang i lang tid fik de sig en hjertelig latter.

Den gamle koparrede sømand var kommet hen til køjen og havde i nogen tid stået og lyttet til deres samtale, uden at de havde lagt mærke til ham. Nu stak han en kunstfærdig flettet

tobakspung hen imod Edward, der takkede og tog et stykke cigaretpapir frem fra sin lomme.

- Bare ryg, sagde den koparrede og lod pungen gå på omgang - »Silver Spray« er ikke noget dårligt skib, det er min tredje rejse med hende. Den gamle ser vi ikke meget til, styrmanden er alright, men andenstyrmanden er lige så ondskabsfuld, som han er lang, skade, at du ikke fik gjort det helt af med ham, sagde han med et venligt blik på Edward.

- Jamen, jeg var ikke ude efter at slås, undskyldte Edward sig - jeg henvendte mig høfligt til ham og

- Ja, ja, det er jeg nok klar over, afbrød den koparrede - men den fyr griber enhver lejlighed til at yppe klammeri, jeg håber ikke, du kommer på hans vagt. Men pas godt på, den fyr glemmer ikke så let. For resten så ligger der nogle gamle tæpper nede i kabelrummene, det var nogle, den sidste besætning lod ligge, da de gik. Jeg samler altid den slags sammen, der kommer altid nogle, der kan bruge dem, når de først bliver vasket!

- Der kan du se, nikkede Helge, da den koparrede igen havde trukket sig tilbage til sin søkiste - det gælder altid om at gøre et godt indtryk, når man kommer i et nyt skib, Edward!

Edward og Piter var heldige begge at komme på førstestyrmandens vagt. Manden var fåmælt, men ikke uvenlig, når bare arbejde og sejlmanøvrer gik, som det skulle. »Silver Spray« var heldig med vejret, en rask nord-vest bragte dem hurtig sydover til varme strøg. I passaten blæste vinden konstant, der kunne gå dage, uden at sejlene blev rørt, lige udover det sædvanlige halen braserne tot ved vagtskifte. Man forlangte arbejde i de amerikanske skibe, til gengæld var kosten mange gange bedre end i andre nationers fartøjer.

Æquator blev passeret uden de sædvanlige ceremonier. Dårligt udrustet, som de fleste var med tøj, nød de det tropiske vejr, men de mest forudseende var alligevel i gang med at forarbejde bukser og jakker af de sejludgsstumper, de kunne redde fra sejlmageren. Ganske vist kunne man købe både tøj og tobak i »slapkisten«, men kaptajnen tog sig en klækkelig avance, og når dertil kom, at første måneds hyre havde Patric Donovan fået for at »skaffe« dem hyren, så gjaldt det om at være forsigtig, hvis man skulle gøre sig håb om at have penge til gode, når skibet nåede havn.

Lige så brat som »Silver Spray« nåede tropiske farvande, lige så brat begyndte varmen at aftage. Stadig med god vind, men kold slud og regn, løb det store skib mod det urolige farvand ved Kap Horn, alle ærlige sømænds skræk. I lukafet blev der fortalt hårrejsende historier om skibe, der i uger, ja måneder havde kæmpet med storm og modvind for at komme rundt hornet. Især hvis der fandtes en »Jonas« ombord, en person, som ved sin tilstedeværelse bragte uheld, og her var alle italienerne med deres frygt for det overnaturlige enige om, at den lange andenstyrmand, der for hver dag, der gik, blev mere og mere upopulær, var skyld i, at »Silver Sprey« efter sin fine rejse gennem Atlanten, til sidst løb ind i storm og heftig modvind. Så hurtig og overraskende kom stormen, at man kun nåede at bjerge de lette sejl, før orkanen flåede de svære mærsesejl ud af ligene. I flere vagter sled mandskabet med at bjerge, hvad bjerges kunne, og slå nye sejl under. Våde og forfrosne, med froststive fingre, sled de med det grove sejldug, til blodet sprang ud af neglene, opildnet af førstestyrmandens tilråb og andenstyrmandens snerrende eder.

Endelig var de nye sejl slået under. For rebede mærssejl og forsejl forsøgte man at tvinge skibet op mod stormen i kryds. Frivagten fik nogle hårdt tiltrængte timers søvn, men man sov med det våde tøj på, tumlede lige ind i køjen og var bevidstløse, for efter et par timers urolig hvile atter at blive purret, når skibet skulle over stag.

Førstestyrmands vagt var netop kommet ind fra dækket, da andenstyrmand slog døren op og brølte: Klar til at vende, alle mand på dæk !

Edward, som lige havde fået skænket en kop kaffe op, den første kaffe kokken på grund af vejret havde været i stand til at servere i mere end et døgn, førte koppen til munden, men en hånd slog den bort, så den varme kaffe sprøjtede ham i ansigtet.

- Hørte du ikke ordren, din hund, brølede andenstyrmand og langede igen ud efter ham. Slaget kom Edward så uventet, at han tumlede bagover mod køjen. I det samme sprang en skikkelse frem mod styrmanden, en lang kniv blinkede, men i det samme tog skibet en overhaling, andenstyrmanden blev næsten slynget ud af døren og reddede sig, men samtidig blev alt virvar og forvirring. Et stormpust og en kæmpebølge havde ramt »Silver Spray« og kastet den om på siden; i stedet for at rejse sig, blev skibet liggende. Alt i lukafet rovsede ned i læ, fra dækket lød bragene af træ, der knækkede og splintrede. Agterude fra halvdækket lød gennem larmen kaptajnens råb om at være klar til at hugge det nedstyrtende gods fri.

Edward kom med besvær på benene og famlede sig hen mod døren. Skønt vandet fossede ind, lykkedes det ham at slippe ud på dækket, og nu så han ødelæggelsen i al dens omfang. Både stormasten og fokkemasten havde mistet deres stænger, der var knækket som tændstikker. Mastestumper og roylræer hang i topløft og andet tovværk og truede med hvert øjeblik at falde ned og gå gennem dækket, eller i værste fald at kvæste mændene, som arbejdede som rasende for at hugge det allerede nedfaldne gods fri. Med stor behændighed, og fare for sit eget liv, gik førstestyrmand i spidsen bevæbnet med en økse og kappede løs, medens han uddelte ordrer. Skibet var begyndt at rejse sig, da en ny kæmpebølge brød ind over siden. Agterude brølede kaptajnen en advarsel, mændene slap, hvad de havde i hænderne, og klamrede sig fast, mens vandet fossede henover skibet, medtagende alt løst gods og skibets sidste redningsbåd, der splintrede mod rælingen, som var det en æggeskal.

Edward fik lige hovedet over vandet og tørrede saltet af øjnene, da han opdagede en byldt, der var ved at flyde med vandet ud over skibssiden. I mørket skimtede han konturerne af et menneske, og skønt den koparrede, som klamrede sig fast sammen med ham ved navlebænken, råbte en advarsel, lod han sig halvt drivende, halvt svømmende flyde med søen. Helt agterude ved halvdækket lykkedes det ham at slå en klo i skikkelsen, og medens han af alle kræfter råbte om hjælp, lykkedes det ham både at holde sig selv og den livløse mand fast, til et par mand fra halvdækket kom ham til hjælp. Den livløse blev mere slæbt end båret i sikkerhed agterude, og Edward gik igen i gang med at hjælpe sine kammerater. Efter mere end en vagt hårdt slid, var de nedfaldne stænger og rær kappet bort, de knækkede mastestumper stivet af, og skibet havde igen rettet sig op.

Som det var skik og brug, blev alle mand kaldt agterud, hvor kaptajnen takkede for godt samarbejde og godt sømandskab, og stewarden skænkede en hårdt tiltrængt pægl rom til hver mand. Samtidig udtalte han, at han gerne ville takke den mand personligt, som havde reddet andenstyrmand fra at gå overbord, og bad ham træde frem. Edward stivnede. Var det andenstyrmanden, han havde reddet? I øjeblikket havde han ikke skænket det en tanke, hvem den livløse skikkelse kunne være, han anede kun, at et menneske var i fare, og handlede, som hans instinkt bød ham. I halvmørket så han sig

omkring, så mærkede han en stærk hånd lukke sig om hans arm. Der gik nogle minutter, men da ingen trådte frem, gav kaptajnen ordre til, at vagten kunne gå ind.

Kokken havde atter fået ild under komfuret, og lukafet duftede af kaffe. Tøj og madrasser lå våde, hulter til bulter, men skibet var reddet. Frivagten sad på køjekanterne med kaffekrusene mellem hænderne for at varme de frosne fingre. Den koparrede huggede et stykke brunt kandis over med en lang spids kniv, en kniv, der havde undgået førstestyrmandens vagtsomme øjne, en kniv, Edward syntes, han havde set før, så rakte han det ene sukkerstykke til Edward med et smil i sit vansirede ansigt og sagde på en blanding af finsk og svensk: Du skulle have ladet den Jonas gå over bord, men da du nu engang halede ham indenbords, så var det alligevel godt, du ikke trådte frem for skipperen. Ganske vist havde han sikkert ikke givet dig anden belønning end fede ord, men jeg er bange for, at italienerne aldrig havde tilgivet dig den redning, søn!

Det var både første og sidste gang, Edward så den koparrede smile, men fra det øjeblik vidste han, at han havde endnu en ven ombord i »Silver Spray«.

Det var, som om Kap Horn havde fået sit offer. Stormen stilnede af, og resten af rejsen var godtvejrsejlads.

Skønt andenstyrmand aldrig med et ord nævnte storm natten ved Kap Horn, var han sikkert ikke i tvivl om, hvem der havde reddet ham. Når han endelig talte til Edward, var det på en mindre snerrende måde, end når han tiltalte resten af besætningen, og det var Edward egentlig godt tilfreds med, det ville have været pinligt at skulle modtage tak fra en mand, han ikke med sin bedste vilje kunne synes om.

Førstestyrmanden derimod viste på den sidste del af rejsen stor velvilje mod både Piter og Edward. Om dagen satte han dem til både skibsmandsarbejde og sejl syning, arbejde, der ellers var forbeholdt de ældste matroser. På vagten kunne han også tit slå en sludder af med dem, når een af dem stod til rors.

- Vi ved jo aldrig, hvilke slags folk vi begynder en rejse med, forklarede han en nat Edward. - Jeg har sejlet ud med kvægdrivere, lokomotivfyrbødere og sagførere, ja så galt en præst shanghaiede Donovan engang her til skibet. Det er et job at lave sådan en samling individer om til fuldbefarne sømænd, inden man når Kap Horn, men jeg gjorde det, og du har selv set, hvor nødvendigt det er at have folk, der kan tage en tørn, når det gælder. Da jeg første gang så dig og din kammerat, var jeg lidt i tvivl om, hvad I var for et par fyre, men da jeg havde set jer til vejrs, var jeg straks klar over, at sømænd, det var I. Nåh, skandinaver går man nu sjældent fejl af, tilføjede han.

- Var det for resten ikke dig, der bjergede andenstyrmand, den nat vi mistede toppene? Spurgte han en nat. Well, så taler vi ikke mere om det, fortsatte han med et smil, da Edward ikke svarede på hans spørgsmål. Jeg er nok klar over, at han ikke er videre afholdt forude, men det er heller ikke det, vi er her for. Men synes du ikke selv, det var en god ide, om du benyttede frivagterne til at lære navigation. Du har vel ikke tænkt dig at sejle foran masten hele dit liv?

Han afventede ikke Edwards svar, men forsvandt ned agter og vendte lidt efter tilbage med to bøger, slidte men velholdte, og rakte dem til Edward.

- Tag dem og behold dem. Læs, når du har tid, og er der noget, du ikke forstår, så kom til mig. Tag dig ikke af, at de andre i lukafet sikkert ikke vil synes om, at du studerer. Kundskab hos andre er ikke altid velset, men de holder sig vel i skindet, du har jo flere gange vist dem, at du er karl for din hat, og en proper næve er nu engang, hvad de fyre har respekt for. Jeg ville for resten ikke være ked af at få dig som andenstyrmand en dag, sluttede han.

FEMTE KAPITEL

Salpeterminerne

Valparaisos red var en skov af master. Alle nationers flag var repræsenteret, og aldrig havde de to kammerater set så mange store sejlskibe på een gang, det tyske flag var dog det dominerende.

- Vi har verdens største sejlskibsflåde, sagde Piter, ikke uden stolthed i stemmen.

- Ja, og så er I så heldige, at der er skandinaver nok til at sejle dem for jer, svarede Helge leende.

Piter lo selv, han tog ikke Helges lille onskabsfuldhed alvorlig. Han vidste desuden, at han for en stor del havde ret. Sømænd fra de skandinaviske lande rejste altid til Hamburg, når de skulle på langfart, og de var velsete i de to store sejlskibsrederier Laisz og Rickmers skibe. Det nye gødningsstof salpeter, hvoraf Chile havde kolossale mængder, havde vundet indpas i Europa, og i hundredvis af store skibe var beskæftiget med transporten.

»Silver Sprayens last blev losset i store pramme. Søfolkene måtte selv være havnearbejdere og sled i lasten fra seks morgen til seks aften i den hede tropevarme. Kun een gang om ugen blev der givet landlov, om søndagen, og kun for halvdelen af besætningen. Det var nødvendigt at have folk ombord i det tilfælde, en storm skulle blæse op, og kaptajnen så sig nødsaget til at lette anker og stikke til søs for at ride stormen af. Mangen et skib var blevet kastet ind på den farlige klippekyst og var blevet knust. Landlov blev givet ved lodtrækning, og de to kammerater var heldige at komme med første hold sammen med nordmanden Helge. En af livbådene blev sat i vandet, og de fik strenge ordrer om at være tilbage mandag morgen til arbejdstids begyndelse.

Nu gik det indover mod land. Der blev trukket på årene med liv og lyst. Ugens slid og træthed var som blæst bort, gammelt had og uvenskab var glemt. Man var sømænd med landlov og penge på lommen, og ingen skænkede dagen i morgen en tanke. En af de ældste matroser sad ved roret, og det var nødvendigt med en kendt mand på den post. Selv om havet i dag lød sit navn: Det store stille ocean, med rette, var der altid en farlig brænding ved kysten, og det kan ikke nægtes, at de fleste sad med livet i hænderne, da båden, båret på ryggen af en lang bølge, som en pil skar ind mod strandbredden. Mændene ved de agterste årer måtte skodde af al kraft, og landingen foregik uden uheld. En anden båd fra et tysk skib, som fulgte efter, var ikke så heldig. Fra stranden så »Silver Spray«s besætning båden, der red på bølgeryggen, pludselig skære ud af sin kurs og forsvinde i brændingens skum. Der gik kun få sekunder, så dukkede hoved efter hoved op, det var ikke nødvendigt at kunne svømme, for næste bølge sendte den uheldige bådbesætning op på strandbredden, hvor deres heldigere kolleger under høje råb og megen morskab bjergede dem helt op på det tørre. Båden blev også bjerget, og tyskerne tog vandgangen med godt humør, tøjet blev vredet og lagt til tørre på stenene, et arbejde, den brændende sol besørgede på ganske kort tid.

Samlet kom sømændene ind til byen, men lidt efter lidt spredtes de for alle vinde. En del fulgte Helge ind på den første cafe, hvor de på et stort skilt reklamerede med, at her solgte man tysk øl. Piter og Edward tog en læskedrik hos en omvandrende limonadesælger og begav sig ud for at se på folkelivet, og her var meget nyt at se på. Lasede og pjaltede unger, ja endog unger helt uden tøj, men med smil og gavtyveblik i de sorte øjne, fulgte dem tiggende på vej, og først efter at de havde givet dem nogle småpenge, slap de af med deres følgesvende.

Til sidst tvang tørst og sult dem til at se sig om efter noget spiseligt. Ved havnen fandt de en lille restaurant, hvorfra en liflig madduft strømmede dem i møde. Værten, en rund og trind mand, stod i døren ved et kulbækken, over hvilken en stor jerngryde sydede og spruttede. I grydens fedt flød nogle små fisk, som manden, så snart de var brune, øste op i et fad med en hulske. Det mindede Edward om, når hans mor hjemme på Læsø kogte klejner, men de små fisk smagte fortræffeligt, skyllet ned med koldt, syrlig landvin, og så kostede måltidet næsten ikke noget. I den skyggefulde restaurant, hvor der ikke var nogen væg ud til gaden, men blot en stor åbning med et forhæng af stråpersienser, sad de to kammerater og nød udsigten, da en mand kom ind og slog sig ned ved nabobordet. Da han havde lyttet lidt til deres samtale, tiltalte han dem på tysk, og nu var Piter i sit es.

Manden var en forhenværende sømand, som nu arbejdede i salpeterminerne. Han havde taget nogle fridage for at besøge byen og var tilsyneladende velbeslået med penge. Han tilbød Piter og Edward at vise dem byen, og det lod de sig ikke sige to gange. Efterhånden som dagen gik, fortalte han dem også om arbejdet oppe nord på i salpeterminerne og om de mange penge, man kunne tjene. Ganske vist kaldtes de miner, men salpeteren lå næsten oven på jorden og skulle kun skovles i tipvogne. Et bundt store pengesedler, som han lidt udiskret kom til at vise frem, gav dem endnu mere lyst til at prøve lykken, og da de til sidst rent ud spurgte ham, hvorledes de skulle bære sig ad med at komme der op, lovede han at hjælpe dem. Det var nødvendigt at rømme fra skibet. Edward var ganske vist lidt betænkelig herved, han syntes ikke rigtig, han kunne være det bekendt over for den flinke styrmand, men på den anden side, så var de jo kommet ombord i »Silver Spray« imod deres egen vilje. Tyskeren forklarede nu, hvorledes de skulle bære sig ad med at komme iland, når skibet kom til lastepladsen. Det skulle ikke foregå før een af de sidste aftener inden afsejlingen, da kaptajnen sikkert ville sætte himmel og jord i bevægelse for at få dem tilbage, da det var meget vanskeligt at få andre sømænd i deres sted. Det chilenske politi ville, når de blev betalt derfor, gøre alt for at fange dem, men deres nye ven lovede at være til stede og skaffe dem et gemmested, til skibet var sejlet.

Nede ved stranden måtte de vente længe, til de sidste af landlovsgasterne endelig indfandt sig. De så ikke alle lige godt ud. Et par havde fået tøj flænget og blødt fra skrammer, som de havde pådraget sig i slagsmål med sømænd fra andre skibe. Andre var så berusede, at de foretog turen ud til skibet liggende i bunden af båden. Heldigvis var det ikke så vanskeligt at komme ud gennem brændingen, da kun halvdelen af mændene nu var i stand til at bruge en åre. Fire mand var stadig så omtåget, at de måtte hejses ombord i store kurve, men her fik førstestyrmanden hurtigt liv i dem, og de gik i gang med losningen.

Edward og Piter nåede ikke at komme iland mere i Valparaiso. Så snart skibet var udlosset, blev ankeret lettet og kursen sat mod nord, og efter nogle dages sejlads ankom man til byen Iquiqi, hvor der ligesom i Valparaiso lå i snesevis af skibe på reden. Der gik nogle dage, før lastningen af salpeteren kunne begynde, men af den grund gik man ikke ledige. Arbejdet med at rigge nye stænger op i stedet for dem, som var knækket under stormene ved Kap Horn, blev gjort færdig og hele riggen gået efter, og det var et arbejde, der bekom sømændene bedre end lastningen af salpeteren, der kom i store pramme, blev hevet ombord med håndspil og stuvet i lasten. Det var et rent ud sagt modbydeligt arbejde. Salpeterstøvet trængte sig ind alle vegne og lå som et tæt lag på de svedige kroppe og gnavede hul på skinnet, og hullerne blev igen til væskende sår, som voldte dem stor pine.

Under opholdet på reden havde flere af besætningen gjort forsøg på at rømme fra skibet ved at gemme sig i de store pramme og sejle med ind, men inde i havnen gennemsøgte de chilenske betjente nøje hver pram i håb om at finde een eller flere rømningsmænd, som de så arresterede, for siden, mod en klækkelig dusør, at overgive dem til skibets kaptajn. Nu var »Silver Spray« næsten fuldlastet, og de to kammerater blev mere og mere nervøse for, at deres ven skulle svigte dem, men endelig den sidste dag, netop som de havde slået sig til tåls med, at de skulle gøre rejsen rundt Hornet endnu engang, fik Piter stukket en lille seddel i hånden fra en af pramskipperne. På sedlen stod, hvorledes de skulle forholde sig. Efter middagspausen skulle de sørge for at komme på det hold, der nede i prammen lagde sækkene tilrette i stropper, klar til at hive ombord; så skulle pramskipperen nok ordne resten.

Alt gik glat, næsten alt for glat syntes de. I en hvilepause var det lykkedes dem at få de fleste af deres ejendele stukket ned i pramskipperens lille lukaf. Så snart det sidste slæng sække var hejset ombord, stak de ubemærket ind i prammens lukaf, og lidt efter mærkede de, at den var på vej ind mod land. Så snart prammen var fortøjet, gav skipperen tegn til, at de kunne gå i land. Fra prammens dæk så de til deres store forskrækkelse to betjente, bevæbnede med sabel og pistol, sidde i skyggen af et pakhuis, de skulle forbi for at komme bort fra havnen. Skipperen så deres betænkelighed ved at gå og lod dem ved tegn og fagter forstå, at de ikke havde noget at frygte, alt var taget i betragtning, men de kunne naturligvis heller ikke vide, at deres tyske ven ikke, som han havde fortalt dem, var almindelig' arbejder, men derimod betalt hverver, som skulle lokke søfolk op til minerne. For anden gang løb deres godtroenhed af med dem, men heldigvis var den kontrakt, de fik forelagt på mineselskabets kontor, kun lydende på seks måneder, og lønnen var slet ikke så ringe.

Salpeterværkets ledere og flere af formændene var tyske og behandlede de to kammerater godt, og inden længe blev de forfremmet til fører af tipvognstog, en overordnet stilling, der gav endnu bedre betaling og mere frihed. Men hverken arbejdet eller det tørre klima passede dem i det lange løb. Igen meldte længslen efter søen sig, og da deres tid var udløbet, fik de deres penge udbetalt, sagde farvel og begav sig ud til kysten, til Iquiqui, hvor der var hyrer nok at få, men foreløbig besluttede de at tage den med ro, til noget særligt viste sig. Med de penge, de havde, kunne de tillade sig både at bo godt og spise godt.

En dag, da de sad på en lille restaurant ved havnen og spiste små stegte fisk, som var blevet deres livret, lød der pludselig en kendt stemme ude fra gaden: Hallo, landsmænd, gi'r I ikke et glas vin til en fattig sømand, der har mistet skib og hyre?

Forbavset, men glædelig overrasket, genkendte de i den lasede, solbrændte mandsperson deres gamle kammerat nordmanden Helge fra »Silver Spray«, og det kan nok være, at gensynet blev fejret.

- Hør, hvordan pokker kom du iland fra »Silver Spray«, spurgte Edward, da den første gensynsglæde var blevet fejret.

- Vi nordmænd klarer altid grejerne, lo Helge - men skal jeg være helt ærlig, så kan jeg takke jer derfor. Da skipperen opdagede, at I var rømt, blev fire mand og andenstyrmanden kommanderet ned i jollen for at ro ham iland for at melde rømningen til politiet. Han lod os blive tilbage i jollen under styrmandens opsig. Jeg havde nogle penge, som jeg mærkværdigvis ikke havde fået brugt under sidste landlov. Ved at love andenstyrmand en kold flaske øl fik jeg lov at gå op til en af butikkerne. • Jeg kom naturligvis ikke tilbage. Han sendte en italiener op efter mig, han blev også borte. Nu var han imidlertid blevet bange for, hvad skipperen ville sige, når han kom tilbage og

opdagede, at der manglede to mand. Han truede de to tilbageblevne med al landsens ulykker, hvis de forlod jollen, og så begav han sig selv af sted op og se efter os. De to, som var tilbage, havde ingen penge, men blev mere og mere tørstige i den brændende solvarme. Da nogle chilenske fiskere kom til og betragtede deres jolle, solgte de den uden videre for nogle få pesos og forsvandt hurtigt op i byen. Andenstyrmand fandt til sidst mig og den anden mand. Han var naturligvis rasende, men et par flasker øl satte ham i bedre humør, og vi fulgtes ad tilbage til stranden, men der skulle I have set fyrens ansigt, da han opdagede, 'at jollen var borte, og helt tosset blev han, da nogle tilskuere fortalte ham, at fiskerne var stået til søs i jollen, og de trøstede ham med, at den så han sikkert aldrig mere.

- Jeg ville have givet en hel flaske rødvin for at have set ansigtet på den lange slambert af en andenstyrmand, afbrød Piter leende.

- Well, den kan du give mig, sagde Helge og kikkede tørstigt efter værten - så skal jeg til gengæld fortælle jer resten af historien!

Vinen blev bestilt og kom på bordet. De tre kammerater hilste på hinanden, og Helge fortsatte: Jo, ser I, nu var andenstyrmanden jo på'en, og jeg glemte ikke at fortælle ham, hvordan jeg mente, den »gamle« ville tage den lille affære, så til sidst blev vi enige om også at stikke af. Vi gemte os oppe i bjergene nogle dage, men vi kunne stadig se »Silver Sprey« ligge ude på reden. Bortset fra lidt frugt, som vi stjal, fik vi ikke noget at spise. De fattige folk, der bor her, er ikke særlig venlig stemte over for udlændinge, men lurur vist nærmest på at »sælge« os til politiet, så vi blev enige om at tage chancen nede i Iquiqui. En aften sad vi på en restaurant, der blev spektakler, et par skibsbesætninger røg uklar. Jeg sørgede for at stikke af, men andenstyrmanden blev taget af politiet, og jeg hørte senere, at han blev sendt ombord i »Silver Spray« igen, men denne gang som matros, så vi er faktisk blevet snydt alle tre for at se det syn, sluttede Helge.

- Jeg vil nu nøjes med at tænke mig til, hvordan han er blevet modtaget i lukafet, sagde Edward - men hvad med dig selv? Har du ikke tænkt på at komme væk herfra? Tja, jeg ved ikke rigtig. De gode hyrer med dampskibe til New Zealand eller Australien kan man ikke få, med mindre man har penge og tøj og bor hos en boardingmaster. Til salpeterskuderne får de ikke folk frivillige, måske bliver man rodet ind i noget en dag og bliver shanghaget til een af dem, men så er det jo ikke første gang, sluttede nordmanden med et lille smil.

- Well, fortsatte Edward - Piter og jeg har nu tænkt os at sætte næsen efter Australien for at se, om der ikke skulle ligge noget guld til os. Har du lyst at tage med, skal vi nok klare logi og mad for alle tre, og en skjorte og et par bukser kan du få af mig, så vi kan være dig bekendt, men så bliver det også din sag at finde en hyre, for vi har nu tænkt os at holde ferie og få lidt af salpeterstøvet ud af lungerne.

Helge gik gladeligt ind på forslaget, og velklædt og med nogle pesos på lommen varede det ikke længe, inden de tre kammerater atter var til søs, ombord i en tysk damper med kurs mod Brisbane.

SJETTE KAPITEL

Australien

Edward sad med ryggen hvilende mod en stor sten og så ud over den forrevne klippedal. I vest var solen ved at forsvinde ned bag toppene af de blå bjerge. For få måneder siden havde dalen ligget hen som så mange andre i dette store ukendte land.

Størsteparten af øens befolkning holdt til på bjergenes kystside, men af og til drog små flokke af mænd over bjergene og forsvandt, og ingen skænkede dem en tanke. Mange blev borte, andre kom vaklende ud til kysten efter måneders forløb, udtærede, lasede og pjaltede, men med glød i de udtærede øjne og små poser, hvis indhold de vågede over som en løvinde over sit bytte. Nysgerrige øjne fulgte deres færd, og hvor meget de end søgte at skjule sig, så var det forgæves. Bankassistenten, som vejede de små posers indhold, skrædderen, som solgte dem nyt tøj, værten på hotellet, hvor de hvilede ud, og den handlende, som solgte dem nyt udstyr, alle spurgte dem ud. Selv om de ikke svarede, gik rygten som en præriebrand: Guld! Der er fundet guld! Nye flokke af mænd gjorde sig klar til at følge dem. I et nyt og frit land gik enhver, hvor han havde lyst, selv i sin nabos fodspor. Var der guld et sted bag de blå bjerge, var der nok til alle, ingen havde eneret derpå. Ville de heldige ikke ud med sproget, så kendte man midler til at få dem til at tale. En mand blev fundet skamslået eller måske dræbt. Vel havde man lov og orden i landet, men måske fulgte lovens håndhæver med den flok af dagdrivere, arbejdere, sømænd og folk i gode stillinger, som nu, grebet af den store massepsykose, som hedder guldfeber, var på vej over bjergene.

i dag lignede dalen en myretue. Endnu lød klangen af hakker og skovle, medens røgen begyndte at stige op fra de mange lejrbaal, om lidt ville mændene kaste hakke og skovl, samles ved baalene og fortære et sparsomt måltid, rulle sig ind i deres tæpper for at hvile ud til en ny dag med slid og håb.

Her var noget af det, han havde drømt om, da han som dreng sad hjemme i klitten på Læsø, at sejle bort fra den lille ø, ud i den vide verden. Mangt og meget havde han oplevet. De to år i den svenske skonnert, månederne i den engelske damper »Olympia«, mødet med verdens største by, der trods det hårde slid havde haft eventyrets glans over sig. Den lange rejse med »Silver Spray«, atter i et fremmed land, salpeterminerne, rømningerne, igen på farten mod det ukendte, og nu sad han her midt i en flok mænd, der sled som afsindige for at fravriste jorden det guld, som kunne købe alverdens lyksalighed.

Hvor tiden dog gik, han så op og ned ad sig selv. Han var vokset godt, der var ikke meget af drengen fra Læsø tilbage, mon de ville kunne kende ham derhjemme, hvis han pludselig trådte ind af døren? Han bøjede armen og følte, ikke uden en vis stolthed, musklerne spænde under skjorten.

Sidder du og spiller stærk mand? Hvem har du tænkt at forskrække? Han vendte sig og så ind i Piter's smilende ansigt. Siden de mødtes i Andersons boardinghouse i Liverpool, havde de fulgtes ad i tykt og tyndt. Piter var også vokset godt, selv om han stadig lignede en dreng ved siden af Edward, men hans gode humør og gåpåmod var stadig det samme.

Jeg sad egentlig og spekulerede på, om jeg ikke snart skulle vende næsen hjemad, svarede han.

Hjemlængsel? Piter betragtede ham spørgende.

Åh, jeg ved ikke rigtig. Edward trak lidt på det, - jeg synes bare ikke, jeg har lyst til at ligge og rode i jorden længere efter noget guld, som måske slet ikke findes. Men noget bliver vi vel nødt til at foretage os, til tiderne herude igen bliver normale, så man kan få en hyre.

Så prøv engang at læs her ! Var det måske noget?

Piter rakte ham en side af en avis og pegede på en annonce, der var sat med fede typer: Skipper og styrmand søges til skonnert. Må selvstændigt kunne opkøbe copra og være kendt med handel.. Gode muligheder for de rette folk.

Hvor har du fået den gamle avis fra? spurgte Edward.

Gamle avis. Piter så indigneret ud, - en af de nyankomne havde den med i dag og smed den. Bæsterne smed sig over den, som var det guld, jeg reddede lige bagsiden med stor fare for at brække både arme og ben, man trænger ligefrem til at se noget på tryk, når man har været borte fra civilisationen i flere måneder, selv om det ikke er andet end annoncer. Men hvad mener du ellers om det?

Tja, det ser jo vældig tillokkende ud, indrømmede Edward og løb endnu engang annoncen igennem, - men vi kender jo ikke spor til øerne her ude i Stillehavet! Skidt med det, lo Piter. - Hvis det er din eneste bekymring, så kendte Columbus heller ikke noget videre til Amerika, før han opdagede det forude! Jo, det kan du jo have ret i. Men hvad med navigationen? Vi har jo heller ingen papirer, fordi vi altid har haft for travlt med at komme i land fra vore skibe.

- Papirer, vrængede Piter, - hvad tror du de opkomlinger her ude bryder sig om papirer? Så vidt jeg ved, kom de fleste af landets beboeres forfædre her ud med fangetransporter fra England. Tror du, de stikker næsen i andre folks forhold. Hvorfor hængte du i måneder i med at studere navigation i de bøger, du

fik fra styrmanden ombord i »Silver Spray«, ja du fik såmænd mig til at være næsten lige så flittig, og en solhøjde har vi da også lært at tage !

- Jo, naturligvis, vi kunne vel klare os, Piter, styrmanden sagde for resten en dag, at for navigationens skyld var han ikke bange for at mønstre mig som andenstyrmand!

- Ja, der kan du selv se, ivrede Piter, - hvad er der så at betænke sig på?

- Jamen, alligevel. En skipper på nitten og en styrmand på atten år, det går nok ikke an!

- Sludder og vrøvl, lo Piter ivrigt, - det er da et forsøg værd. Man behøver jo nu engang ikke at fortælle alt, hvad man ved, og så er der ingen der vil tage dig for at være een dag under de fireogtyve! Edward kunne ikke lade være med at smile af kammeratens ivrighed, han var selv ved at blive smittet af hans optimisme.

Ja, ja, all-right da, det kan vel aldrig skade at prøve. Jeg er også ved at være træt af jordroderiet.

Godt, så er vi kvit, lo Piter, - sidste gang var det mig, der smed hakke og skovl først. Er man sømand, så hører man til på søen. Skal vi sætte kursen mod kysten med det samme. Vi har vel altid fået så meget ud af det, at vi kan vaske os rene for jord og få nogle klude på, så vi ligner det, vi er! Edward forsøgte endnu en indvending. Jeg sad egentlig og spekulerede på at tage en tur hjem, tænker du aldrig på at komme tilbage, Piter.

- Home, sweet home, sang Piter, - der kan man være, når man ikke kan være andre steder, mig er der ingen, der græder for, huset var fuldt af unger, da jeg rejste, og flere er der nok kommet til. Lad os nu tørne ind, i morgen rykker vi teltpælene op, så kan fyrene her få lov at arve min hakke og spade, jeg får ikke brug for dem mere. Det skulle ikke undre mig, om vi en dag fandt mere guld end de fyre, der render rundt og roder i jorden.

Det voldte dem ikke større besvær at finde handelsfirmaet, der havde til huse i en stor bygning på hovedgaden. Derimod tog det en rum tid, før deres banken på døren blev besvaret, de havde så småt belavet sig på at gå igen, da en ældre, gråhåret herre åbnede den svære dør og kikkede ud.

- Undskyld at jeg har ladet dem vente, begyndte han, - men sagen er, at både kontorister og piccoloer og dørvogteren med er stukket af ind i landet for at grave efter guld, det varer sædvanligvis en månedstid, inden de vender tilbage.

Det er måske en årlig tilbagevendende begivenhed, spurgte Piter?

Ja, ærlig talt, svarede manden, - jeg har da oplevet det nogle gange, men det er noget, man vænner sig til. Men hvorfor er I ikke selv på vej?

Vi har en gang forsøgt os med hakke og skovl, men det faldt ikke rigtig i vor smag, svarede Edward og skævede til Piter.

Men hvad kan jeg være jer til tjeneste med? ,

Det var altså denne her annonce, sagde Edward og halede avisen op af lommen.

Hm ! Manden kikkede op og ned ad dem. - I er mig rigtignok noget grønne til det job, men kom inden for og lad os tale om sagen. Hernsheim og Co. har hårdt brug for folk, og i dag har man ikke råd til at være kræsne. Denne vej, mine herrer!

Manden førte dem ind i et stort kontor, bad dem tage plads i et par dybe stole, bød cigarer, som de dog høfligt afslog, selv tog han plads bag det store skrivebord.

Nåh, hvad kender I så til sejlads på Stillehavet og handel med copra? spurgte han.

Næsten intet, indrømmede Edward, let rødmende men

alligevel med fast stemme, - men vi er sømænd, og sejle kan vi,

navigation har vi også lært, så det med forretningen kan man vel komme efter!

Ikke så dårligt svaret, indrømmede manden, - men forretningsgangen her ude plejer nu at være, at de gamle erfarne skippere og tradere oplærer deres styrmænd i faget. Her kommer I, to unge fyre, jeg tør næsten vædde på, at ingen af jer er en dag over de tyve, selv om du nok kunne synes lidt ældre, sagde han henvendt til Edward. - I vil være sydhavstradere, men ved I, at de mennesker, I skal handle med, for en stor del er kannibaler, menneskeædere, der ofte er mere interesseret i det kød, I har på kroppen, end de varer, I skal handle med, og som måske under venskabets maske vil falde jer i ryggen, dræbe jer for siden med største velbehag at kai kai'e jer, lave håndtag til spadserestokke af jeres knogler og bruge jeres kranier til trommer!

Han tav, foldede hænderne over sin mave og sad og betragtede dem for at spore, hvilken virkning hans tale havde gjort. Men hvis han havde ventet, at de hurtigst muligt skulle forsvinde, så tog han fejl.

Der kommer vel ikke til at stå i kontrakten, at vi er forpligtet til at lade os æde af den første den bedste kannibal, spurgte Piter og forsøgte at bevare alvoren. - Jeg vil meget have mig frabedt at være tilstede ved en middag, hvor jeg selv var en af retterne, og selv om jeg nok kan se, at det kan være ærefuldt, at ens knold ender som instrument i et niggerorkester, så har jeg dog tænkt at gå med den selv lidt endnu! Den salve kunne hverken den gråhårede eller Edward stå for, de lo, så tårerne trillede ned ad kinderne. Endelig havde Hernsheim's repræsentant leet færdig og tog igen ordet.

Ja, ja, godt ord igen, I er nok ikke sådan at skræmme, og humør mangler I sandelig ikke. Med hensyn til sømandskab så betvivler jeg heller ikke, at det er tilstede. Hvis jeg ikke tager meget fejl, er I skandinaver?

Jeg er dansk, min kammerat er tysk, svarede Edward.

Glimrende, firmaet I skal arbejde for er et gammelt tysk selskab, som har drevet forretning på Ny Guinea og Salomonøerne i mange år, og er et glimrende foretagende at arbejde for. Trods jeres ungdom vil jeg antage jer, og I skal få en god kontrakt, som I kan være tjent med. Der går en passagerbåd herfra til Port Moresby på Ny Guinea i morgen aften, der ligger jeres skib. Da jeg til en vis grad har ansvaret for jeres ansættelse i firmaet Hernsheim og Co., vil jeg benytte tiden, inden I skal rejse, til at sætte

jer lidt ind i handelen med copra. Lave et par tradere ud af jer kan jeg ikke på den korte tid, men jeg kan give jer nogle gode råd, som måske kan hjælpe jer til ikke at falde i de fælder, der vil blive stillet for jer, så længe I er nye i faget. Lad os lukke biksen her og gå hen og spise til middag sammen, hvis der da endnu findes en kok og en opvarter, der ikke er stukket af ud til guldfeltet Næste aften sejlede de to kammerater af sted med passagerbåden. Inde på kajen stod Johnson, Hernheims repræsentant, og ønskede dem lykke på rejsen. De var begge kommet til at synes vældig godt om den gråhårede mand, der i den korte tid, de havde kendt ham, havde fortalt dem så meget om handel med copra, at de følte sig vel rustede til at tage fat på deres nye job. Johnson havde også været dem behjælpelig med at købe deres tropeudstyr, samt en brugt sekstant til Edward. Ingen skulle i de to unge mænd, klædt i tropetøj med hvide styrmandskasketter, genkende to forhenværende matroser fra den amerikanske bark, »Silver Spray«.

Den lille damper, »Sankt Stephen«, havde last og passagerer til mange byer på kysten, og først en uge efter afrejsen fra Brisbane nåede de Port Moresby. Uden for havnen, der lå i en bugt, lå en halv snes små hvidmalede skonnerter og kuttere til ankers. De to kammerater spejdede ivrigt efter »Swalbe«, som Johnson havde fortalt, at deres nye skib hed, men damperen gik så langt uden om de opankrede skibe, at det ikke var dem muligt at skelne navnene.

De blev vel modtaget på handelsselskabets kontor. Havde de ventet hentydninger til deres unge alder, så udeblev disse ganske. Når Johnson i Brisbane havde antaget folk, så var Hernheim tilfreds med dem, hørte de fra flere sider. Inspektøren kom straks med et kort over farvandet, de skulle besejle, og de øer, de skulle besøge, men lod dem samtidig vide, at det stod dem frit for at knytte handelsforbindelser også på andre øer, hvor de mente, der kunne gøres fordelagtige forretninger. Derefter blev lange lister over de varer, de skulle have med i lasten og bruge til tuskhandel med de indfødte, gennemgået. Al handel foregik som byttehandel. Til gengæld for copraen fik de indfødte tobak, knive, værktøj, søm, glasperler, kulørte bånd, lommespejle og meget andet, alt sammen godtkøbskram, som selskabet indførte fra Tyskland, men ting, som de pyntesyge øboer satte stor pris på.

Inspektøren indprentede dem også, at de endelig måtte se efter, at den copra, som bragtes ombord, var godt tør, da tør copra ikke så let gik i forrådnelse og også vejede mindre.

De lyttede opmærksomt til forklaringer og gode råd, det meste af det havde Johnson allerede fortalt dem. De var kun utålmodige efter at se deres skib, og endelig blev inspektøren da færdig og foreslog, at de skulle lade sig ro ud til »Swalbe«.

Nede i havnen ved en lang pælebro lå en halv snes små robåde fortøjet. I skyggen af et faldefærdigt varehus sad nogle indfødte, kun iklædt eet nødtørftigt lændeklæde, og spillede kort. Så snart de fik øje på de tre hvide mænd, sprang de op og stormede dem imøde. Inspektøren valgte fire af de brune fyre, og lidt efter var de i en af bådene på vej ud mod de opankrede skibe. Undervejs forklarede inspektøren, at de fire roere kun var antaget til at forhale »Swalbe« ind til pælebroen, så de kunne begynde lastningen, besætning til rejsen måtte Edward selv udvælge, men han trøstede ham med, at der såmænd ville melde sig flere, end de fik brug for, når det først rygtedes, at skibet var ved at blive gjort klar.

Edward nikkede til svar. Også med hensyn til besætning havde Johnson givet dem gode råd om, hvilke slags folk de skulle vælge. Medens inspektøren talte, sad Edward og Piter og spejdede efter hvert skib, de passerede. Endelig nåede de det sidste skib,

»Swalbe«, og ingen af dem følte sig skuffet. Smukkere lille skonnert havde de aldrig set. Slanke linier i skroget, lav fokkemast og høj stormast og med en rejsning som et lystfartøj.

Inspektøren kunne ikke undgå at lægge mærke til deres begejstring.

Ja, hende er I ikke snydt med, sagde han. - Grunden til, at vi i øjeblikket har lidt svært ved at få kaptajner og styrmænd til vore skibe, er, at så mange af vore folk, når de har tjent en del penge, begynder for sig selv. Det har firmaet heller ikke noget imod, for vi aftager jo stadig den copra, de opkøber. Ulykken er bare, at en del af disse tradere, når de ikke længere er under kontrol af et firma, ikke altid er lige hensynsfulde i valget af byttevarer. Det har altid været en regel i de store firmaer, hvoraf Hernheim og Co. er et af de største, at spiritus og skydevåben har været tabu som byttevarer, men desværre er der ubetænksomme tradere, som ikke tager hensyn dertil. De forbudte varer er jo netop, hvad de indfødte ønsker sig mest, men man kan jo forestille sig, hvad der kan ske, når uvidende indfødte pludselig kommer i besiddelse af både spiritus og skydevåben. Det er flere gange kommet til drabelige episoder, og mere end een gang er den hvide mand blevet offer for de våben, han selv eller hans kolleger har solgt. Er man ærlig i handelen med de indfødte og behandler dem godt, har man chancen for at tjene gode penge, men man må altid være på vagt, for blandt mange af de vilde øboere har en håndfuld glasperler større værdi end et menneskeliv !

Bådmændene gik straks igang med at lette anker. Een af dem, som havde forstand på motorer, blev af inspektøren beordret til at starte »Swalbe«s lille hjælpemotor, og nu gik det indover mod kajen.

Det var en fryd for Edward at føle rattet i sine hænder og mærke, hvordan det lette fartøj lystrede enhver af hans bevægelser. På kajen stod de indfødte klar til at tage imod trosserne og fortøje skibet. Besætningen skulle, foruden skipper og styrmand, bestå af otte til ti mand, og som inspektøren havde forudsagt, var der nok at vælge imellem. Edward havde taget plads i en flugtstol på halvdækket, og een for een kom de indfødte frem med deres papirer og anbefalinger fra andre skibe. Deres navn og hjemsted noterede han ned. Han huskede et af Johnsons gode råd, så vidt muligt at tage en blandet besætning, så der ikke kunne blive klikedannelse, der kunne blive farlig. De otte mand, han havde tænkt at klare sig med, blev hurtigt udtaget, men en lille fyr, lidt lysere i huden end de andre, blev stadig stående, da han havde forkyndt, at han ikke havde brug for flere.

Kaptajn, bruge en mand til, mig meget god sømand, komme fra tigerfolket, kaptajn bruge en mand til, no?

Edward kunne ikke lade være med at more sig lidt over fyren, der talte helt godt engelsk, og vendte sig mod inspektøren, der ikke før havde blandet sig i udtagelsen af mandskabet.

- Hvad vil det sige, at han kommer fra tigerfolket, spurgte han.

- Det vil sige, at ham skal De ikke tage med, svarede inspektøren. - Han kommer fra øen Matty, en af de øer, de helst skal sejle udenom. Tigerfolket er en af de værste kannibalstammer, der findes her i Stillehavet, mangen skipper har forsøgt at handle med dem, men uden resultat, og ikke mange er sluppet fra øen uden skrammer.

Edward rystede på hovedet og gav den unge fyr hans papirer tilbage. Et øjeblik så knægten på ham, så hoppede han over rælingen og gik, rank i ryggen, ind ad pælebroen. Næste dag begyndte lastningen. Piter var i lastrummet, travlt optaget af at stuve og notere de forskellige varekasser, og Edward måtte mange gange tage turen mellem skibet og kontoret for at sikre sig, at alt kom med. Endelig, efter tre travle dage, var

lastningen tilendebragt, lugerne skalkede, og besætningen fik en sidste friaften til at besøge deres venner, inden de næste morgen skulle begynde togtet.

Agterude på halvdekken sad Piter og Edward i hver sin flugtstol og så ind mod lysene i Port Moresby. Tropenatten var faldet på, fra lande hørtes dæmpet musik, ledsaget af stemmer der sang i en ensartet, monoton rytme. Forude sad vagtmanden og forsøgte med håndfladerne på en tom tønde at akkompagnere sine frænder. De to kammerater talte ikke sammen, sad blot og lyttede til nattens mange lyde og koglerier. Pludselig kom en hvidklædt skikkelse tilsyne ved varehuset, stod lidt og så sig om for derefter at komme ned mod skibet.

- Det skal du se, Edward, der er ham tigermanden igen. Hvad mon han nu vil?

Let og behændigt sprang den unge fyr ombord, med sine papirer i den udstrakte hånd kom han langsomt henimod Edward, der lige skulle til at give ham ordre til at forsvinde. Men knægten kom ham i forkøbet.

Kaptajn bruge en mand til, jeg god sømand, min far konge på ø, Wuvulu, du sejle til Wuvulu?

Se, se, så du er kongesøn ! Hvad mener du om ham, Piter?

Han har øjensynlig sat sig i hovedet, at han vil sejle med »Swalbe«, jeg har egentlig god lyst til at tage ham med.

Han taler jo bedre engelsk end de fleste af vore folk, indrømmede Piter. - Men hvad var det, inspektøren sagde om tigerfolket, og hvad er det for noget vrøvl med Wuvulu?

Matty Wuvulu, Wuvulu Matty, svarede knægten og strakte sine hænder frem med håndfladerne opad og vendte dem hurtigt flere gange.

Det skal øjensynlig betyde, at Wuvulu er det samme som Matty, altså de indfødtes navn for øen. Allright, vi tager dig med, giv mig dine papirer og gå forud, sagde Edward.

Et smil lyste op i den unge fyrs ansigt, han greb Edwards hånd og mumlede en hel masse, men Edward vinkede ham af med et smil, og knægten sprang hurtigt forud.

Så har vi altså en vaskeægte kannibal ombord, lo Piter.

Jeg er nu lidt skuffet, han ser jo ikke farligere ud end resten af besætningen.

Det er han sikkert heller ikke, du husker nok, at Johnson sagde, at de indfødte var, som man behandlede dem. Nu har jeg hørt så meget om disse tigerfolk fra Wuvulu, så det er helt rart at have een ombord, hvis vi en dag skulle få lyst til at føle de kannibaler lidt nærmere på tænderne. Men mon vi ikke skulle se at komme til køjs, i morgen begynder vort sydhavseventyr, Piter !

SYVENDE KAPITEL

Sydhavseventyret begynder

»Swalbe« løb for en svag brise langs Nordkysten af Ny Guinea. Johnson havde rådet dem til at gøre deres første handelsforsøg på disse kanter, hvor befolkningen var ret venligsindet og som regel havde copra parat, hvis en traderskonnert skulle vise sig, til gengæld var de også ret snedige til at presse prisen i vejret.

Edward sad på lønningen med sin kikkert rettet mod land, han havde opdaget en røgsøjle, som steg til vejrs inde mellem træerne. Da den naturlige forudsætning for handel, nemlig kokospalmerne, var tilstede, gjaldt det nu om at finde en god ankerplads. Han så en lille vig med en hvid strandbred og gav ordre til, at sejlene skulle fires ned, og den lille hjælpemotor sættes iltang. Arbejdet, under Piteres kommando, gik rask for hånden. De havde været heldige i valget af folk. Det var øboernes vane at blive en

smule melankolske, når land var ude af sigte, men så snart der var udsigter til en tur i land, vågnede de op, og som det var skik blev al arbejde udført under sang. Endelig fandt man en ankerplads, hvor bunden var fri for al for mange koralblokke, som ankeret kunne sætte sig fast i. En båd blev sat i vandet, og kisten med de varer, der var beregnet som gaver til stammens øverste, blev firet ned. Mens Piter blev ombord med fem mand, lod Edward sig ro iland af de andre fire. Der skulle naturligvis udvises aller største forsigtighed, og på rejsen fra Port Moresby havde Edward og Piter dagligt øvet sig i brug af skydevåben, både geværer og revolvere, til stor skræk og rædsel for besætningen, der under skydningerne gemte sig under dæk. Dog var den unge mand fra Wuvulu en undtagelse, ja da de gik ham nærmere på klingen, viste det sig, at hans forrige skipper havde lært ham at håndtere et gevær, og han viste sig at have et endda meget godt øje for skydning, hvilket kom dem meget godt tilpas. Da der altid måtte være een mand ombord på en udsat ankerplads, var det godt at have en mand i båden, der kunne dække tilbagetoget, hvis de indfødte skulle vise sig at have fjendtlige hensigter.

Så snart båden tørnede mod strandbredden, gav Edward Wuvulumanden geværet med ordre til at holde godt udkik; bevæbnet med en revolver hoppede han selv ud af båden og vadede iland. Der var tilsyneladende ikke en levende sjæl i nærheden, og der gik en rum tid, før Edward opdagede noget bevæge sig bag de nærmeste buske. På skrømt gjorde han en bevægelse, som ville han igen gå ombord i båden, og nu kom et par sorte fyre, bevæbnet med spyd og skjold tilsyne. De gjorde holdt i ærbødig afstand fra båden, men da Edward gav sine mænd ordre til at bære kisten med gaverne frem, kunne de ikke længere styre deres nysgerrighed, og flere og flere rykkede ud af buskadset. Høvdingen, en ældre fedladen herre, kom helt hen til Edward, men gjorde sit bedste for ikke at synes interesseret i de mange spraglede varer, som nu lå spredt ud på et tæppe foran ham.

Med en af bådmændene som tolk, forklarede Edward høvdingen, at han gerne ville have den fornøjelse at give ham nogle små gaver, hvis de faldt i hans smag, og hvis man på øen tilfældigt skulle have noget copra, ja, så var det slet ikke utænkeligt, at de kunne lave lidt forretning. Mens Edward ventede på høvdingens svar, anbragte han endnu nogle små spejle, knive og nogle plader tobak på gavetæppet, og nu oversatte tolken høvdingens svar: Han syntes såmænd, gaverne var rigtig pæne, men han havde set dem både pænere og rigeligere ved andre lejligheder, men da de nu netop havde lidt copra, som børnene havde indsamlet, kunne forretningen vel komme istand. Tolken lod oversættelsen følge med nogle meget sigende bevægelser og øjekast, som Edward kunne forstå skulle betyde, at sagen var i orden.

Høvdingen klappede i hænderne, og nu så det ud, som om buskene blev levende. Uvilkårligt greb Edward til revolveren og forvissede sig om, at Wuvulumanden var parat, men der skete ikke noget. Stammen var venligsindet, og efter endnu nogle forhandlinger gik de indfødte igang med at slæbe copra ned til stranden, og lastningen kunne begynde. Efter at copraen var ombord, og høvdingen havde modtaget betalingen, holdtes der, som skik og brug var, et afskedsgilde. Også her huskede Edward Johnson råd om altid at sørge for, at gildet holdtes så nær stranden, at et hurtigt tilbagetog var mulig, hvis det skulle blive nødvendigt, thi selv uden spiritus kunne de primitive mennesker, under udfoldelse af deres danse, komme i en ekstase, hvor de var ganske unormale og farlige for deres omgivelser.

Høvdingen var vist lidt skuffet over, at Edward ikke medbragte spiritus, som andre tradere havde gjort, men da de helstegte pattegrise med yamsrødder og friske

palmeskud blev serveret, og stammens krigere opførte en dans til ære for gæsterne, og Edward yderligere belønnede dem med gaver, syntes alle at være tilfredse, og de skildtes i bedste forståelse.

Det tog knapt de to kammerater en måned, før deres last af tuskvarer var udsolgt, men til gengæld var »Swalbe« også lastet til lønningen med copra af en kvalitet, som inspektøren i Port Moresby roste som den bedste, han længe havde set. Allerede den første tur gav dem en god slump penge i overskud, men de gav sig ikke tid til at hvile på deres laurbær. Så hurtig som muligt blev »Swalbe« igen gjort klar til en ny rejse. Denne rejse forløb også godt, omend den blev lidt længere, men både Edward og Piter lærte sig efterhånden at omgås de forskellige stammer, og med ungdommens nemme for sprog, lærte de efterhånden en del ord, så de selv kunne begynde at gøre sig forståelig over for

de indfødte. Skønt mange tradere var beskæftiget i copra-farten langs Ny Guinea og Salomonøerne, traf Edward og Piter sjældent på konkurrenter. Det var en stiltiende overenskomst, at man aldrig søgte ind til en handelsplads, hvor en anden trader allerede var ankret op. På en rejse, hvor de to kammerater havde tænkt at besøge deres allerførste handelsforbindelse, skete det netop, at en anden trader var kommet dem i forkøbet. De fortsatte sejladsen længere mod nord, men da de efter flere dages sejlads ikke havde fundet tegn på beboelse, og efterhånden var kommet til egne, der på deres søkort var afmærket som farlige og landingsforholdene ugunstige, havde de besluttet sig til at sætte kursen mod en lille ø, men uheldet ville, at den lille motor pludselig strejkede, og da vinden samtidig døde hen, blev de enige om at finde en ankerplads, eventuelt få agterskibet sat på grund, da motorens strejke antagelig skyldtes, at skruen var blevet omviklet med noget sejgt lianeagtigt tang.

»Swalbe« blev ankret op så nær land som muligt, og Edward gik i båden med syv mand. Det var hans mening, ved hjælp af en trosse og en talje fastgjort til et træ, at hale skibet ind mod land, mens Piter samtidig stak ud på ankertrossen, for på den måde at få skruen over vandet. Hele dagen arbejdede man med forberedelserne. På den farlige kyst gjaldt det om at udnytte tiden, mens søen var rolig. Ved aftenstid holdt Edward og mændene rast for at spise deres medbragte proviant. De havde netop tilendebragt måltidet, da en af båds mændene, som havde været på egen hånd en lille tur ind i skoven, kom tilbage og berettede, at han havde hørt musik og trommer et stykke borte. Edward lyttede interesseret til. Måske var det muligt for gode ord og betaling at få nogle af de indfødte til at hjælpe dem med at hale skibet op, så reparationerne hurtig kunne udføres. Han lod to mand blive tilbage ved båden og begav sig sammen med resten af mændene ind i skoven. Efter at have gået et stykke tid efter lyden af jungletrommerne, stod de pludselig foran en åben plads, og for deres øjne udspilledes et syn, som gjorde både Edward og hans mænd ilde tilmode. Rundt om et kæmpebål dansede indfødte mænd, klædte i spraglede fjer og bemalede på kroppen, men det uhyggeligste var nogle skikkelser, der hang klynget op i træerne bag bålet. Til deres rædsel og afsky så de nu, at skikkelserne var levende mennesker, og at de malede krigere begyndte at partere dem i levende live. Edward tog til revolveren, men var klar over, at overmagten ville være for stor, og besluttede sig til hurtigst muligt at trække sig tilbage med sine mænd.

Overfaldet kom så pludselig, at næsten ingen af dem nåede at gøre modstand. Et slag med et stumt instrument strakte Edward til jorden, i faldet så han sine mænd blive slået ned, blive grebet og slæbt bort. Han mistede ikke bevidstheden, og med opbydelse af alle sine kræfter lykkedes det ham i kamptummelen at rulle sig ind under nogle buske.

Hans hånd søgte revolveren, den var borte. Han sundede sig lidt efter slaget og slæbte sig derpå længere ind i tykningen. Det lykkedes ham at komme uden for lysningen og op i et træ. Hvad han nu så, glemte han aldrig. Hans mere eller mindre bevidstløse mænd blev under vilde hyl fra krigerne slæbt ind i lysningen og klynget op i træerne, og nu begyndte en dans, der i vildhed overgik alt, hvad Edward i sin vildeste fantasi havde tænkt sig. Han kunne ikke holde ud at overvære rædslerne, og skønt stærkt blødende fra såret i hovedet lykkedes det ham skjult at slippe ned til stranden. Wuvulumanden modtog ham og støttede ham ned til båden. Her mødte ham endnu et grimt syn. Foruden ham selv var det lykkedes en af mændene at slippe tilbage, men manden var bevidstløs og blødte fra flere dybe sår i hovedet og på kroppen. Edward var udmattet af blodtabet og anstrengelserne, men Wuvulumanden viste sig som en god hjælper. Uden at komme med spørgsmål roede han selv båden med de to sårede ud til »Swalbe«, hvor Piter og de andre ombordværende hurtigt fik dem ombord. Piter ville straks gå igang med at behandle Edwards sår, men skønt denne nu var meget mat, bad han dem først tage sig af den indfødte. Her var dog ingen hjælp mulig, et af slagene havde beskadiget kraniet, og sømanden udåndede.

Edward var blevet anbragt på en madras, og medens sømændene hurtigt gik igang med at lette ankeret for ved hjælp af sejlene at komme bort fra de farlige naboer, inden disse skulle finde på at aflægge besøg i deres kanoer, tog Piter fat på at behandle sin kammerats sår. Med en barberkniv måtte han rage det meste af håret af den ene side af hovedet, et dybt sår fra issen til halsen skulle syes sammen. Piter havde ikke mere kendskab til den slags, end hvad han havde læst sig til i skibets lægebog, men i midicinkisten fandtes både nåle og tråd til dette brug. For første gang ombord blev der taget hul på den lille spiritusbeholdning, som de medførte. Piter vaskede det lange sår i whisky, men den sviende smerte var for meget for Edward, og for første gang forlod bevidstheden ham. Han mærkede ikke, Piter syv gange førte nålen gennem hans hovedhud i skæret fra petroleumslampen, som Wuvulumanden holdt, og han hørte ikke sømændenes sørgesang for deres døde kammerat, der som en uhyggelig, monoton klagelyd fyldte den mørke tropenat med uhygge, mens »Swalbe« for en let brise fjernede sig fra den ugæstfrie kyst.

Piter var ilde tilmode. Nu efter et døgn var Edward stadig ikke vendt tilbage til bevidstheden, han havde høj feber, kastede sig i vildelse frem og tilbage i køjen, og det var nødvendigt stadig at have en mand til at passe på, at han ikke i anfaldene skulle rive forbindingen af såret. Her viste matroserne en hjælpsomhed, der glædede Piter. De var kommet til at se op til de to hvide mænd, der på alle måder behandlede dem godt, ja endda havde taget sig af deres sårede kammerat, før der blev set til Edwards sår. Men alene med halv besætning og en ubrugelig motor var det nødvendigt hurtigst muligt at søge hjælp, og da Edward efter symptomerne sikkert ved siden af såret var blevet angrebet af tropefeber, måtte han under kyndig pleje.

Vinden var dem gunstig, efter et par døgn's sejlads nåede de handelspladsen, hvor de først havde gjort landgang. Traderskonnerten, de havde set på udrejsen, lå der endnu, og Piter lod en båd sætte i vandet og roede over til skibet. Skipperen, en ældre mand, sad agterude under solsejlet, han bød Piter på en drinks, men da han hørte, hvad besøget gjaldt, gjorde han ingen unødvendige spørgsmål, men fulgte straks med ombord i »Swalbe«. Et blik på Edward var ham nok, han gik medicinkisten igennem og fandt, hvad han havde brug for, kort efter sov Edward en rolig søvn, og nu tog skipperen sig tid til at spørge Piter ud, men først forlangte han en whisky af en størrelse, som fik den forsigtige Piter til at spærre øjnene op.

- Det er nu min måde at holde mig fri for malariafeberen på, sagde han - men sig mig, hvordan er din kammerat blevet rigget sådan til, og hvor er jeres skipper?

- Det er skipperen, der ligger der, svarede Piter.

- Nej, nu har jeg hørt det med, lo den svære mand - vil du fortælle mig, at I to knægte driver handel på egen hånd. Jeg har selv en plantage på en af Salomonøerne og kommer sjældent på disse kanter. Jeg skal til Port Moresby og have en ny motor, derfor ligger jeg her for at få en last med, det må være

sløje tider for Hernheim, siden de er begyndt at tage deres folk lige fra skolen!

- Nåh, vi er nu ikke så grønne, som De tror, svarede Piter, rød i hovedet vi Ja, ja, godt ord igen, lo skipperen godmodigt og rakte sit glas til en ny påfyldning - men det er nu ikke noget allemandsjob at handle på disse kanter, I har jo næsten heller ingen besætning?

Nu fortalte Piter, så godt som han kunne, om hvad der var hændt. Hvad han vidste, var kun hvad Wuvulu-manden havde forklaret.

- Det kalder jeg trods alt et held, at nogen i det hele taget slap levende fra den landgang, sagde skipperen hoveddrystende. - Der var ikke nogen, der for alt det guld, der findes, skulle få mig til at gå iland på nordkysten, kun med et gevær og en revolver, og jeg har dog krydset mellem disse øer de sidste tredive år. Spørg du bare, hvor du kommer frem, om »Irlænderen«, det bliver ikke godt, alt det du hører, men en dårlig skipper eller en dårlig kammerat har han aldrig været, sagde han og rakte Piter sin hånd i et håndtryk, der følte, som om han havde stukket fingrene i en valsemaskine. - Men her hjælper snak alene ikke meget. Din kammerat er allright om et par dage, imens skal jeg skaffe dig fire fem nye sømænd, de fyre herfra er ikke af de dårligste. Høvdingen er en gammel ven af mig, det er grunden til, at jeg har opholdt mig her så længe, en slags venskabeligt besøg. Venskab, regulært venskab, er sjældent på disse kanter, når man endelig finder det, skal man gøre alt for at bevare det. Er I først blevet venner med de indfødte, så har I venner for livet, og husk en ting, som er en gylden regel her ude: En sort mand med en hvid sjæl er at foretrække for en hvid mand med en sort sjæl, og de sidste findes der gudbedremig en hel del af.

Whiskyflasken var tom, da »Irlænderen« forlod »Swalbe«, men Piter vidste mere om både sorte og hvide mænd, end han nogensinde før havde vidst, og bedst af alt var, at Edward stadig sov en rolig søvn, og feberen tilsyneladende allerede var på retur. Piter havde med tak modtaget »Irlænderen«s tilbud om hjælp til at få skibet løftet så meget, at skaden på skruen kunne udbedres, og samtidig havde han givet dem et tilbud, som Piter dog havde udbedt sig betænkningstid, før han afgav svar. Irlænderen havde købt så meget copra, at hans eget skib, der var mindre end »Swalbe«, ikke kunne laste det. Nu bød han de to kammerater en sum for at tage det med til Port Moresby, hvilket gav dem en chance for hurtigt at komme frem, så Edward kunne komme under lægebehandling med sit sår.

»Irlænderen« fik ret, den tredje dags morgen efter ankomsten til handelspladsen, tørnede Edward ud. Han var endnu lidt svimmel og afkræftet, da han siddende i sin flugstol hørte på Pitters beretning om, hvorledes den gamle trader havde hjulpet dem, skaffet nye folk, ladet sit eget mandskab hjælpe dem, så motorskaden nu var udbedret, og ikke mindst hans lægelige hjælp til Edward. Hvad tilbudet med at tage Irlænderens copra med angik, var det en tjeneste, de dårligt kunne undslå sig for, men da den gamle trader besøgte dem for at hilse på Edward, tilbød denne at medtage copraen på een betingelse, at den skulle sælges til Hernheim og Co.

- Allright, lo den gamle trader og besejlede aftalen med at give Edward et håndtryk, der uvilkårligt fik Piter til hastigt at gemme sine fingre i bukselommerne. - Jeg plejer nu at sælge min last til den, der betaler bedst, og er ikke vant til, at nogen dikterer mig, hvad jeg skal gøre. Til gengæld sætter jeg pris på, at du lader hensynet til de mennesker, I arbejder for, komme i første række, selv om du i egen interesse hurtigst mulig skulle se at komme til en læge med den »skramme«, du fik.

Kan jeg en anden gang gøre noget for jer, skal det være mig en fornøjelse. Jeg er forretningsmand, men jeg ser sådan på det, at der er plads til os alle her ude, og lad så lige den whiskyflaske cirkulere, I to gør den jo ingen skade !

OTTENDE KAPITEL

Foden på eget dæk

Menneskene ældes hurtigt i tropeklimaet, unge folks udseende kan som følge af hårdt arbejde og tropesygdomme forandres næsten til ukendelighed i løbet af få år. Derfor måtte Hernheims forhenværende repræsentant i Brisbane, nu leder af samme selskabs nyoprettede handelsfirma på øen Matubi, kikke to gange, før han i de to besøgende tradere genkendte de to unge mænd, han for fem år siden havde sagt farvel til og ønsket god rejse, da de forlod Brisbane for at rejse ud til eventyret i sydhavet. Til gengæld blev gensynet hjerteligt. I årene, der var gået, havde han nøje fulgt dem, og kun godt havde han hørt om de to, der på grund af deres redelighed og ikke mindst ædruelighed havde skabt respekt om deres navn og skibet »Swalbe«.

Når de i dag stod på firmaets kontor, var grunden den, at de ved dygtighed og flid havde sparet så mange penge sammen, at de kunne begynde for sig selv med en plantage på en af de mange små øer i Salomongruppen. Nu skulle der indkøbes værktøj, udstyr og en del handelsvarer, således at de, medens deres egen plantage voksede til, med et mindre fartøj kunne gøre forretning med de omliggende øer, der lige som deres ø sjældent fik besøg af tradere.

Johnson var naturligvis ked af at skulle skilles fra dem, men da de aftalte, at Hernheim naturligvis som før skulle være deres aftager af copra, lovede Johnson dem al mulig støtte, ja lovede endda, at de til enhver tid var velkomne til at vende tilbage som tradere for firmaet, noget de dog i deres ivrighed for at komme igang på egen hånd ikke fæstede sig nærmere ved.

Nogle dage gik med at få gjort indkøb. Det var ikke uden sorg, de sagde farvel til »Swalbe«, som de var kommet til at holde af. Den havde vist sig som et godt søskib og mere end een gang redet en orkan af, hvor større og nyere skibe var blevet stormens bytte. Værre var det at skulle sige farvel til mandskabet, og Wuvulu-manden nægtede rent ud at skilles fra dem, selv om de forklarede ham, at det ikke i lang tid fremover ville være dem muligt at betale ham den hyre, han var vant til. Han var lykkelig, da de til sidst lod sig overtale til at tage ham med.

Deres varer blev lastet ombord i en skonnert, som netop var for udgående. Atter vinkede Johnson farvel, og for første gang kunne de i de følgende dage tage sig tilværelsen let som passagerer.

Deres nye hjem var kun en lille ø med nogle få hundrede indbyggere. De indfødte havde ikke gjort noget særlig venligt indtryk på dem, de gange de havde besøgt den, men jordbunden for en plantage var glimrende, øens ene ende var spredt bevokset med gamle kokospalmer, der gav rigelig plads for nyplantning, og så snart deres last var vel iland, og høvdingen havde fået de lovede varer, som var aftalt som betaling for et tiårigt

lejemål, gik de igang med at bygge hus og plante. Så ofte som arbejdet og vejret tillod det, besøgte de i deres lille fartøj, en overbygget båd på nogle få tons, som de havde erhvervet billigt, de omliggende øer. Lidt efter lidt gjorde øboerne genvisit og medbragte copra eller friske nødder, som de så selv knuste og tørrede. Allerede efter nogle måneders forløb kunne de afsende den første last til Johnson på Matubi, der til gengæld sendte dem varer og gav dem en udstrakt kredit. Forholdet mellem plantagen og øens øvrige indbyggere var godt, selv om de indfødte på afstand betragtede deres arbejde med nogen nysgerrighed, derfor kom katastrofen også som et lyn fra en klar himmel.

De havde netop aflagt besøg på øen Tulai og var på vej hjem, da Wuvulu-mandens skarpe blik pludselig opdagede en praw, et primitivt hurtigsejlende fartøj med udrigger og et trekantet måttesejl. Han gjorde Edward opmærksom på fartøjet, og nu så de nok en praw, begge kom de fra øens sydspids, og da en sort bølgende røg begyndte at stige op mellem palmerne, gjorde de sig de værste tanker, som desværre hurtigt blev bekræftet. Da de nåede stranden, var deres bungalow og varehus allerede aske og resten af plantagen et flammende ildhav. Hele natten sad de i båden og betragtede flammernes ødelæggelser. Der blev ikke talt mange ord, hvem de skyldige var, var svært at tænke sig, årsagen kunne være misundelse, fordi de indfødte så en fare for deres handel med copra, når den hvide mand selv begyndte at anlægge plantager. Måske var branden påsat for at skjule et tyveri. Først næste morgen var ilden døet så meget hen, at de kunne gå iland og undersøge, hvad flammerne havde levnet. Der var intet tilbage, kun aske og forkullede palmestammer. Alt, hvad de ejede, var båden og det tøj, de gik og stod i.

Edward og Wuvulu-manden var gået ned til båden. Nu så de Piter tage noget op fra brandtomten og betragte det nøje, og til deres forbavselse hørte de ham bryde ud i latter.

- Synes du stadig, der er noget at more sig over, spurgte Edward alvorligt, da Piter var kommet ned til dem.

- Se selv, svarede Piter og rakte genstanden for sin latter til Edward. Det var et af de små spejle, som de indfødte altid var så begejstrede for. Rammen og bagsidens pap var forkullet, men selve spejlet var helt. Edward vendte og drejede det i hånden, og da han pludselig kom til at se sit eget ansigt, sodet med lyse striber af sved, kunne heller ikke han lade være at le.

- Allright, kammerat, når du kan tage det på den måde, kan det vel heller ikke hjælpe, at jeg sørger. Vi er slået ud, men vi kommer igen. Johnson sagde, vi kunne komme tilbage til Hernheim, nu skal han få lov til at stå ved sit ord, om vi så skal sejle hele vejen til Matubi i jollen der.

De kom til at sejle hele vejen. Fra ø til ø roede eller sejlede de til Matubi. De levede af fisk, som de fangede, af skildpaddeæg og krabber, som de fandt, når de gjorde landgang. Her var Wuvulu-manden dem en stor hjælp, med den indfødtes primitive sans for at klare sig, kunne han altid skaffe mad. Blev sejlturen lang og triviell, sang de sange, som de havde lært i sejlskibene, eller Wuvulu-manden fortalte sagn fra sin kære ø. En måned efter katastrofen stod to lasede og langskæggede mænd i Johnsons kontor, og også denne gang havde han lidt svært ved at genkende firmaets forhenværende tradere. Sit løfte holdt han, selv om han ikke kunne give dem »Swalbe« igen. Denne gang måtte de nøje med en mindre og ældre skonnert, der ikke helt svarede til sit navn: »Taifun«, men de var Johnson taknemmelige og gik ufortrødent igang med at gøre skibet søklart.

Copraen var steget i pris på de europæiske markeder, efterspørgslen blev stadig større og større. Byttevarerne blev også bedre og bedre, blandt andet var der kommet en del

virkelige ure frem. Men også flere og flere handelsselskaber dukkede op, der kom nye tradere og nye skibe, og de indfødte følte også den skærpede konkurrence mellem de hvide mænd og forlangte nu mere for copraen. Det blev nødvendigt for traderne at søge længere og længere ud i Sydhavet for at finde nye øer, og det blev nødvendigt at besøge egne, som man før havde undgået på grund af indbyggernes vildskab og fjendtlighed. Næsten hver rejse, som de små skonnerter foretog, mistede de en mand eller to, og traderne kunne berette om kamp på liv og død. Det var især beboerne på det indre af øerne, der var blodtørstige, men det var nødvendigt for traderne at foretage ture ind i landet for ved gaver at få de vilde interesseret i at bringe kokosnødder ud til kysten. Skibene, som førhen kun medførte enkelte geværer og et par revolvere, måtte nu udrustes med et helt arsenal af våben. Edward og Piter begav sig dog af sted med godt mod, de var efterhånden begge blevet gode skytter, og ingen af de andre traderskonnerter havde en sømand, der som Wuvulu-manden kunne håndtere et gevær. Efter flere rejser med gode resultater var de kommet til øen Ny Mecklenburg, der var berygtet for sin kanibalistiske befolkning. »Taifun« blev ankret op så langt inde som muligt. Begge både blev sat i vandet, og mens Edward tog fem mand med sig i båden med byttevarerne, lå Piter klar ved skibssiden i den anden båd med tre mand, så de hurtigt kunne komme til undsætning.

En lille flok indfødte havde ubevæbnet taget opstilling på stranden, men selv om de nok syntes at være interesseret i, hvad de fremmede viste frem, gik det trent med at komme iltang med forhandlingerne. Hvad der særlig foruroligede Edward, var, at flokken ikke syntes at have nogen leder, der var ingen høvding til at modtage de sædvanlige gaver. Han begyndte at ane uråd og gav sine mænd ordre til at pakke sammen igen og trække sig ned til båden, og det var på høje tid. Der lød nogle skingrende hyl, og pludselig myldrede det med krigere, det så ud, som om de ligefrem voksede op af jorden. Med spyd og forgiftede pile gik de til angreb. Edward fyrede og ramte et par af kannibalerne i benene, så de hylende af smerte faldt om. Det hjalp lidt et øjeblik, men nye krigere kom ud fra skoven og sprang frem med dødsforagt. Wuvulu-manden fyrede, og der faldt igen et par mand. Kravlende på hænder og knæ havde en kriger sneget sig så tæt ind på livet af Edward, at denne ikke opdagede ham. Med sin tomahaw rettede han et dræbende slag mod Edwards hoved, en kugle fra Wuvulu-mandens gevær satte kannibalen ud af spillet. Nu var Piter og hans folk, tilkaldt af skyderiet, kommet til hjælp. Mens han og Wuvulu-manden knaldede løs, lykkedes det sømændene at slæbe Edward og to af deres hårdt sårede kammerater ned til bådene, og atter engang måtte Piter ty til nål og tråd for at lappe Edwards medtagne hoved sammen. Ingen af sømændene var livsfarligt såret, men resten af rejsen måtte Edward holde køjen og overlade skib og forretning til Piter.

På rejsen tilbage til Matubi fik »Taifun« en orkan, men takket være Piter og besætningens gode sømandsskab red de stormen af. Denne gang kostede kvæstelserne Edward en måned på det lille primitive hospital, men orkanen havde givet »Taifun« så svært havari, at det tog den fulde tid at reparere den. Et par dage før afrejsen til et nyt togt sad de to kompagnoner på Hernheims kontor og talte med Johnson. Edward var endnu noget bleg efter sin svære sygdom. Endnu et år til de mange, han efterhånden havde pådraget sig, skæmmede hans kraftige ansigt, hånden, der stoppede piben, rystede en smule.

Johnson bemærkede det og betragtede ham bekymret. Han var kommet til at holde af de to uforfærdede sømænd, men var også klar over, at Edwards iver og rastløshed var ved at tage overhånd. Naturligvis var det hans opgave at bevare deres arbejdskraft for sit

selskab, men på den anden side kunne han se, at de hårde tørne, som Edward havde været igennem, og nu sidst men ikke mindst tropefeberen, var ved at undergrave hans kraftige kondition; skulle modet vedblivende holdes oppe, måtte de hurtigst mulig igen sørge for at blive selvstændige. Livet på en handelsstation ville være at foretrække frem for de ustandselige togter med landgang på farlige kyster.

- Jeg har et forslag at gøre jer. Tag et par rejser til med »Taifun«, imedens ser jeg mig om efter et fartøj, som I kan købe, et par heldige år, og I vil være i stand til at oprette en handelsstation. Med det opsving, handelen her ude har taget, vil det ikke vare mange år, før der er for mange skibe og tradere og for få kokospalmer. Naturen vil ikke i det lange løb være gavmild nok til selv at producere copra, menneskene må selv tage fat, rydde og plante, og en dag vil civilisationen finde vej ud til øerne i Stillehavet, og da gælder det om at være først i kapløbet. Med eget skib kan I selv bestemme jeres ruter. En dag finder I måske stedet, hvor en formue kan skabes, og jeres lykke er gjort.

Johnson tav. Der gik en rum tid, før nogen af dem igen talte. Edward sad og så ud gennem den åbne dør. Foran ham lå bugten med en snes opankrede kuttere og skonnerter, de smukke skrog og slanke master tegnede sig mod den blågrønne baggrund af hav og himmel, de hvidmalede fartøjer lignede måger, der flød på vandet, og gjorde ham for første gang i lang tid i godt humør.

- Jeg sad. netop og spekulerede på, hvordan vi igen skulle få et skib, begyndte Edward - og vi er Dem meget taknemlig for, at vi hver gang, uheldet rammer os, stadig kan komme tilbage. Det er ganske rigtigt, at både Piter og jeg første gang, vi kom herud, tænkte på at skabe os en formue, men for mit eget vedkommende har tingene ændret sig en del. Jeg havde tænkt mig at besøge mit hjemland for at se mine gamle forældre endnu engang, men under opholdet på hospitalet frarådede doktoren mig at rejse til Europa, så længe feberen endnu har tag i min krop, et koldere klima ville være min død, påstod han. Nåh, jeg er ung endnu, nogle gode år kan vel give mig helbredet tilbage. Efter alle de uheld, jeg har haft, de mange gange de vilde her ude har forsøgt at tage livet af mig, så lyder det måske mærkeligt, når jeg siger, at jeg trods alt er kommet til at holde af de mennesker. Når de indfødte på øerne i dag tvivler på den hvide mands ord, når han fortæller, at han kommer med fredelige hensigter for at handle, så kan man vel ikke fortænke dem i, at de er mistroiske, når man hører, hvorledes andre hvide før os har overfaldet, plyndret og bortført deres unge til slavearbejde på øer tusind af miles fra deres hjem. Hvordan skulle de forstå, at her kommer pludselig hvide mænd, som vil behandle dem venligt, vil handle med dem og betale for den copra, de fremskaffer? Nej, fejlen ligger ikke hos den sorte, men hos den hvide mand, og hvis det forholder sig med mit helbred, som doktoren siger, så er der kun een ting for mig at gøre, at blive her ude, men det bliver ikke som trader alene. Jeg vil finde mig en ø, gøre landet til mit land og folket til mit folk, de skal lære, at også mellem hvide mennesker eksisterer retskaffenhed!

Edward havde talt sig varm, piben var gået ud, men nu rystede hånden, der tændte den, ikke mere. Johnson og Piter havde begge siddet og betragtet ham, Piter med et lille smil om munden.

- Kan du huske, da vi sled med skovl og hakke i New York, begyndte han - da havde vi også højtflyvende planer, jeg ville være præsident over Amerika, og du ville »nøjes« med at blive konge på en sydhavsø, men romantikken er nok gået fløjten i de år, der er gået, i hvert fald for mit vedkommende. Spekulerer du stadig på et kongerige, alright, så følger jeg dig, om ikke andet for at sy dine skrammer sammen, sluttede han.

- Intet er umuligt her ude, tog Johnson nu ordet. - Jeg har set folk komme her ud, som kun ejede den skjorte og de bukser, de gik og stod i, og jeg har set dem rejse herfra på luksusklassen med lommerne fulde af penge, men det er også rigtigt, som Edward siger, at kun de færreste har taget hensyn til de indfødte. De har skabt sig en formue ved brug af alle midler og har ikke haft vanskeligheder, her, hvor en hvid mand selv tager loven i sin hånd, men største parten af de eventyrere har sat pengene over styr lige så hurtigt, som de tjente dem!

Edward havde rejst sig og stod i døren. Tropemørket var ved at falde på. Hans kraftige skikkelse med de brede skuldre dækkede næsten hele døråbningen. Endnu kunne han skimte de hvide fartøjer i bugten, om få minutter ville de være opslugt af mørket. Den sagte brise fra kysten sendte en mild krydret duft af blomster og bregner imod ham, og han indåndede den begærligt, det var, som fyldte den hans lunger med kraft.

- Ja, du har ret, Piter, jeg har vidst hele mit liv været lidt af en drømmer, men du må huske, jeg er selv øbo. Selv om min fødeø er forblæst og har et barskt og koldt klima, så har menneskene der øboens natur, hans horisont er en cirkel, og hver mand drømmer om at herske inden for den cirkel. Her har vi sydhavet med sine tusinde øer og plads til lige så mange konger!

NIENDE KAPITEL

Modgang

Det blev til mere end et par rejser, som Johnson havde foreslået. En øgruppe nord for Ny Hannover, Matthias øerne, viste sig at være næsten uberørt af hvid mands kultur, men alligevel var indbyggerne fredeligere end nogen, de før havde truffet. De fik hurtigt sat system i handelen og lærte befolkningen kun at bringe de største og bedste nødder ud til kysten, og på den måde kunne de fremvise en kvalitet copra, som fik de andre tradere til at spærre øjnene op, men Edward og hans kammerat havde lært, at det var ikke alt det, man vidste, man skulle tale højt om. Kun een mand betroede de deres hemmelighed, den gamle irske trader, som i sin tid hjalp dem med at få skruen på »Swalbe« repareret. Han lå tilfældig i Matubi, da de ankom, og lod sig straks ro ombord for at få en sludder og ikke mindst en whisky.

- Det er endnu engang sådan, begyndte han, da han havde fået sin svære korpus lagt til rette i en flugtstol - at engang imellem må man se andre hvide mænd og tage en drink sammen med dem. Drikker man vedblivende alene, så ender man som dronk, i selskab er det dog værten, der bestemmer, hvor langt der skal være imellem hvert glas, og især her ombord er det vist sundt for en mand, der kan lide et glas, at komme som gæst!

Det sidste blev sagt med en godmodig latter, og Edward forstod hentydningen og fyldte hurtigt irlænderens glas op.

- Men sig mig engang, dreng, fortsatte han, - hvor finder I al den prima copra? Ja, I skal ikke svare mig, hvis det er en hemmelighed, men jeg var dog med til at give jer et par gode ord med på vejen, da I startede her ude. I ved jo nok, at når løven bliver for gammel til at jage, mister lugtesansen og hørelsen, så lister den efter de unge løver og ser, om der ikke skulle falde en bid af til den. Jeg er selv ved at blive gammel, duer ikke til at gå på opdagelse mere, de pladser, jeg fandt for tredive år siden og stadig regner med at skulle besøge nu og da, bliver for tiden overrendt af nye tradere så ofte, at det ikke kan betale sig at smide ankeret for at få et par kanoer fulde af copra ombord. Før i

tiden kom traderne sammen og drøftede deres rejser og delte erfaring. Den nye ånd inden for traderne går mere i retningen: hjælp dig selv!

Det er tvivlsomt, om »Taifun«s whiskybeholdning havde slået til, hvis ikke deres gæst var blevet afbrudt af, at Johnson kom ombord. Han havde gode nyheder. I Port Moresby lå en lille kutter på 17 tons, som var billigt til salg. Båden var en hurtigsejler, som havde været benyttet til perlefiskeri, ejeren havde gjort et stort perlefund og var nu på vej til Europa for at omsætte sin gevinst og havde forinden sat skibet til salg, fortalte Johnson.

- Ja, og om seks måneder er han tilbage lige så fattig, som før han gjorde det fund, afbrød irlænderen. - Men, never mind, jeg skal sejle jer til Port Moresby, så kan I til gengæld fortælle mig, hvor I agter at hente den næste last!

- Allright, lo Edward og modtog med forsigtighed den udstrakte hånd, ligesom Piter havde han lært irlænderens håndtryk at kende, - den ene tjeneste er den anden værd, vi er allerede i gæld til Dem, og jo hurtigere vi får foden på eget dæk, jo bedre!

»Seegast« lignede mere et lystfartøj end et fragtskib. Prisen var ikke høj, og handelen gik hurtigt i orden, og det bedste var, syntes Edward, at de ikke engang havde nødig at gøre brug af Johnsons smukke tilbud om at låne dem penge. Nyt mandskab blev antaget, og turen gik samme dag tilbage til Matubi. Det blev til en kapsejlad med irlænderens skonnert, hvor »Seegast« rigtig fik lov at vise, hvad den duede til, og den gamle trader måtte se sig slået med flere timer.

Det var længe siden, de to kammerater var gået til arbejdet med at laste og udruste til en ny rejse med så stor iver. Da de endelig var færdige, havde det også slugt hver øre af deres opsparede kapital. Atter engang ønskede Johnson dem god rejse, mens den gamle irlænder stod ud af havnen i deres kølvand, stadig rystende på sit gråhårede hoved ved tanken om, at de to unge brushaner, som han kaldte dem, stak til søs uden whisky.

Skønt »Seegast« var mindre og meget lettere at manøvrere end de to foregående skibe, Edward havde ført, bestod besætningen dog af ni mand foruden Piter og ham selv, han havde lært, at mandskab skulle man ikke spare på, hvis man ville gøre hurtige rejser, og i det næste år slog den lille kutter alle rekorder i hurtigsejlad, så både den og dens skipper var begyndt at blive en myte.

Det blev stadig nødvendig at finde nye markeder. Efter nogle gode rejser til øerne syd for Ny Hannover, sattes kursen mod den endnu sydligere og større ø, Bougainville. For første gang stiftedes bekendtskab med en af de farlige taifuner, som de havde hørt så meget om, men indtil nu lykkeligt havde undgået. Det begyndte med, at barometeret pludselig faldt foruroligende, temperaturen blev trykkende som før regn, vinden døde bort, og havet så ud, som lå der et tykt lag olie over det. Pludselig var stormen der, i stærke susende stød, der var ved at rive rigningen ud af det spinkle skib. Inden det endnu var lykkedes besætningen at komme til fald og tove, revnede storsejlet med et brag som et kanonskud. Vinden bogstavelig blæste toppen af søerne, så vandet piskede hen over skibet med kraft som et vandfald. Hagende sig fast med den ene hånd, for ikke at blive revet iid i det oprørte hav, kæmpede de indfødte sømænd for at bjerge de mindre sejl. Der var kun eet at gøre, at sejle med vinden, der for den nøgne rigning alene førte skibet frem med en anseelig fart. Fire timer varede taifunen, så var de ude af stormcentret, og atter døde vinden bort og efterlod tårnhøje bølger, der truede med at slingre masterne ud af skibet. Men alt var nu surret og fastgjort, og med tabet af storsejlet slap »Seegast« ud af orkanen, men havde tillige vist, hvad den duede til. Nu gjaldt det om at finde en ankerplads, hvor de kunne gå iland og reparere det flængede sejl. For små sejl og motor nærmede de sig Bougainville. Kysten så øde og ubeboet ud, og da de endelig kom til en lille bugt med en bred, hvid strandbred, ankrede de

»Seegast« op. Alt så roligt og fredeligt ud, og medens Piter og et par af sømændene gik igang med at efterse og stive rigningen af, roede Edward med to mand iland med storsejlet.

- Hold et øje med os, råbte han, da han med en åre skubbede båden ud fra skibssiden.

- Ja, og pas på hovedet, det tåler ikke flere skrammer, lo Piter til svar.

Det store sejl blev bredt ud på sandet, nyt sejldug blev skåret til, og Edward tog fat med nål og tråd. Godt at han havde haft interesse af at lære lidt seilmagerarbejde i den amerikanske bark, tænkte han.

Det var næsten aften før de var så vidt, at de kunne begynde at pakke sammen for at ro ombord. Pludselig brødes stilheden af vilde kampråb, og fra strandbredden blev Edward og hans mænd vidner til et forfærdende syn. Tredive-fyrre små kanoer, hver bemanded med krigere bevæbnet med spyd og buer, omringede fra alle sider »Seegast«. Kampen blev hård men håbløs for Piter og hans folk. Ude af stand til at komme til hjælp så Edward, hvorledes de vilde sværmede ind over skibssiden. Mange faldt for Pitters velrettede skud, men der kom straks ny til. En for een blev sømændene overmandet, bundet og kastet ned i kanoerne. Edward måtte næsten gøre vold på sig selv for ikke at styrte ned til båden for at nå derud, men det ville være et håbløst foretagende med ham som eneste bevæbnede mod overmagten. Piter forsvarede sig stadig, men snart var han alene med de mange, og med tåreblændede øjne så Edward en kriger bagfra rette et dræbende slag mod hans hoved. Så beruset af blodtørst var de vilde, at de ikke engang gav sig tid til at plyndre skibet, for nu så Edward fra det skjul, hvortil han og hans to mænd havde trukket sig tilbage, at »Seegast« begyndte at synke.

Stadig udstødende vilde kampskrig roede kannibalerne bort med deres fanger, og med gysen tænkte han på, hvilken skæbne der nu ville blive dem til del. En gang før havde han overværet en sejrsmæssig fest, kun een trøst havde han, at han var sikker på, at hans ven var blevet dræbt på stedet.

Tilsyneladende havde de vilde ikke observeret båden på strandbredden, da de selv var kommet fra en anden bugt. De overlevendes eneste håb var nu, at der på øens anden side skulle befinde sig et skib, der kunne optage dem. Hele natten vandrede de, først ved daggry gjorde de holdt for at få et hårdt påkrævet hvil. Edward bad sine to mænd forsøge at få lidt søvn, selv ville han holde vagt. Han var alt for oprevet til at sove. For anden gang var hans verden i løbet af få øjeblikke sunket i grus, men værst af alt var, at denne gang havde han mistet sin ven gennem de mange år. Stadig så han for sig Pitters glade ansigt, hørte hans små morsomme og rammende bemærkninger, og for første gang, siden han forlod den lille ø i Kattegat, lod han tårerne få frit løb.

Tre døgn tog det den lille flok at gå tværs over øen. De gik om natten og gjorde holdt om dagen. Føden voldte dem ingen vanskeligheder, skoven havde masser af spiselige rødder og frugter. Med en primitiv bue og pil nedlagde en af sømændene et par duer, som dog måtte spises rå for ikke at tilkalde fjender ved at tænde bål. De få patroner, Edward var i besiddelse af, måtte spares så længe som muligt. Langs strandbredden nåede de en pynt, hvor de foreløbig slog sig ned. De indfødte fangede en del fisk ved hjælp af hjemmelavede kroge, det gav en kærkommen afveksling i kosten. Efter hukommelsen kunne Edward regne ud nogenlunde, hvor de befandt sig, og efter en uges venten så de endelig et skib passere forbi. De løb risikoen og tændte et bål, som de ved hjælp af fugtige blade og græs fik til at afgive en røgsøjle, og heldet var med dem, de blev observeret, og da Edward affyrede et par skud, blev en båd sat i vandet.

Irlænderen, for ham var det, modtog Edward uden at gøre spørgsmål, men for engang skyld var det ham, der var vært, og for engang skyld drak Edward den whisky, han bød

ham. Senere da Edward havde fortalt, hvorledes han havde mistet sin ven og sit skib, tog den gamle skipper endelig ordet.

- Ja, ja min ven, jeg ved, hvad det vil sige at miste sine venner, jeg har i årenes løb mistet mange, og hver gang har det været tungt at skulle tage fat igen. Men når først eventyret herude er gået en i blodet, slipper det aldrig sit tag. Jeg traf for flere år siden en af dine landsmænd, det vil sige, kun de færreste herude vidste, han var dansker, han gik under navnet German Harry. Han havde været medhjælper hos en boardingmaster i England, men ved en »fejltagelse« sjanghajede hans chef ham en dag med et skib, der gik til Peru, antagelig for at skaffe sig af med et besværligt vidne til mange af sine skurkestreger. Harry havde kone og barn i England, men han kom aldrig tilbage. Perler og guld til tusinder af pund har gået gennem hans hænder, men i dag sidder han som en gammel, måske fattig mand et eller andet sted i Australien. Herude er enhver sin egen lykkes smed. Du er ung og har livet for dig, en anden er stærkt på retur. Glem sorgerne og tag fat igen, du har det rette stof i dig! Og således blev den gamle irlænder ved at snakke og trøste Edward, og da han nogle dage efter gik iland i Matubi og styrede sine skridt mod Hernheim & Co.'s kontor, var det en fattig, men på ingen måde kuert mand, der stod foran Johnson og for anden gang bad ham om et job.

Edward var igen fører af en opkøberskonnert, og atter engang begyndte han på kysten af Ny Guinea, hvor han og Piter havde gjort deres første forretninger. Fra fastlandet satte han kursen mod nord, besøgte den lille ø Silo, men her måtte han gøre et længere ophold, da hans mandskab blev angrebet af tyfusfeber. Takket være kininen, som han altid medbragte rigeligt af, døde kun to af hans mænd, og for engang skyld syntes heldet at være med ham. Han var gået iland for at finde et par nye mænd, da han pludselig løb på en gammel bekendt, wuvulumanden, som havde været med ham både på »Swalbe« og »Taifun« og kun havde forladt hans tjeneste, fordi han længtes hjem til sin fødeø. Det blev et glædeligt gensyn, og Kari, således hed Wuvulu-manden, delte fuldt ud Edwards sorg over tabet af vennen.

- Jeg troede ellers, du ville rejse hjem til Wuvulu, blev det ikke til noget, Kali?

- Jeg rejse hjem, Wuvulu ikke mere mit hjem. Kong Nalipei gøre stor krig, Kalis familie kai-kai, savvy?

Jo, Edward forstod godt Kalis pidgin-english. Hans familie var blevet stødt fra tronen, og den nye konge havde ædt så mange af dem som muligt. Wuvulu var stadig kendt for sine blodtørstige kannibaler.

Well, Kali, vil du have et job med mig, så sejler jeg i morgen, sagde han.

Måske kaptajn sejle til Wuvulu, gøre stor krig mod kong Nalepei, Kali gå med !

- Det er muligt, Kali, lo Edward, - men jeg vil nu ikke love dig at tage til Wuvulu for at vinde kongeriet tilbage til dig. Men hvordan er der med hensyn til copra på din ø?

Nu var Kali blevet ivrig, og i lyse toner udmalede han for Edward sin fødeøes rigdomme på kokospalmer.

Selv om Edward kendte de indfødtes vane med at udmale alt i lyse farver og ikke var bange for at overdrive, når det gjaldt at rose noget, de holdt af, så kendte han alligevel Kali så godt, at han forstod, der måtte være noget om snakken, og jo mere han lyttede, jo mere fik han lyst til at besøge øen.

- Godt, Kali, find en mand til, og vi sejler ud og kikker på din ø, smed. Du er ung og har livet for dig, en anden er stærkt på retur. Glem sorgerne og tag fat igen, du har det rette stof i dig!

Og således blev den gamle irlænder ved at snakke og trøste Edward, og da han nogle dage efter gik iland i Matubi og styrede sine skridt mod Hernheim & Co.'s kontor, var

det en fattig, men på ingen måde kuet mand, der stod foran Johnson og for anden gang bad ham om et job.

Edward var igen fører af en opkøberskonnert, og atter engang begyndte han på kysten af Ny Guinea, hvor han og Piter havde gjort deres første forretninger. Fra fastlandet satte han kursen mod nord, besøgte den lille ø Silo, men her måtte han gøre et længere ophold, da hans mandskab blev angrebet af tyfusfeber. Takket være kininen, som han altid medbragte rigeligt af, døde kun to af hans mænd, og for engang skyld syntes heldet at være med ham. Han var gået iland for at finde et par nye mænd, da han pludselig løb på en gammel bekendt, wuvulumanden, som havde været med ham både på »Swalbe« og »Taifun« og kun havde forladt hans tjeneste, fordi han længtes hjem til sin fødeø. Det blev et glædeligt gensyn, og Kari, således hed Wuvulu-manden, delte fuldt ud Edwards sorg over tabet af vennen.

- Jeg troede ellers, du ville rejse hjem til Wuvulu, blev det ikke til noget, Kali?

- Jeg rejse hjem, Wuvulu ikke mere mit hjem. Kong Nalipei gøre stor krig, Kalis familie kai-kai, savvy?

Jo, Edward forstod godt Kalis pidgin-english. Hans familie var blevet stødt fra tronen, og den nye konge havde ædt så mange af dem som muligt. Wuvulu var stadig kendt for sine blodtørstige kannibaler.

Well, Kali, vil du have et job med mig, så sejler jeg i morgen, sagde han.

Måske kaptajn sejle til Wuvulu, gøre stor krig mod kong Nalipei, Kali gå med!

Det er muligt, Kali, lo Edward, - men jeg vil nu ikke love dig at tage til Wuvulu for at vinde kongeriget tilbage til dig. Men hvordan er der med hensyn til copra på din ø? Nu var Kali blevet ivrig, og i lyse toner udmalede han for Edward sin fødeøes rigdomme på kokospalmer.

Selv om Edward kendte de indfødtes vane med at udmale alt i lyse farver og ikke var bange for at overdrive, når det gjaldt at rose noget, de holdt af, så kendte han alligevel Kali så godt, at han forstod, der måtte være noget om snakken, og jo mere han lyttede, jo mere fik han lyst til at besøge øen.

- Godt, Kali, find en mand til, og vi sejler ud og kikker på din ø, sagde han endelig, og det lod Wuvulu-manden sig ikke sige to gange.

Der var noget ved øen Wuvulu, eller Matty, som den benævnedes i søkortet, der tiltrak Edward fra første gang, han så øen. Selv om det er svært at sammenligne en barsk og forblæst ø i Kattegat med en mild og frodigt bevokset ø i Stillehavet, så var der dog lighedspunkter. Begge øerne var omtrent samme størrelse og samme form. Wuvulu var en lav koralø, rundt om hele øen strakte sig farlige undersøiske rev, for en fremmed så det ud, som der overhovedet ikke var nogen mulighed for at nærme sig land med et større fartøj. Dette var vel også en af grundene til, at den sjældent fik besøg af copra-opkøbere. Men jo mere Edward gennem kikkerten så af øens skønhed, jo ivrigere blev han for at komme derind, og ved Kalis hjælp fandt han tilsidst et sted, hvor han kunne gå nogenlunde tæt ind til kysten. Da afstanden ikke var længere fra strandbredden, end han kunne række ud til skibet med en geværkugle, tog han for en sikkerheds skyld begge både og hele besætningen med iland. Han ville ikke løbe nogen risiko, Wuvulu-folkene var kendte for at være nogle af de mest blodtørstige kannibaler og lød ikke for ingen ting navnet: Tigerfolket. Veludrustet med bøsser og ammunition landede Edward på den hvide strandbred.

En flok af de indfødte, som havde fulgt deres komme, trak sig forskrækket tilbage til buskadserne. Edward havde lagt mærke til, at de var højere og lysere end beboerne på andre øer, han havde besøgt. Foreløbig tog han situationen med ro, hans folk gik iltang

med at rejse et telt, hvor han brugte at udstille byttevarerne, og efterhånden skete det, som aldtid skete, når en trader kom til en ø, beboerne kunne ikke længere styre deres nysgerrighed og kom langsomt nærmere. Endelig trådte tre mænd ud af flokken og kom henimod Edward, den yngste af dem, kunne Edward se på påklædningen, måtte være høvdingen. Med Kali som tolk lod Edward dem vide, at han havde set de mange kokospalmer og nu kom for at købe deres nødder. Hvis de ville bære dem ned til stranden, ville han betale dem godt.

Den unge høvding så meget klog ud og gav sig god tid. Forsigtigt lod han forespørge, hvad de forskellige ting blev brugt til. Edward kendte så godt den taktik, fyren trak tiden ud for at få gaver, og nu tog han et smukt kulørt tæppe frem, et par forgyldte armringe, et spejl og en feltstol og lod tolken sige, at det var en gave. Gaverne gjorde høvdingen indladende, siddende i den nye stol med tæppet over sine skuldre gav han ordre til de omkringstående om straks at gå igang med at bringe kokosnødder ned til stranden, og han inviterede Edward og hans folk til at være hans gæster, medens handelen stod på, og nødderne blev lastet. Edward takkede for invitationen, men klog af skade foretrak han at kampere på stranden. Var høvdingen skuffet, så viste han det i hvert fald ikke. Hver nat satte Edward bevæbnede vagtposter ud, og ligeledes lod han bålet brænde døgnet rundt. Den anden nat så han fra teltet nogle skikkelser, der fordægtigt sneg sig rundt ved stranden i nærheden af bådene. Han fyrede et par skud efter dem med en haglbøsse. Intet skrig forråbte, at de var ramte, men næste dag fandt hans folk blodspor i sandet. Resten af natten og den påfølgende var alt roligt, og trediedagen var skibet lastet, og de forlod øen med løfte om snart at komme tilbage.

Edward kom igen og blev ofte på øen i flere dage. Efterhånden fandt han andre landingspladser, og hvert sted traf han nu bekendte, så han til sidst havde erhvervet sig en flok af faste leverandører og kunne begynde at aftale leveringer til næste rejse. Han lærte snart deres sprog så godt, at han kunne tale uden tolk. Tigerfolket viste sig at være gemytlige, havde let til latter og sang, og om aftenen, når de efter arbejdet sad rundt om bålet, fortalte de gamle mænd sagn og legender. Især de unge mænds og pigers sang gjorde et dybt indtryk på ham, han kom efterhånden til at holde af besøgene på øen, og mere og mere modnedes tanken hos ham om at slå sig ned og tage fast bopæl hos tigerfolket.

Hans gode ven gennem årene, Johnson, havde forladt sit gamle selskab og' var nu direktør for et andet handelsselskab, Wahlen og Co., og ganske naturligt fulgte Edward med til det nye firma. Han talte med Johnson om sine planer, og som altid fandt han støtte og forståelse. Det blev en aftale, at han foreløbig skulle slå sig ned som opkøber for firmaet, senere skulle han begynde plantning af kokospalmer. Ved hjælp af Kali og et par betroede folk gik han iltang med at opføre et vareskur og en bolig for sig selv, og handelsselskabet sendte jævnligt fartøjer med byttevarer og fragtede copra tilbage. Edward var" glad for sin nye virksomhed, og mere tilfreds end han havde været i mange år, men helt fredeligt skulle han ikke få lov til at virke.

Kongen over Wuvulu, Nalipei, som han aldrig havde truffet, men hørt så meget om, først gennem Kali og senere af hans nye venner, så ikke med venlige øjne på, at en hvid mand slog sig ned på hans ø. Han vovede ikke åbenlyst at genere ham; da rygtet om Edward og Kalis skydefærdighed var blevet almindelig kendt, men i skjul af mørket lod han nogle af sine mænd ødelægge det, Edward lod bygge om dagen. Et par gange lykkedes det Edward at fange disse mænd på fersk gerning, men i stedet for at følge sine mænds råd om straks at skyde synderne, gennempryglede han dem med et spanskrør i befolkningens påsyn, en straf der var nedvædigende for en kriger og næsten

værre end døden. Til gengæld lod kongen udgå forbud til sine undersåtter om ikke at handle med den hvide mand, sælge ham jord eller hjælpe ham med at plante kokospalmer. Til skræk og advarsel lod han nogle overtrædere af forbudet dræbe og æde ved en fest. Edward hørte om det, men havde stadig ikke syn for sagen, men da to af hans udsendte opkøbere blev fanget af kongens folk og vendte tilbage frygteligt lemlæstede, blandt andet havde kong Nalepei ladet deres øre skære af, var han klar over, at der måtte gøres noget, hvis ikke hele befolkningen af skræk skulle holde op med at handle med ham.

Kali, som havde fundet nogle overlevende af sin store familie, havde opført et hus tæt ved Edwards. Hertil bragte han nu sin gamle moder og to søstre. Især den yngste af søstrene var meget smuk, næsten en fuldendt skønhed. Det kunne heller ikke undgås, at pigen, når hun om aftenen dansede i skæret fra bålet sammen med de øvrige unge piger, iført deres flettede bastskørt og med en rød hibiscus i det blåsorte hår, gjorde et voldsomt indtryk på Edward. For første gang i de år, han havde tilbragt på øerne, begyndte han alvorligt at spekulere på at gifte sig og stifte hjem.

Pigen syntes også at være interesseret i den høje, kraftige nordbo med det lyse hår og de blå øjne. Som skik og brug var anmodede Edward sin ven Kali om søsterens hånd, og den gav Kali ham med glæde. Men der var andre, som syntes mindre godt om det påtænkte ægteskab. Skønt kong Nalepei havde efterstræbt og dræbt de fleste af Kalis familie, gjaldt dette dog ikke kvinderne, og den smukke unge pige havde han for længst udset til sin egen kone, skønt han havde flere koner i forvejen, men det var noget, man ikke tog så nøje blandt tigerfolket. Nu blev overfaldene på Edwards huse og den nyplantede plantage hyppigere, næsten hver nat forsøgte kongens folk at stikke ild på husene og det indsamlede copra, og både dag og nat måtte Edward og hans trofaste mænd være på vagt med våben i hånd. Han forsøgte stadig at undgå at dræbe sine fjender, de fangede krigere fik som førhen en omgang af spanskrøret, og af og til spærrede han dem inde nogle dage i en jordhule uden mad og drikke. Det viste sig at være en god kur, og mange gange blev de løsladte hos ham og tog arbejde ved plantagen. Men trusler om at blive dræbt eller lemlæstet, hvis de atter faldt i kongens hænder, gjorde dem urolige og bange, og til sidst var Edward klar over, at der ikke var anden udvej, hvis han ville leve i fred, end at sætte et oprør igang mod kong Nalepei, der ved sin brutale og fejge optræden var blevet upopulær i store dele af øens befolkning.

TIENDE KAPITEL

Drømmen går i opfyldelse

Oprørsfanen var rejst mod kong Nalepei. Edward lod alle sine trofaste tilhængere sammenkalde til et møde, og fra alle egne af øen mødte de op. Selv nære pårørende af kongen, som enten var udstødte af den kongelige familie for at have handlet med den hvide trader eller var så fremsynede, at de forstod, at over for den hvide mand ville kongen komme til kort, meldte sig til Edwards hær.

Edward holdt en stor tale for de forsamlede. Han lovede dem en lys og fredelig fremtid med gode muligheder for fortjeneste, når Nalepei var styrtet. Men lian forlangte, at alt skulle gå regulært til, derfor modsatte han sig, at man, som de fleste straks foreslog, omgående gik til angreb. Nok havde Nalepei vist sig som en uduelig og brutal konge,

men såfremt han godvillig ville forlade øen, skulle han have en frist og tilladelse til at tage sine koner og de af hans hof med, som ville følge ham. Efter nogen talen frem og tilbage blev man enige om, at sende en parlamentær af sted med løfte til kongen om to dages frist til at forlade Wuvulu, men allerede anden dagen kom udsendingen tilbage. Kong Nalepei havde ladet hans næse og øre skære af og sendte dem med den arme mishandlede mand som en foræring til Edward.

Det var for meget for den ellers så rolige nordbo. Han gav øjeblikkelig ordre til, at krigerne skulle gøre sig rede til kamp, og dette lod de kampivrige mænd sig ikke sige to gange. De ti geværer og en del revolvere, som Edward var i besiddelse af, blev fordelt til mænd, som han havde oplært i skydefærdighed. Hans hær talte ialt firs mand, hvilket var næsten halvdelen af øens våbenføre mænd. Det blev delt op i to kompagnier, Kali blev fører for det ene, og han selv for det andet kompagni. Sammen med de ældste krigere blev der lagt en slagplan. Kongsgården, hvor Nalepei og hans mænd opholdt sig, var en træbygning omgivet af et palisadeværn. Yderligere var der langs gårdens tre sider gravet en dyb kanal, der fyldt med vand skulle umuliggøre angreb fra mere end een side. Spidse pæle var rammet ned i kanalens bund til lidt under vandoverfladen for at forhindre dristige krigere i at komme over ved svømning. En afdeling krigere bevæbnet med spyd og skjold skulle forsøge at snige sig frem over den åbne plads til Kongsgården. Synet' af dem skulle lokke Nalepei og hans folk til angreb. I læ bag buske og træer skulle bøsseskytter være klar til at beskyde de fremstormende fjender.

Men helt som planlagt gik det nu ikke. Det var med rette, at man havde givet øens beboere navnet: Tigerfolket. Det var et krigerfolk uden frygt.

Allerede længe før Edwards folk nærmede sig kongsgården, blev de mødt af kongens folk, der frygtesløst gik til angreb. Skønt bedre bevæbnet så det flere gange sort ud for oprørerne, måske var grunden også den, at de trods alt nærrede stor respekt for kong Nalepei, men hver gang det rigtig kneb, kom Edward eller en af hans bøssebevæbnede mænd til hjælp, og nogle kugler eller et skud hagl ryddede godt op i fjendens rækker. Kom det til håndgemæng, måtte Edward være mere forsigtig med geværet for ikke at komme til at ramme ven i stedet for fjende, men her gjorde revolverne god nytte. Han havde det held, da han på een gang blev angrebet af tre modstandere, med tre skud at uskadeliggøre dem alle. Da hans folk så, at de faldne var nogle af kong Nalepeis nærmeste slægt niege, gav det dem fornyet mod, og udstødende høje krigshyl stormede de frem og trængte fjenden tilbage, så denne til sidst måtte trække sig tilbage og forskanse sig i kongsgården.

Edward og Kali lod deres folk slå lejr uden om kongsgården, dog så langt borte, at de var uden for rækkevidde af de giftige pile, som Nalepeis folk gjorde brug af. Efter to dages belejring begyndte krigerne at blive utålmodige, og Edward indså, at skulle han bevare sit ry som høvding og kriger, måtte han finde på noget særligt, som kunne føre til krigens afslutning. Efter en del spekulation var han endelig klar over, hvad der skulle gøres, og Kali og et par mænd blev sendt tilbage til handelsstationen efter en stor dunk olie.

Så snart mørket faldt på, lod han bud gå rundt, at alle krigere skulle være parate. Sammen med Kali lykkedes det ham i ly af mørket og kamoufleret med græs og blade at snige sig frem til kanalen. Dunkens indhold blev tømt ud i vandet, og nu så de indfødte et syn, de aldrig før havde set: Vand, der kunne brænde! Edward havde antændt en lille begfakkel, som han slyngede ud i kanalen, hvor olien straks antændtes, men een ting havde han ikke regnet med, nemlig at hans egne folk skulle blive lige så forskrækket som fjenden. Det gjorde de, og da de belejrede, halvvalte af røgen fra den

brændende olie og sanseløse af skræk flygtede ud fra kongsborgen, stod han og Kali tilbage med et par mænd, resten havde stukket halen mellem benene og var forsvundet. På denne måde lykkedes det kong Nalepei og nogle af hans mænd at undslippe, men hans nederlag var så stort, at Edward håbede, at hans magt for altid var brudt.

Edward ønskede ikke at tage kongsgården i besiddelse, men vendte tilbage til handelsstationen, hvortil også de fangne og dræbte fjender var bragt. Krigerne ville straks dræbe de overlevende fjender, men det satte Edward sig imod. Han lod dem spærre inde i en jordhule, som han havde indrettet til fængsel og af og til havde benyttet, når han havde grebet en mand i tyveri; hvad der så siden skulle ske dem, måtte han tænke nærmere over. Medens man nu begyndte at forberede en storstilet sejrsfest, besluttede Edward sig til at tage et velfortjent hvil oven på alle anstrengelserne, han var endnu ikke helt kommet sig efter sit sidste feberanfald.

Han havde dog ikke sovet længe, før han blev vækket af Kali, der fortalte, at en forsamling af øens ældste var på vej mod hans hytte. Et stykke fra hytten gjorde de ærbødigt holdt, og en gammel talsmand trådte frem. Højtidelig og i blomstrende vendinger priste han Edwards store mod i de nys udkæmpede kampe, roste ham for hans snilde og dygtighed i krigskunst og takkede ham for, at han havde besejret og fordrevet en fejk og uduelig konge.

Edward påhørte den gamles tale med stor interesse. En stor del af den forstod han, og resten oversatte Kali. Han kunne dog ikke lade være med at more sig lidt over alle de rosende ord, for blandt deputationens medlemmer genkendte han flere, som for få dage siden havde været kong Nalepeis svorne tilhængere, ja selv een af kongens brødre var der. Men han blev pludselig alvorlig, og også Kali var blevet så mærkelig ærbødig i stemmen. Stod den gamle talsmand ikke der og bad ham gøre dem den store ære at overtage kongeværdigheden efter Nalepei? Jo, der var ingen tvivl. Den gamle afsluttede sin lange tale med et dybt buk og trak sig tilbage til den lille flok, der nu satte sig på hug, tålmodigt ventende på hans svar.

Kali oversatte det sidste af talen. Kroningen til konge over Wuvulu-folket skulle finde sted ved den store sejrsfest, hvor man også ville kai-kai'e de dræbte fjender! For een gangs skyld tøvede Edward med at svare. Han så på de ventende mænd og forstod, at deres tilbud var ærlig ment. Disse vilde, men naive mennesker, var som børn, der måtte have en stærk hånd til at lede sig, een der kunne tage bestemmelser for dem i alle vigtige sager og udøve myndighed. Som et gammelt krigsfolk bøjede de sig for den stærkes magt. Igår var Nalepei kongen, den mægtige, i dag havde han mistet sin magt og var en slagen mand, en fejk usling, der var flygtet i stedet for som ærlig kriger at kæmpe og sejre eller dø. Nu tilbød de sejrherren sejrens pris, kongekronen, som det havde været skik og brug gennem tiderne. Konge på en sydhavsø ! Edward kunne trods alt ikke lade være med at smile lidt. Det var jo barndommens drøm, som nu gik i opfyldelse, men samtidig fyldtes han af en dyb og varm venskabsfølelse for disse folk, som her fortrøstningsfuldt lagde deres skæbne i hans hænder. Tog han imod deres tilbud, ville han for altid være bundet til dem og øen. Han ville påtage sig store forpligtelser, for som hvid mand ventede de, at han kunne gøre næsten alt. Til gengæld ville det være i hans magt at gøre noget af det onde, den hvide mand havde gjort, godt igen. Det var en stor opgave at påtage sig. Men nu begyndte Kali at blive nervøs og rykke ham i ærmet. Han måtte tale, svare dem på deres tilbud. Godt, de skulle få hans svar. Han vinkede Kali tilside, han ville svare dem uden tolk på deres eget sprog. Nok talte han det ikke til fuldkommenhed, men dette var hans trontale og skulle være hans egne ord: Mine venner, begyndte han. - Fra jeg første gang så denne smukke ø, har jeg

holdt af den. Måske fordi jeg selv kommer fra en lille ø langt, langt borte. Der vokser ingen kokospalmer og ingen brødfrugttræer på min fødeø. Menneskene er også anderledes og lever deres liv anderledes, men alligevel er der mangt og meget, der minder mig om den. Jeg føler jeres tilbud om at gøre mig til konge som en meget stor ære, men et så alvorligt skridt må jeg nærmere overveje. Men I skal vide, at fra i dag af er Wuvulu min ø, og I er mit folk. Vi vil glemme dem, som før stiftede ufred og krig, og prøve at leve sammen i fred og fordragelighed. Vi vil plante flere kokospalmer, bygge huse og gøre vor ø til en lykkelig ø. Kom blot til mig, når I trænger til hjælp, og jeg vil lytte til alle jeres ønsker. Jeg rejser nu bort nogen tid og tager een af Wuvulus døtre til ægte. Når jeg vender tilbage, skal I få mit svar, indtil da, lev vel! Til sin glæde kunne Edward se, at mændene havde forstået det meste af hans tale. Den gamle talsmand takkede ham med Kali som tolk, og mændene forlod handelspladsen; nu fik man travlt med at forberede den store fest. Men allerede nu stødte Edward på sin første store hindring som den kommende udøver af magten. Gennem Kali havde han ladet krigerne vide, at der ikke skulle finde nogen kai-kai sted. Dette, at han forbød dem at æde deres fjender, var noget ganske uhørt, som de ikke kunne forstå. Det var jo at berøve dem sejrens pris, og atter måtte han modtage en deputation, og Kali måtte være tolk.

- Wuvulu-folket er et gammelt krigsfolk, man har givet dem navnet: tigerfolket, netop på grund af deres mod og uforfærdethed. At spise sine fjender forøger modet og kraften, men tillige er det en stor ære, man viser en falden fjende, at kai-kai'e ham! Jeg forstår, det har været skik og brug at spise sine fjender, svarede Edward - men når Wuvulu-folket tænker på at vælge en hvid mand til deres konge, må de også lære at kende og følge hvid mands skik! Kali oversatte Edwards svar, men krigerne var tilsyneladende ikke tilfredse med svaret.

- De spørger, om den hvide mand aldrig drager i krig og dræber sine fjender, oversatte Kali.

- Jo, svarede Edward - den hvide mand må også gå i krig og dræbe, men han spiser ikke de dræbte, han begraver dem i jorden ! Oversættelsen af Edwards svar bragte denne gang de forsamlede krigere i stor vildrede, kunne han se. De diskuterede længe frem og tilbage, før een af dem endelig talte.

- De spørger, hvorfor den hvide mand går i krig og dræber til ingen nytte, når han ikke kai-kai'er de dræbte? oversatte Kali.

Nu kneb det lidt for Edward. Der var dog noget logisk i deres naive spørgsmål. De havde faktisk sat ham til vægs, og hvis han ikke ville risikere at tabe sit ansigt, måtte han hurtigst muligt finde et logisk svar, som de ville kunne forstå. Derfor tænkte han sig længe om, før han svarede: Når en mand dræber, er det af frygt for selv at blive dræbt. Wuvulu-folket er i dag et større og mere uforfærdet krigsfolk end før, thi de har bøsser og kugler og behøver ikke at frygte nogen fjende. Ingen tør angribe os. Vort ry vil gå fra ø til ø, og de gamle krigere vil fortælle deres børn om tigerfolket og kalde os de uovervindelige og udødelige. Hvad mere kan I ønske jer? Edward fulgte nøje minespillet i krigerens ansigter, da Kali oversatte hans tale, og han forstod, at ved at tale om deres mod og magt havde han netop slået på de strenge, som bevægede deres barnlige sjæle, og de gik tilsyneladende tilfredse bort.

Men da han næste dag sejlede bort fra øen med et følge bestående af Kali, dennes moder og søstre, var han alligevel ikke så sikker på sig selv. Da solen gik ned, kunne han endnu skimte øen agterude. Han så skærene fra sejrsmålene blusse op og kunne ikke skyde den tanke fra sig, om de nu ikke alligevel var faldet tilbage til deres gamle kannibalistiske tradition og var i færd med at æde de dræbte. Det gøs i ham ved tanken

derom, og han mindedes endnu engang, da han fra et træ på kysten af Ny Guinea ufrivillig blev vidne til dette uhyggelige skuespil, en kai-kai-fest er. Men samtidig styrkedes han i beslutningen om at sige ja til deres tilbud om at blive konge og trøstede sig med, at Wuvulufolket havde oplevet sin sidste kai-kai. Nu gjaldt det for ham om at skabe dem en lys og lykkelig fremtid, det var hans folk, hans ø! Johnson modtog som sædvanlig Edward og hans følge med stor venlighed. Edwards meddelelse om, at man ønskede at gøre ham til konge over øen, fandt han var et lykkeligt valg, både for Wuvulu-folket og for handelsselskabets interesser.

- Hvad kan jeg så gøre for Deres kongelige højhed? spurgte han spøgefuldt.

- Skaf mig myndighedernes velsignelse til at gifte mig med den unge pige, jeg har bragt med, svarede Edward uden at fortrække en mine.

- Gifte Dem? Johnson så forbavset op, men det faste og bestemte blik i Edwards øjne fik ham til at sluge den bemærkning, han lige havde på læben. I stedet for så han længe og tankefuldt frem for sig, inden han endelig talte: Jeg forstår så godt, at I hvide mænd, som lever jeres liv mellem de farvede rundt på øerne, også føler trang til at få en kone, stifte hjem og måske en dag få børn, men hvorfor ikke gøre som så mange har gjort. Find Dem en pige og tag hende i huset, men bind Dem ikke med bånd, der betyder forpligtelser. En skønne dag bliver De måske ked af både kone og ø og hvad så?

Edward havde rejst sig, var gået ud på bungalowens terrasse og stod og så ud over bugten, hvor hans lille, hvide skonnert red for sit anker, side om side med andre traderskonnerter. En sværm af både var stadig på vej mellem kysten og skibene, i færd med at bringe copraen iland og tage ny last ombord, som skulle spredes ud til de mange små samfund i øhavet. Endelig vendte han sig mod Johnson.

- De har kendt mig i mange år, begyndte han. - De var den mand, som gav mig en ærlig chance, da jeg først stod i Deres kontor i Brisbane. Siden har jeg to gange måttet komme tilbage og bede Dem hjælpe mig. Det er måske sidste gang, jeg beder Dem om en tjeneste. Jeg har set, hvordan andre hvide kommer igennem tilværelsen her ude, men jeg har altid gået mine egne veje, og det agter jeg at vedblive med. Jeg er selv øbo, og når disse mennesker her ude har vist mig så stor en tillid, som at gøre mig til deres konge, så skal de også fra min side møde tillid. Måske var det forkert af mig at forlade øen netop nu. Men fra det øjeblik jeg igen sætter min fod på Wuvulu, skal der ske store forandringer. Folket skal ikke længere være kendt og frygtet for deres vildskab og kannibalisme, men for deres dygtighed og ærlighed. Der skal skabes ordnede familieforhold, og derfor går jeg selv i spidsen og ægter en pige, som man gør i et civiliseret samfund, sluttede han.

Godt, svarede Johnson, det skal ske, som De ønsker, og jeg vil udbede mig æren af at afholde brylluppet her efter ringe evne, det bliver ganske, vist første gang, jeg står som arrangør af et kongebryllup. Når jeg i øjeblikket var lidt forbavset, skyldes . det, at jeg mener at huske, at De for længe siden fortalte mig, at deres håb var at tjene mange penge og en dag rejse hjem til fødeøen. Nu forstår jeg, at De har ændret Deres planer og besluttet Dem til at blive !

Det er rigtigt, svarede Edward - jeg har altid længtes hjem og længes stadig. Men som jeg før har fortalt Dem, de mange gange jeg har været såret i kampen mod de indfødte på Ny Guinea og tropefeberen har undergravet mit helbred. Jeg tror ikke, jeg tåler en lang rejse i dag!

Well, så gør en rejse til fastlandet og tal med lægerne der Det arbejde, De nu går i gang med, tager en mands hele kraft! Ja, det var måske en ide, men foreløbig må det nok vente. Jeg har endnu fjender på øen, som vil mig til livs. Kom ud og besøg Wuvulu om

eet år, og jeg håber at kunne vise Dem et folk i udvikling, så måske kan der blive tale om at tænke på mit eget velbefindende.

På det tyske registreringskontor blev Edward viet til sin Wuvulu-prinsesse. Johnson og Kali var forlovere, og som lovet holdt Johnson brylluppet. Men Edward havde travlt. Selv under festlighederne talte han forretning med Johnson. Der skulle fremskaffes mange svin, en del skulle fortæres under kroningsfesten, måske var det ubevist en tanke hos ham at give sine undersåtter svinekød som erstatning for menneskekød. Men han havde også planer om at indføre fjerkræ, høns, ænder og gæs. Når han i tankerne mindedes fødeøen, Læsø, huskede han altid, hvorledes han som dreng havde vogtet ænder og gæs, og hvordan grisene løb rundt og rodede i strandens tang. Skulle han aldrig mere gense den lille Kattegatsø, ville han forsøge at skabe sig en erstatning her ude. Men hans planer rakte videre endnu. Han var sikker på, at jorden ville egne sig for forskellige slags frugttræer, blandt andet bananplanten. De hyppige anfald af dysenteri, som fandt sted, måtte forebygges ved at skaffe beboerne mere afveksling i kosten. Der skulle indføres katte for at befri dem for den store rotteplage, og ikke mindst hans planer om at forbedre drikkevandet imponerede Johnson, så denne til sidst var lige så ivrig som Edward.

Endelig var festen forbi. Hans kone og familien var taget af sted til skibet, men endnu havde han nogle forretninger at afslutte med sinn vært. En pludselig rastløshed havde grebet ham, han vidste ikke, om det var den lange samtale med Johnson, der havde gjort det, men han følte, at han måtte af sted hjem til Wuvulu straks. Han takkede endnu engang Johnson for alt, hvad han havde gjort for ham, og begav sig med hurtige skridt ned mod stranden.

Johnson stod på verandaen og så efter den unge dansker. Han rystede lidt vemodigt på hovedet. Årene her ude i Sydhavet havde forandret drengen, der for knapt ti år siden stod i hans kontor i Brisbane og forsøgte at se langt ældre ud, end han i virkeligheden var. Han var på den korte tid nået længere end de fleste, men som han gik der, høj og bred, kunne det ikke skjules for Johnsons skarpe øje, at han allerede var en mærket mand.

Bare vi havde flere af hans støbning, sagde han for sig selv.

Denne pludselige rastløshed, der var kommet over Edward, fortog sig ikke, da han var kommet ombord. Han skyndede på arbejderne, som lastede skibet; travende frem og tilbage på dækket uddelte han sine ordrer og gav selv en hånd med ved arbejdet. Hans iver smittede efterhånden de indfødte, selv om de ikke forstod ham og aldeles ikke var tilhængere af den hvide mands arbejdstempo. Inden aften var al lasten ombord, og skonnerten kunne stå ud af havnen.

De var heldige med vinden, og allerede andendags aften fik man Wuvulu i sigte, men nu døde vinden hen, og det gik kun langsomt frem for den lille hjælpemotor alene. Yderligere mødte man hele flåder af drivende træstammer, som vanskeliggjorde sejladsen. Til Edwards forundring fik synet af de drivende træstammer mandskabet til at bryde ud i jubel og sang, men Kali gav ham en forklaring på deres glæde: Et par gange om året, og altid ved måneskifte, sætter en strøm hundredvis af træstammer forbi øen. Hvorfra de kom, vidste ingen. Over stammerne kredsede sværme af fugle, som ellers var sjældne på øen, og med de flydende træstammer fulgte utallige skildpadder. Wilvulufolkene drev jagt på skildpadderne, når disse om dagen var kravlet op på stammerne for at sole sig. Man roede ud i kanoer, nærmede sig de intetanende og langsomt bevægelige dyr, fik dem halet ned i kanoen, hvor de liggende på ryggen var

hjælpeløse. Kødet var en kærkommen afveksling for fisk og brødfrugt, og skjoldene solgte man med god fortjeneste til traderne.

Nu så Edward med egne øjne de mange skildpadder, og en plan modnedes om, hvorledes man kunne grave damme og opbevare dem, ja ligefrem drive skildpaddeavl, men til besætningens store sorg og forbavselse nægtede han at stoppe skibet for at fange dem. Den uro, han havde følt, og som havde drevet ham til at fremskynde hjemfærden, havde ikke forladt ham, men blev tværtimod større og større, jo nærmere han kom øen. Desværre viste hans bange anelser sig at slå til.

Allerede før de nåede ankerpladsen, kom en kano ud imod dem, men roerne mødte dem ikke, som man plejer at modtage de hjemkomne, med sang og tilråb. De sad tavse, til båden kom langs skonnertens side, og det var sørgelige nyheder, man havde at berette:

Medens de fleste af øens mænd havde været travlt beskæftiget med at bringe skildpadder iland, var landsbyen blevet overfaldet af den flygtende kong Nalepei og hans tilhængere. For sent havde de få vagtposter opdaget fjenden. Den gamle kongsgård var da allerede et flammende bål. En ung pige, som havde set de fjendtlige krigere og straks havde slået alarm, var straks blevet gennemboret og dræbt af Nalepais spyd. Da mændene, hidkaldte af bøsseskud, var nået iland, var forbryderne over alle bjerge.

Edward hørte tavs på mændenes forklaring. Nu fortrød han bitterligt, at han ikke før sin afrejse havde gennemført øen og enten dræbt eller tilfangetaget de flygtende fjender, men han havde så småt troet, at Nalepei ville være for fejt til at vende tilbage, så de havde kunnet undgå yderligere blodsudgydelse. Nu indså han sin fejl, skylden for den unge piges død var hans, og der var ingen vej udenom, Nalepei måtte uskadeliggøres, og helst skulle det ske for den nye konges hånd.

ELLEVTE KAPITEL

Den sidste kamp

Så snart skibet var velforankret, gik han iland. Hans brud måtte tage ophold hos sin moder, skønt gifte efter loven var de endnu ikke mand og kone efter Wuvulu-skik. Han lod bud gå ud, at de ældste skulle indfinde sig til råd, selv begav han sig med Kali til sit hus. Mørket var faldet på, og en dyster stemning havde bredt sig over landsbyen, netop på denne dag, der skulle være en glædens og festens dag med sang og dans for de hjemvendte.

Fra den store, åbne plads foran den nedbrændte kongsgård lød gråd og klagesang. Det var de gamle kvinder, som natten igennem ville tage afsked med den dræbte unge pige. Som alle øens store hytter var Edwards hytte også bygget på pæle. Foran indgangen havde han ryddet en plet jord for buske og græs. Her tog de gamle mænd plads, efterhånden som de ind fandt sig, selv sad han i en stol foran hyttens indgang. Mændene var alle i fuld krigsmaling, pyntet med fjer og bemalet på de nøgne kroppe. Det var et uhyggeligt syn at skue for en hvid mand og et syn, han håbede, han havde set for sidste gang, da han fordrev kong Nalepei. Een for een rejste krigerne sig og udslyngede trusler mod fjenden, og til sidst måtte Edward, som deres konge og øverste hærleder, erklære: Død over Nalepei og hans tilhængere. Igen lagde man en slagplan, men denne gang måtte det ikke mislykkes, hvis man ville have fred på øen. Wuvulu skulle finkæmmes, Nalepei og hans mænd findes, døde eller levende.

Fremstødet skulle finde sted ved daggry, og langt om længe trak de forsamlede sig tilbage for at afvente morgens komme.

Edward gik ind i sin hytte. Som de indfødte sov han på et leje af græs og blade, og af gammel vane var lejet placeret således, at han liggende havde fri udsigt gennem døren til pladsen foran hytten. Han plejede, træt af dagens arbejde, at sove så snart han lagde sig, men i aften lå han længe vågen. Søvnens ville ikke indfinde sig. Kvindernes uhyggelige sørgesang lød som en stigende og faldende mumlen, og nu begyndte en anden lyd at blande sig med sangen. En svag lyd, der mindede om begyndende torden, endnu langt borte, men han kendte den, det var krigstrommerne, der natten igennem ville kalde alle øens mænd til våben og ved sine ensformige, men uhyggelige rytmer hensætte dem i et ekstaseagtigt vildskab.

Han måtte have sovet, hvorlænge vidste han ikke, men pludselig var han lysvågen. Hans hånd famlede efter bøssen, der altid lå ved hans side. Øjnene begyndte at vænne sig til mørket, heldigvis var der lidt måne. Han hørte igen en puslen i buskadset, det måtte have været den, som første gang havde vækket ham. Nu så han nogle snigende skikkelser krybe sammen bag det store træ, som stod nærmest hytten. Han var ganske rolig, havde allerede lagt bøssen til kinden og taget sigte på eden sværeste af skikkelserne, som han bestemt mente at kunne genkende som Nalepei, da en anden kom ham i forkøbet.

Hurtig som lynet skød en lang slangekrop ned fra træets nederste gren, i eet nu havde den slynget sig om den svære skikkelse og træet. Et frygteligt angstskrig sønderrev stilheden, kravlende skikkelser sprang op og flygtede i rædsel. Endnu et skrig, og manden i slangens favntag blev tavs. Et øjeblik slyngede dens store hoved frem og tilbage foran offeret, til en velrettet kugle fra Edwards bøsse gjorde det af med den. . Inden Edward nåede træet, stormede krigere til, hidkaldte af skuddet. I skæret fra de brændende fakler mødte der dem et uhyggeligt syn. Med dødsrædselen malet i sit sorte ansigt hang den forhadte kong Nalepei med alle knogler knuste i den næsten fire meter lange Pythonslanges favntag. Fire krigere måtte bruge alle deres kræfter for at vriste den døde slange løs fra træet, så den kunne slippe sit bytte. Nalepei var for længst død, og Edward havde ikke brug for større overtalelsesevner for at få dem til at begrave ham i junglens dyb, hvor intet gravmæle skulle minde om ham.

Hvorledes slangen var kommet til øen, vidste ingen. Man havde aldrig truffet på slanger, men den sandsynligste forklaring måtte vel være, at den ligesom skildpadderne var kommet med de drivende træstammer. Blev krigerne skuffet over denne udgang af kampen mod Nalepei, så takkede Edward forsynet, som var kommet ham til hjælp, og medens man gik igang med forberedelserne til kroningen, gav han ordre til, at slangens skind skulle gemmes for siden at blive hængt op til skræk og advarsel over døren til den nye kongsgård, han agtede at bygge.

Edward havde sat sig for at omvende sine undersåtter fra kannibalsmenen, men deres gamle skikke ville han stadig holde i hævd. Således måtte han selv, ledsaget af nogle venner, henvende sig ved sin udkårnes hytte og afholde den såkaldte singsang. Klædt i de indfødtes lændeskørt, lawa-lawa, og med skønne blomsterkranser om halsen sad han sammen med vennerne på hug på jorden og afsang kærlighedssangen. Et par dage efter indfandt pigen sig, sammen med nogle veninder, foran Edwards hus og sang sit svar, og nu var de mand og kone.

Så oprandt kroningsdagen. De hjembragte grise var blevet slagtet og fyldt med velmagende rødder og yams. Indpakket i palmeblade blev de anbragt i bål, der i huller i jorden havde brændt i flere dage. Ruinerne af den nedbrændte kongsgård var fjernet, i stedet var rejst en forhøjning med en stol. Her tog

Edward plads, og medens hele øens befolkning i deres stiveste puds, med fjer og blomster om hals og i hår, så til, bandt øens ældste den hvide kongemusling fast om hans pande og Edward kunne modtage folkets velfortjente hyldest.

Nu blev der festet, spist, sunget og danset. I hele to dage varede festen, men så var der heller ikke tid til mere. Edward havde travlt med at komme igang. En ny kongsgård skulle opføres. Udkast og tegninger lavede han selv, og ved bygningen var den afdøde konges broder, Villemauta, ham en stor hjælp. Villemauta var en dygtig bygmester og forstod at lede et stykke arbejde, men forretningen, som skulle give penge, kokosnødderne, måtte heller ikke glemmes. Efterspørgslen på copra var stadig stigende, og prisen kunne sættes op. Nu kom også de bestilte varer fra Johnson, fjerkræet, som blev overladt i kvindernes varetægt, og store arealer blev ryddet og beplantet med frugtræer og bananplanter. Et par dusin katte vakte først vild rædsel blandt beboerne, da de ankom og blev sluppet løs. Et par stykker var allerede blevet dræbt af ivrige jægere, før Edward fik forklaret dem, at kattene var fredelige og skulle være husdyr, der holdt mindre velkomne husdyr, som rotter og mus, borte fra hytterne. Det hjalp, og inden længe var kattene optaget i Wuvulufamilierne. Vanskeligere havde de indfødte ved at vænne sig til seks store, glubske vildsvinehunde, som Edward også indførte for at bruge dem som jagthunde, hvorimod et par små kinesiske ponnyer hurtigt blev alles kæledægger.

Tyveri var ikke ukendt på øen. Før brugte man at dræbe en mand, som stjal en andens mands kano eller våben, men dette forbød den nye konge og indførte i stedet for pryglestraffen. En gang om ugen afholdtes råd, hvori de ældste mænd deltog. Enhver kunne fremføre sin klage, sagen blev diskuteret, til man enedes om en løsning. Pryglestraf eksekverede kongen selv med et tyndt spanskrør, og kun sjældent gjorde synderen sig skyld i gentagne forbrydelser, dertil havde kong Faiu et for godt håndslag. Tilnavnet Faiu, som betyder den sejge kokosbast, havde man allerede givet ham før kroningen som en belønning for hans tapperhed i kampen mod Nalepei. Nu antog han det som kongenavn, da hans undersåtter vanskeligt kunne udtale hans danske navn.

Nu oprandt en god tid for beboerne på Wuvulu. Der var arbejde til alle. Selv de, som ikke yndede at tage fat, blev ivrige, når de så, hvorledes kong Faiu belønnede de flittige. Betalingen var stadig byttevarer, glasperler, spejle og spraglede stoffer og husgeråd til kvinderne, og piber, tobak, værktøj og våben til mændene, og hvem vil vel være fattige, når man let kan blive rig, alle tog fat.

Foruden at rydde jord til plantning blev der gravet store damme, beregnet til opdræt af skildpadder; og en del af de drivende træstammer, som viste sig at være af en meget fin art gavntømmer, blev benyttet til husbygning. Men trods arbejdet glemte man heller ikke glæderne. Der blev afholdt store fester, og kongen deltog altid og var, når han var rask, den muntreste af de muntre. Om aftenen efter arbejdet samledes han med landsbyens ældste, og medens man røg en pipe tobak ved bålet, blev der fortalt sagn og legender, og kongen havde altid noget at fortælle fra sine mange rejser, som gjorde lykke.

Bygningen af kongsgården skred hurtigt frem. Huset blev stort og rummeligt, så kongen på en værdig måde kunne modtage og huse de gæster, der kom til øen, ofte blev de der i mange dage, og kong Faiu nød at have selskab. De tyske embedsmænd anerkendte fuldt ud den nye regent, der optrådte med en myndighed, der var en konge værdig. En svensk greve, som havde hørt om læsødrengen, der var blevet konge, aflagde besøg og blev i flere måneder og samlede oplysninger, om Wuvulufolket, og det var med oprigtig sorg, at kongen og hans folk tog afsked . med ham. Men allerstørst var glæden, når

Johnson kom på besøg, så blev den fedeste gris indfanget, og kongsgårdens kokkepige, som for resten var den afdøde kong Nalepeis dronning Gevauga, som kong Faiu havde taget i huset, diskede op med det bedste, huset formåede. Medens de to mænd røg en pibe tobak efter middagen på verandaen, dansede øens smukkeste piger for gæsten. Kongen fortalte sin gæst om sine planer, og Johnson noterede ned, hvad han skulle sende til øen, selv forlod kongen sjældent Wuvulu, men lod andre tradere fragte sine laster.

Men når regntiden indfandt sig, fik han travlt. Den frygtede dysenteri rev mange bort, og skønt der var indforskrevet masser af medicin, måtte Faiu selv være over alt som både læge og sygepasser. Han plejede de syge, som var de hans egne børn, og sørgede med de efterladte, når sygdommen rev deres kære bort, men efterhånden blev sundhedstilstanden dog bedre. Et hospital blev opført, men arbejdet havde taget så meget på kongens kræfter, at han indså det nødvendige i at foretage en rejse til Kina for at lade sig behandle af dygtige læger.

Skonnerten blev gjort klar til langfart. Kali skulle ledsage ham, og Villemauta blev overdraget at styre øen i kongens fravær. Så stævnedes man af sted på den længste rejse, kong Faiu havde foretaget, siden han for mange år siden kom fra Chile. Allerede sørejsen syntes at gøre ham godt, og han var ved godt mod, da de efter tre ugers forløb ankom til Kinas store havneby, Hongkong.

Gav det end et lille stik i hjertet på kongen, da han atter genså de store skibe i havnen, skibe, som på nogle få måneder kunne have bragt ham til hans hjemland, så lod han dog som intet over for sit følge. Ja, selv synet af dannebrog vajende fra et sejlskibs gaffel kunne ikke formå ham til at gå ombord i skibet. Måske knuste han en tåre i løn, men han havde valgt, og han blev på sin plads.

Et par dage brugte han og Kali til at lade sig køre rundt i rickshaw og bese byens pragtfulde bygninger og haver, og stor var begges forundring over alt, hvad de så. Endelig opsøgte Faiu en engelsk læge, som han havde fået opgivet som een af de dygtigste. Lægen undersøgte meget indgående kongen, udspurgte ham nøje om hvert ars oprindelse. Derefter tilkaldte han endnu en læge. Feberen, som havde angrebet ham, kunne man ganske vist ikke kurere, men man havde lægemidler, som kunne holde den nede, men allermest bekymret var de to læger for hans mange gamle læsioner i hovedet. Flere af de øksehug, han havde fået, havde fremkaldt brud på kraniet, og den frygtelige hovedpine, han så ofte led af, stammede antagelig fra splinter af hjerneskallen, som trykkede direkte på hjernemassen. Kun en meget vanskelig operation, som helst skulle foretages af en bestemt læge i Wien, ville muligvis kunne hjælpe ham. Når de to læger indskrænkede sig til at sige: muligvis, var det sikkert, fordi de begge betragtede hans tilstedeværelse i levende live som et stort under.

Med denne lidet opmuntrende besked forlod Faiu lægerne. Et par dage sundede han sig oven på de ord, han forstod var hans dødsdom, så tog han afsked med Hongkong og satte kursen mod Wuvulu. Aldrig i sit liv havde han følt en længsel som den, han følte, når han efter et besøg var på vej hjem til sin kære ø. Var hans glæde stor, så var det gensidigt hos hans folk. Allerede langt ude til søs blev skonnerten mødt af kanoerne, bemandede med både mænd og kvinder, og sejladsen ind til ankerpladsen formede sig som et triumftog, hvor sang og jubel strømmede ham imøde fra de festsmykkede mennesker.

Livet gik sin jævne gang på Wuvulu. Øen blomstrede op, kokospalmerne bar frugt som aldrig før, bananer var blevet en hverdagsspisning, og sundhedsforholdene bedredes. Som årene gik fødte Faius dronning ham tre børn, pigerne Dorothea og Margrete og sønnen

Karl, som blev hans øjesten. Kong Faiu var efter forholdene blevet en holden mand. I nogle år korresponderede han flittigt med sine forældre, og ikke så få penge fandt vej til den lille ø i nord, men forholdene blev vanskeligere, og der blev langt imellem brevene. Hvad grunden var, anede han ikke. Krigen i Europa hørte han først om, da den omtrent var forbi, og at de tyske besiddelser i øhavet overgik til andre, spillede ikke nogen særlig rolle for ham og hans folk, så længe 'de blot kunne sælge deres copra.

På et tidspunkt, hvor hans helbredstilstand var nogenlunde god, besluttede han sig til at foretage en rejse til Ny Guinea for at gå på jagt efter paradisfugle, en meget yndet og meget indbringende jagt, som han havde hørt megen tale om. Atter blev den lille skonnert udrustet, men først måtte han aflægge besøg på øerne Kairiru og Silo, hvor nogle af de dygtigste paradisfuglejægere levede. For gode ord og betaling fulgte fire mand med ham. Ombord i skonnerten medbragte han fire lette kanoer, som skulle benyttes til sejladsen op af floden til fuglenes tilholdssted. Skonnerten blev ankret op i en flodmunding, og man gik i kanoerne.

I fire dage roede man op ad floden, før man kom til bestemmelsesstedet, man gik i land og slog teltene op og gjorde bål. Næste morgen tidlig vækkedes jægerne af et infernalsk spektakel, der hurtigt fik dem på benene og i tøjet. Man kunne stadig kun høre fuglene, ikke se dem, og vejen gennem det tætte urskovskrat var vanskelig at bane. Man måtte bogstaveligt hugge sig igennem ved hjælp af økser, men langt om længe nærmede man sig fuglenes parringsplads. Hverken kong Faiu eller hans ledsagere kunne tilbageholde latteren ved synet af det skuespil, de smukke fugle opførte. De farvestrålende hanner bruste med fjerene, pustede sig op som runde kugler og hoppede skrigende fra gren til gren for at gøre indtryk på hunnerne. Men skønt mændene lo, så det skingrede, tog fuglene tilsyneladende ingen notits af deres tilskuere. De skønne fugle, hvis fjer skinnede i alle regnbuens farver, lettede på sidefjerene, så det til tider så ud, som var de indhyllet i et dunkelt silkeslør.

Efter at have betragtet det skønne syn i nogen tid, besluttede Faiu sig til at nedlægge et eksemplar. Han var blevet alene og så sig om efter en fugl i nærheden, men lige som han skulle trykke af, så han til sin store forbavselse fuglen dale lydløst mod jorden. På samme måde gik det med den næste og den næste igen. Men nu fik han øje på fuglejægerne, som han helt havde glemt, lydløst gled de fra gren til gren, og fugl efter fugl faldt lydløst til jorden, ramt af pile fra deres pusterør. I løbet af en halv time lå ikke mindre end fjorten af de skønne fugle døde på jorden. Først da begyndte de andre fugle at ane faren, og med høje advarselsskrig til hunnerne gik de på vingerne og var borte over trætoppene.

De dræbte fugle blev samlet sammen, og de indfødte jægere tog straks fat på at flå dem, en proces, der foregik med megen forsigtighed og krævede en øvet hånd, så ikke een eneste af de smukke fjer blev beskadiget. Fugleskindet skulle tørres, udstoppes med tørt, krydret mos og pakkes ind enkeltvis for at tåle transporten tilbage.

Inden mørket faldt på, var man tilbage i lejren, og efter at maden, der bestod af duer, man havde skudt på tilbagevejen, var sat til livs, sad man rundt om bålet og lagde planer for næste dags jagt. Her fik Faiu at vide, at jagten på paradisfugle var mere end en almindelig jagtudflugt, nærmest et studium af fuglenes liv. Jagten kunne kun foregå i den korte parringstid, da fuglenes fjer var de smukkeste og hannerne på grund af deres optagethed af at gøre kur mindre forsigtige. Blev fuglene først forskrækket, flygtede de, men ikke længere, end man næste dag kunne opsøge dem nogle få miles fra stedet, hvor man først havde truffet dem. Men en bøsse måtte man aldrig affyre, hvis der var mere end et par fugle tilstede, det ville uvægerligt skræmme dem langt bort, derfor kom den

hvide mand aldrig op på siden af den indfødte fuglejæger, der fra barn af var trænet i brugen af det lette, men dødbringende pusterør, og en fordel mere frem for geværet havde pusterøret, dets pile ødelagde ikke fjerene, ligesom intet blod trængte ud af pilesåret.

Næste dag gik omtrent som den første, men udbyttet blev større, ikke mindre end 21 smukke hanner, noget de indfødte jægere betragtede som et overmåde fint resultat. Atter sejlede man videre op ad floden, stadig følgende fuglenes flugt, og byttet var stadig godt. Men parringstiden var kun kort, og en dag var fuglene helt forsvundet, og man begav sig på tilbagevej til flodmundingen. Med over eet hundrede ubeskadigede hanner sejlede man tilbage til Wuvulu, og de fremmede jægere fulgte med, dels for at få deres løn, og dels som gæster, der ved den kommende jagtfest kunne berette om det spændende jagteventyr.

Som altid ved en hjemkomst var glæden stor, både hos kongen og han sundersætter, der blev festet, spist og danset. Lige så lidt som jægerne aldrig blev trætte af at fortælle, så blev Wuvulufolkene heller aldrig trætte af at lytte, og i måneder efter paradisuflugten var den stadig et stående emne.

Da de smukke fjer blev solgt, indbragte de kong Faiu et meget stort beløb. Den rejse var en af de heldigste, han nogensinde havde gjort. Livet gik sin gang, og årene svandt stadig med lykkelige forhold på den lille sydhavsø, Wuvulu. Nye arealer blev beplantet med kokospalmer og frugttræer. Skildpaddedammene blev stadig gravet større og større, og mellem de pæne og velholdte hytter vrimlede det med svin og fjerkræ. Fiskeri var ikke længere tilfældigt sjov, hvor fiskeren, liggende i stævnen af sin kano, lurede sig ind på fisken med sit fiskespyd. Man fiskede med net og bragte fangster hjem, som man aldrig før i sin vildeste fantasi havde drømt om.

Alt arbejde var sat i system, noget man skulle tro ikke fandt gehør hos de ellers så sorgløse naturbørn, men det var stadig kong Faius retfærdighedssans, der gjorde alle disse forbedringer mulige ved en absolut ligelig fordeling af udbyttet efter enhvers indsats.

Faiu levede sit liv ganske som sit folk. Ved flere lejligheder hændte det, at fremmede handelsfolk, som kom til øen, blev mødt af en høj, solbrændt mand, hvis ansigt skæmmedes af nogle frygtelige ar. Han var klædt på indfødt vis, i et spraglet skørt, men talte bedre engelsk end de fleste på disse kanter. Når den fremmede så spurgte, om der ikke fandtes europæere på øen, besvarede kongen spørgsmålet med et stort smil og en invitation til at besøge kongsgården. Allerede på vejen op gennem den lange palmealle, der førte fra stranden og op til huset, forbavsedes den fremmede over, hvad han så, og efter nogen tids ophold var ingen ved afrejsen i tvivl om, at den lille ø, der før var berygtet for sine fjendtlige indbyggere, nu var noget nær et ideelt samfund af hæderlige og stræbsomme folk, der behandlede enhver fremmed som en gæst, der ikke behøvede at nære nogen frygt for at ende som dessert ved middagen.

Kongens tre børn var ham til stor glæde. Når hans tiltagende sygdom tvang ham til at holde sig nogenlunde i ro, var de altid om ham. Skønt hans skolegang ikke havde været af de bedste,

og hans beholdning af læsestof kun bestod af enkelte gamle bøger og blade, som han tid efter anden havde tiltusket sig, lærte han dog sine to døtre både at læse og skrive hæderligt engelsk.

Bortset fra, at de tyske embedsmænd, som med års mellemrum besøgte øen, efter verdenskrigens afslutning blev udskiftet med engelske, betød freden i Europa intet for Wuvulu, man havde fred uden konferencer og traktater. Trods sin tiltagende svaghed

styrede han sit lille rige til gavn og glæde for sit folk, men længselen efter fødeøen og de kære kom ofte over ham. Måske var det også brevene, som nu efter krigens afslutning fandt vej ud til øen. De breve var hans kæreste læsning, han læste dem igen og igen.

I året 1921 begav han sig ud på den rejse, der skulle blive hans sidste. Med Kali som fører af skonnerten og en udvalgt besætning af de mænd, der var kommet til at stå ham nær, sejlede han mod Ny Guinea. Hvad formålet med rejsen var, vidste ingen. Måske havde han tænkt at besøge sin gode ven gennem årene, Johnson, som efter sit firmas ophør levede i Port Moresby, men et par dagsrejser fra denne by ombestemte han sig pludselig og lod give ordre til at sætte kursen mod Wuvulu. Han havde tilbragt de sidste dage i køjen, nu bad han Kali hjælpe sig op på dækket. Af tæpper og puder redte mandskabet ham et leje på ruffet agterude. Med sin sædvanlige rolige stemme talte han til Kali, forklarede ham, at han følte, at han ikke havde langt igen, og nu hastede det ikke med at komme hjem, han ville aldrig komme til at gense sin elskede ø. Efter at han havde givet Kali besked om, hvordan han ønskede forskellige ting ordnet efter sin død, tog han afsked med hver enkelt af sin besætning. Endnu en stund sad hans trofaste hjælper gennem mange år ved hans side, men så bad han ham om at lade ham være alene. Tavse sad de indfødte forude. De vidste, at deres konge var ved at forlade dem, men de gav ikke udtryk for sorg. De frygtede ikke det store mørke, som man kaldte døden. Man vidste jo, at ånden kun forlader legemet for at gå til et' sted i jordens indre, hvortil alle gode sjæle føres, og kong Faiu havde været god.

I den lune tropenat, under Sydhavets tindrende stjernehimmel og med bølgernes sagte klukken langs skibssiden, døde Læsødrengen Edward, der blev konge på en sydhavsø. Hans sidste tanker er sikkert gået hjem til den lille ø i Kattegat, som han til det sidste havde håbet på at gense.

Wuvulufolket havde mistet en god hersker, Danmark en god søn.